

CĒSU CENTRĀLĀS BIBLIOTĒKAS

PĀRSKATS

**PAR NOVADA
PUBLISKO BIBLIOTĒKU
DARBU 2024. GADĀ**

SATURS

KOPSAVILKUMS	5
1. VISPĀRĪGS NOVADA BIBLIOTĒKU RAKSTUROJUMS	9
Bibliotēkas darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums	9
Ārējie apkalpošanas punkti (ĀAP)	9
Klientu apkalpošanas centri pagastu bibliotēkās	10
Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā	10
Bibliotēku akreditācija	10
2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS.....	11
3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS	12
Bibliotēku pārvietošana uz citām telpām	12
Iekārtas, aprīkojums	13
4. PERSONĀLS	14
Darbinieku skaits un izglītība	14
Apbalvojumi	19
Finansējums personāla pilnveidei	19
5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA	22
Galvenie rādītāji.....	22
Bibliomāts.....	23
E-grāmatu bibliotēka.....	24
Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām.....	24
Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā	25
Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām.....	25
Uzziņu un informācijas darbs	28
Tiešsaistes katalogs kā pakalpojums	29
SBA pakalpojums.....	34
6. KRĀJUMS.....	36
Krājuma komplektēšanas politika un organizācija	36
Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums	36
Krājuma pārbaude	38
Krājuma rādītāji	38
Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana bērnu un jauniešu literatūrā	39
Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”	40
Datubāzes	40

Darbs ar parādniekiem CCB	41
7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM	42
Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji	42
Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana	42
Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām.....	43
Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes	44
Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā.....	50
Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi.....	51
8. NOVADPĒTNIECĪBA.....	53
Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes	53
Novadpētniecības krājums.....	53
Novadpētniecības resursu digitalizācija	57
Novadpētniecības bibliogrāfiskais darbs.....	59
Novadpētniecības darba popularizēšana CCB.....	60
Novadpētniecības darba popularizēšana CCB struktūrvienībās	63
Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības	65
9. PROJEKTI.....	67
10. PUBLICITĀTE.....	70
Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte	70
Sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem	70
Bibliotēkas informācija tīmeklī	71
Spilgtākie bibliotēku popularizējošie pasākumi	76
Ievērojamākie pasākumi CCB struktūrvienībās	79
11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS.....	81
Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām.....	81
Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes.....	81
Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība	82
Sadarbības raksturojums novadpētniecības darbā	82
Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums	84
12. METODISKAIS UN KONSULTATĪVAIS DARBS.....	89

CĒSU CENTRĀLĀS BIBLIOTĒKAS
PĀRSKATS PAR DARBU NOVADA PUBLISKAJĀS BIBLIOTĒKĀS
2024. GADĀ

Pārskatā ir sniegtas ziņas par svarīgākajiem darba rādītājiem un notikumiem Cēsu Centrālajā bibliotēkā un Cēsu novada publiskajās bibliotēkās.

Saīsinājumi:

ĀAP – ārējās apkalpošanas punkts;

BIS ALISE – bibliotēku informācijas sistēma ALISE

CCB – Cēsu Centrālā bibliotēka;

CDC – Cēsu Digitālais centrs;

ESIP – Eiropas Savienības informācijas punkts;

KAC – klientu apkalpošanas centrs;

LNB – Latvijas Nacionālā bibliotēka;

LNRB – Latvijas Neredzīgo bibliotēka;

VKKF – Valsts kultūrkapitāla fonds.

Pārskatu sagatavoja CCB darbinieki:

Direktore **Lāsma Vasmane-Mašina**;

Direktores vietniece **Skaidrīte Daņilēviča**;

Metodiskā darba vadītāja **Ināra Elbrete**;

Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja **Inta Zaksa**;

Pieaugušo apkalpošanas nodaļas vadītāja **Gita Hofmane**;

Novadpētniecības lasītavas vadītāja **Elīna Riemere** un bibliogrāfe **Katrīna Riemere**;

Sabiedrisko attiecību speciāliste **Elizabete Ābola**;

Periodikas lasītavas un ESIP informācijas punkta vadītāja **Ineta Kļaviņa**;

Lietvede **Valdone Priedīte**.

KOPSAVILKUMS

Darba prioritātes un sasniegumi

Pārskata periodā sekmīgi īstenotas vairākas 2024. gadam izvirzītās prioritātes.

CCB un struktūrvienībās notikusi intensīva gatavošanās 2025. gada kultūras notikumiem saistībā ar pašvaldības projektu “Cēsis – Latvijas kultūras galvaspilsēta”, kura galvenais vadmotīvs – “Kultūra galvās, pilīs, sētās”, kas iekļauj gan lokālu, gan nacionālu, gan starptautisku notikumu kopumu.

Intensīvs darbs ieguldīts, turpinot LNRB pielāgotās literatūras popularizēšanu un jaunu lasītāju piesaisti, taču, neraugoties uz to, noteiktie rezultatīvie rādītāji tomēr nav sasniegti.

2024. gadā sadarbībā ar CDC veikti sagatavošanās darbi, lai 2025. gadā tiktu īstenota informācijpratības, medijpratības, digitālo prasmju attīstīšana un popularizēšana iedzīvotājiem.

Aizvadītajā gadā aktivizēta projektu izstrāde, izveidoti jauni KAC un izsludināts konkurss struktūrvienību bibliotēkām, kura mērķis ir bibliotēku piedāvāto pakalpojumu popularizēšana.

Jauni pakalpojumi, esošo pakalpojumu pilnveide

- **Jauni klientu apkalpošanas centri (KAC)**

Pārskata periodā izveidoti 6 jauni pašvaldības KAC – Amatas pagasta Ģikšu bibliotēkā, Līgatnes pilsētas bibliotēkā, Raiskuma, Skujenes, Straupes un Zaubes pagasta bibliotēkās. Cēsu novadā KAC darbojas 14 pagastu bibliotēkās ([plašāk – 10. lpp.](#)).

- **Jaunais katalogs**

2024. gadā notika pāreja uz jauno SIA “Tietoevry Latvia” izstrādāto tiešsaistes kataloga versiju – AlisePAC. Jaunajam katalogam ir uzlabota funkcionalitāte un dizains, tas papildināts ar jauniem risinājumiem. Cēsu reģiona publisko un skolu bibliotēku kopkatalogs ir pieejams lietošanai no dažādām mobilajām ierīcēm. Pārskata periodā ir samazinājies autentificēto lietotāju kopkataloga izmantošanas skaits, bet palielinājies kopīgais kopkataloga apmeklētāju skaits ([plašāk – 32. lpp.](#)).

Nozīmīgi/jauni projekti

Aizvadītajā gadā Cēsu Centrālajā bibliotēkā notikusi projektu izstrādes aktivizēšana:

- Valsts kultūrkapitāla fondā (turpmāk – VKKF) iesniegs projekts Virtuālā ekskursija “Literārās Cēsis”. Diemžēl projekts netika atbalstīts. Arī atkārtota tā uzlabotās versijas iesniegšana nedeva cerētos rezultātus.
- Sagatavots un iesniegts starptautiskā projekta pieteikums “Revive! Libraries and Creatives Revitalizing Neighborhoods (Atjaunosim! Bibliotēkas un radošās personības atdzīvina apkaimes.)”, kas atbilst Interreg “Central Baltic Programme 2021–2027” virzienam “Improved public services and solutions for the citizens (Uzlaboti sabiedriskie pakalpojumi un risinājumi iedzīvotājiem)” īstermiņa (18 mēneši) projektu iesniegumu atlases noteikumiem. Projektu konkursa rezultāti tiks paziņoti 2025. gada pavasarī ([plašāk – 68. lpp.](#)).

“Restarts lasīšanai”

“Restarts lasīšanai” ar jaunu enerģiju turpina LNB lasīšanas veicināšanas iniciatīvas, kurās pārskata periodā aktīvi iesaistījušies arī Cēsu novada bibliotekāri. Joprojām pati populārākā ir “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, kurā iesaistījās 25 Cēsu novada bibliotēkas (Cēsu Centrālā bibliotēka, 15 novada publiskās bibliotēkas un 9 novada skolu bibliotēkas) ar ~600 dalībniekiem. Lielu atsaucību guvušas arī Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības, pērn reģionālajā finālā pulcējot 24 piektklasniekus. Jāuzteic arī pedagogu iniciatīva, ka skaļā lasīšana novada skolās tiek īstenota arī citu klašu grupu ietvaros, tādejādi mudinot bērnus lasīt. Savukārt programma “Grāmatu starts”, kas domāta 3 līdz 4 gadus veciem bērniem, realizēta 4 novada bibliotēkās.

Pārskata periodā 24 Cēsu novada publiskajās bibliotēkās realizēti 325 pasākumi bērniem, kas ir par 57 pasākumiem vairāk, salīdzinot ar 2023. gadu. Ļoti priecē, ka bibliotekāri radoši un aktīvi darbojas, piedāvājot daudzveidīgu pasākumu kopumu, kuru mērķis ir stiprināt jaunās paaudzes lasītprasmi un pilnveidot lasīšanas tradīcijas sabiedrībā.

LNB datu centra problēmas ietekme publisko bibliotēku darbā

No 1. līdz 8. jūlijam pašvaldību publiskajās un skolu bibliotēkās Cēsu reģionā nedarbojās Bibliotēku informācijas sistēma ALISE, būtiski ierobežojot pakalpojumu sniegšanas iespēju. Šajā periodā visi izsniegšanas/saņemšanas dati tika fiksēti manuāli, radot būtiskas neērtības gan darbiniekiem, gan bibliotēku apmeklētājiem.

Pilnvērtīgu darbu novada bibliotēkas atsāka 9. jūlijā, kad tika atjaunota sistēmas darbība ([plašāk – 30. lpp.](#)).

Citas ar bibliotēkas darbu saistītās problēmas, to risinājumi

2024. gadā veiktas izmaiņas Cēsu Centrālās bibliotēkas štatu sarakstā. Reorganizācijas rezultātā likvidēta bibliotēkas saimniecības pārziņa ½ slodzes štata vienība, šos pienākumus deleģējot Cēsu novada pašvaldības Īpašumu apsaimniekošanas pārvaldei. Likvidēta arī garderobista pilnas slodzes štata vienība, to samazinot uz ½ slodzi, turpmāk strādājot sezonā no 1. oktobra līdz 30. aprīlim.

Līdz ar štata vienību samazināšanu situācija bibliotēkā nav uzlabojusies. Īpaši tas attiecināms uz saimnieka štata vienību, jo Īpašumu apsaimniekošanas pārvaldes darbinieki ir ļoti noslogoti. Šeit jāpiemin, ka pagājuši gandrīz 10 gadi kopš reģiona galvenās bibliotēkas ēkas rekonstrukcijas, līdz ar to jāērķinās, ka ēkas tehniskais stāvoklis pasliktinās un parādās nolietojuma pazīmes.

Satraucošas ziņas tika saņemtas gada nogalē no Cēsu novada pašvaldības par plānoto Cēsu novada komunikācijas funkcijas reorganizāciju, kas paredz reorganizēt Cēsu novada Sociālo dienestu, Cēsu Centrālo bibliotēku, Cēsu novada pašvaldības iestādi “Kultūras pārvalde”, komunikācijas funkciju nododot Cēsu novada Centrālās administrācijas Komunikācijas un klientu servisa pārvaldei. Tas nozīmē, ka bibliotēka zaudēs vēl vienu – sabiedrisko attiecību speciālista – štata vienību.

Lai izvairītos no ārpakalpojuma ieviešanas bibliotēkas telpu uzkopšanā, rasts kompromiss ar pašvaldību – 3 pilnas slodzes apkopēja štata vienības tiek samazinātas uz divām.

Citi aktuāli jautājumi

2024. gadā notikušas būtiskas izmaiņas **Cēsu Centrālās bibliotēkas** darbinieku sastāvā. Mainījušies darbinieki šādās štata vienībās: direktors, metodiskā darba vadītājs, Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītājs, bibliogrāfs, novadpētniecības bibliogrāfs, galvenais speciālists Pieaugušo apkalpošanas nodaļā. Šīs izmaiņas saistītas ar ilggadējo darbinieku došanos pensijā un iekšējo darbinieku rotāciju ([plašāk – 15. lpp.](#)).

Pozitīvi, ka 24 novada publiskajās bibliotēkās kadru mainība ir ļoti zema. Lielākās pārmaiņas skārušas **Priekuļu pagasta bibliotēku**, kur nomainījušās abas darbinieces ([plašāk – 17. lpp.](#)).

Pārskata periodā veikta bibliotēku darbinieku amatu saimju, līmeņu un tiem atbilstošu mēnešalgu grupu noteikšana.

2025. gada prioritātes

1. Aktīva iesaiste 2025. gada kultūras notikumos Cēsīs – Latvijas kultūras galvaspilsētā (C2025), daudzveidīgi popularizējot novada literātu veikumu.
2. Iesaiste norišu ciklā “Latviešu Grāmatai 500”.
3. Strukturālas pārmaiņas, kas saistītas ar Cēsu Centrālās un novada bibliotēku publicitāti.
4. Gatavošanās akreditācijai.
5. Drabešu pagasta Ieriķu bibliotēkas un Vecpiebalgas pagasta bibliotēkas pārvietošana uz citām telpām.
6. Projektu izstrādes aktivizēšana novada publiskajās bibliotēkās.
7. LNRB pielāgotās literatūras popularizēšana un jaunu lasītāju piesaiste.
8. Informācijpratības, medijpratības, digitālo prasmju attīstīšana un popularizēšana iedzīvotājiem.
9. Jaunu klientu apkalpošanas centru (KAC) izveide pagastu publiskajās bibliotēkās.
10. Novada bibliotēku darbinieku pieredzes mācību braucienu aktualizēšana.

1. VISPĀRĪGS NOVADA BIBLIOTĒKU RAKSTUROJUMS

Bibliotēkas darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums

Cēsu novadā kopā ir 47 bibliotēkas – 25 publiskās un 22 izglītības iestāžu bibliotēkas, kurām CCB ir metodiskais un konsultatīvais centrs ([plašāk – 89. lpp.](#)).

Sadarbības modelis reģionā: **centralizācija**. Visas novada publiskās bibliotēkas ir CCB struktūrvienības.

Bibliotekāro pakalpojumu nodrošinājums un esošais bibliotēku tīkls Cēsu novadā ir labs, jo katrā pagastā joprojām ir vismaz viena bibliotēka. Novada vispārizglītojošo un profesionālo skolu bibliotēkas ir savu izglītības iestāžu padotībā.

Ārējie apkalpošanas punkti (ĀAP)

Novadā ir 3 ĀAP, no kuriem viens atrodas Cēsu pilsētā, bet divi – ārpus pilsētas teritorijas.

CCB ir 1 ĀAP – Cēsu pilsētas pensionāts. Pārskata periodā tas apmeklēts desmit reizes un piedāvāto pakalpojumu – grāmatu saņemšanu/apmaiņu – izmantojuši 17 pensionāta iemītnieki. Bibliotēkas darbiniecēm ir izveidojusies laba sadarbība un komunikācija gan ar pensionāta darbiniekiem, gan iedzīvotājiem. Bibliotēkas speciālistēm, zinot ĀAP lasītāju vēlmes (konkrēti grāmatu nosaukumi, autori, literatūras žanrs, pārstāvētā nozare), tiek atvieglota grāmatu atlases veikšana uz nākamo apmeklējuma reizi, jo ir tādi lasītāji, kuri izvēlas pāris grāmatas, un ir tādi, kuri nelasa mazāk par 10–15 grāmatām.

Struktūrvienībās ir 2 ĀAP. Tie atrodas Veselavas pagastā.

Gada sākumā Veselavas bibliotēkas ĀAP darbojās Veselavas feldšeru punktā un Veselavas pirmsskolas izglītības iestādē “Vālodzīte”. Saistībā ar Veselavas pagasta bibliotēkas pārcelšanos uz telpām Veselavas PII izmaiņas skārušas arī bibliotēkas ĀAP atrašanās vietas. Viens ĀAP ir Veselavas muižas ēkā, kur iepriekš atradās bibliotēka (nodrošināts pakalpojums reizi nedēļā), savukārt otrs turpina darbību Veselavas feldšeru punktā (pēc pieprasījuma).

Grāmatu piegāde dzīvesvietā

Cilvēkiem, kuri objektīvu iemeslu dēļ nevar nokļūt līdz bibliotēkai, CCB pilsētas teritorijā piedāvā grāmatu un periodisko izdevumu piegādi dzīvesvietā. Pakalpojumu iespējams pieteikt zvanot. Atsaucība ir zema. Arī citās Cēsu reģiona publiskajās bibliotēkās tiek piedāvāts šāds pakalpojums, piemēram, Nītaurē, Liepā, Rīdzenē, Inešos, Veselavā, Ģikšos, Ieriķos, Stalbē, Priekuļos u. c. ([plašāk – 24. lpp.](#)).

Klientu apkalpošanas centri pagastu bibliotēkās

Cēsu novadā KAC darbojas 14 pagastu bibliotēkās.

Pārskata periodā izveidoti 6 jauni KAC – Amatas pagasta Ģikšu bibliotēkā, Līgatnes pilsētas bibliotēkā, Raiskuma, Skujenes, Straupes un Zaubes pagasta bibliotēkās. KAC funkcijas tiek veiktas arī Vaives pagasta Rīdzenes bibliotēkā, Dzērbenes, Inešu, Kaives, Mārsnēnu, Veselavas un Zosēnu pagasta bibliotēkās, bet Tauresnes pagasta bibliotēkā tiek veikti gan pašvaldības, gan arī valsts KAC pienākumi.

2025. gadā novada pašvaldība plāno turpināt KAC funkcijas deleģēt arī citām novada publiskajām bibliotēkām.

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā

2024. gadā tika reorganizēta Spāres pamatskola, kas pievienota Aleksandra Bieziņa Raiskuma pamatskolai, un Stalbes pamatskola, kas pievienota Straupes pamatskolai. Līdz ar to tika likvidētas abu šo skolu bibliotēkas un to krājumi pievienoti citām skolu bibliotēkām.

Bibliotēku akreditācija

Bibliotēku akreditācija pārskata periodā nav notikusi.

2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

CCB izdevumi

	2022	2023	2024	+ vai –
Izdevumi kopā (EUR)	414648	476136	455063	-21073
Darbinieku atalgojums (bruto)	231924	269036	276126	+7090
Krājuma komplektēšana	19103	18517	18309	-208

Izdevumi CCB struktūrvienībās

	2022	2023	2024	+ vai –
Izdevumi kopā (EUR)	438405	478251	502606	+24355
Darbinieku atalgojums (bruto)	253526	298385	310366	+11981
Krājuma komplektēšana	66598	64411	66921	+2510

Izdevumi novada publiskajās bibliotēkās kopā

	2022	2023	2024	+ vai –
Izdevumi kopā (EUR)	853053	954387	957669	+3282
Darbinieku atalgojums (bruto)	485150	567421	586492	+19071
Krājuma komplektēšana	85701	82928	85230	+2302

Rezumējums:

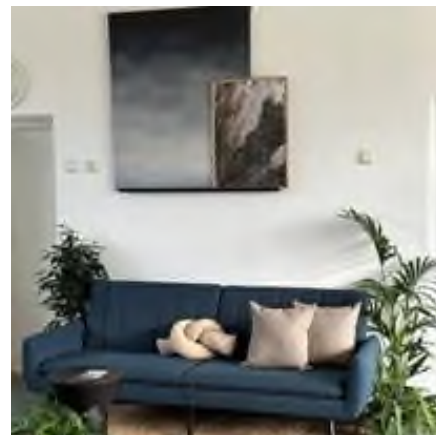
- Aizvadītajā gadā netika palielināts darba atalgojums, tomēr, izmaksājot kompensācijas, kas saistītas ar notikušajām izmaiņām darbinieku sastāvā, CCB pieauguši izdevumi darbinieku atalgojumam. Izdevumi darbinieku atalgojumam struktūrvienībās pieauguši saistībā ar piemaksu pievienošanu darba algai tiem darbiniekiem, kuri bibliotēkās veic KAC funkcijas.
- Finansējums grāmatu komplektēšanai pārskata periodā papildus netika piešķirts. Gada otrajā pusē, veicot budžeta grozījumus un grāmatu krājuma papildināšanu izvirzot par prioritāti, lielākā daļa bibliotēku pārvirzīja finansējumu no citām budžeta pozīcijām. Piešķirtais budžets nodrošina tikai bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu.

3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS

Bibliotēku pārvietošana uz citām telpām

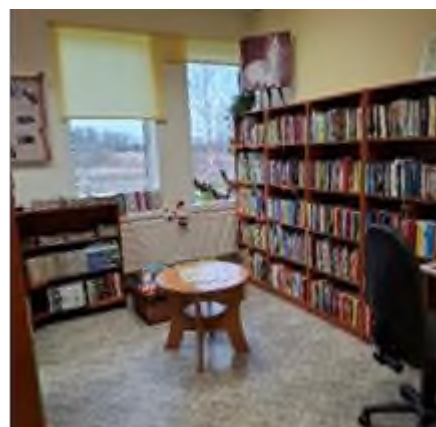
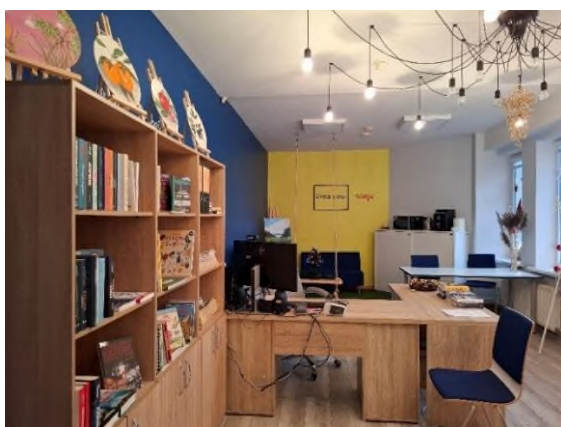
Veselavas pagasta bibliotēkas pārvietošana uz citām telpām

Atskaites gada sākumā no Veselavas muižas ēkas uz pirmsskolas izglītības iestādes telpām Bērzkrongā tika pārcelta Veselavas pagasta bibliotēka. Tās atvēršana notika 18. martā. Bibliotēkas un iedzīvotāju guvums – gaišas, plašas un lietotājiem ērtāk pieejamas telpas pagasta centrā. Bibliotēkas pārcelšanu nodrošināja Priekuļu apvienības pārvalde. Šajā procesā aktīvi palīdzēja arī vietējie iedzīvotāji un bibliotēkas vadītājas ģimene. Bibliotēkai iegādāti jauni grāmatu plaukti. Apmeklētāju ērtībai, sadarbībā ar dekoratori un vides dizaineri Baibu Prinduli-Renci, iekārtots gaumīgs atpūtas stūrītis, kurā īpaši izceļas zilais dīvāns.

Pārmaiņas Skujenes pagasta bibliotēkā

Pārskata periodā bibliotēka tika pārvietota uz citām – gaišākām – telpām tajā pašā ēkā. Kopējā bibliotēkas platība palika nemainīga – 66 m². Plānojot mēbeļu izvietojumu, tika iegūta funkcionāli plašāka un pieejamāka vieta bērniem. Vienā no telpām kosmētiskais remonts veikts pirms pieciem gadiem.

Plānots

Pateicoties Amatas apvienības pārvaldes iniciatīvai, 2025. gadā pavasarī tiks realizēta Drabešu pagasta Ieriķu bibliotēkas pārcelšanās uz plašākām telpām, bijušajā Ieriķu dzelzceļa stacijas ēkā. Šajā gadā jurgī paredzēti arī Vecpiebalgas pagasta bibliotēkai.

Iekārtas, aprīkojums

Visās novada bibliotēkās par datortehniku centralizēti rūpējas Cēsu Digitālais centrs (CDC). Problēmsituācijās datortehnika tiek aizvietota ar citu mazlietotu vai iespēju robežās ar jaunu aparatūru. Gan stacionārie, gan portatīvie datori iestādēm tiek piedāvāti pēc pieprasījuma. Vērtīgākais ieguvums 2024. gada – jauna multifunkcionālā iekārta CCB.

Diemžēl arī CDC trūkst finansējuma, lai visām novada pašvaldības iestādēm nodrošinātu jaunu un kvalitatīvu tehniku, tāpēc lietotā datortehnika ne vienmēr sevi spēj pozitīvi attaisnot. Vidējais bibliotēkās esošo datoru vecums ir 5 līdz 10 gadi.

Vērtējot materiālo un tehnisko stāvokli darbā ar bērniem un jauniešiem, secinām, ka novada bibliotēkās tas ir apmierinošs. Gandrīz katrā bibliotēkā bērniem ir nodrošināts savs stūrītis, kas aprīkots ar piemērotām mēbelēm. Bērniem un jauniešiem tiek nodrošināta arī piekļuve stacionārajiem datoriem.

Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Problēma paliek nemainīga – nepietiekams finansējums.

Joprojām novadā ir bibliotēkas, kurās grāmatas tiek izvietotas savu laiku nokalpojušos grāmatplauktos. Trūkst finansējuma inventāra atjaunošanai, vides uzlabošanai, nepieciešamajiem remontdarbiem.

Tehnisko aprīkojumu novadā pārvalda CDC, kas savu finansiālo iespēju robežās to uztur darba kārtībā.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

4. PERSONĀLS

Darbinieku skaits un izglītība

CCB kopējais darbinieku skaits – 23

No tiem bibliotekārie darbinieki – 17

Cēsu Centrālās bibliotēkas darbinieki	Kopā	Pilna slodze	Nepilna slodze				
Darbinieku kopskaits	23	20	3				
Bibliotekāro darbinieku kopskaits	17	16	1				
t. sk. sievietes	17	16	1				
t. sk. vīrieši							
no tiem ar bibliotekāro izglītību	9	9					
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)	1	1					
t. sk. ar bakalaura grādu	4	4					
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību	1	1					
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g)	2	2					
t. sk. ar 3. profesionālo kvalifikācijas līmeni/4. LKI līmeni	1	1					
no tiem ar izglītību citās jomās	4	4					
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)	1	1					
t. sk. ar bakalaura grādu	3	3					
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību							
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g)							
no tiem zinātņu doktori							
no tiem ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību	4	3	1				
no tiem ar pamatizglītību							
Profesionālā pilnveide (no 160 h)							
Bibliotekārie CB darbinieki pa vecuma grupām							
	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	>=80
Skaitis	2	6	4	1	4		
Pārējo darbinieku kopskaits				6	4	2	
t. sk. sievietes				5	4	1	
t. sk. vīrieši				1		1	
no tiem ar bibliotekāro izglītību				2	2		
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)							

t. sk. ar bakalaura grādu			
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību	1	1	
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993.g.)	1	1	
t. sk. ar 3. profesionālo kvalifikācijas līmeni/4. LKI līmeni			
no tiem ar izglītību citās jomās	2	1	1
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)			
t. sk. ar bakalaura grādu	1		1
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību			
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993.g.)	1	1	
no tiem zinātņu doktori			
no tiem ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību	2	1	1
no tiem ar pamatizglītību			
Profesionālā pilnveide (no 160 h)			
Brīvprātīgie			

2024. gadā notikušas būtiskas izmaiņas **Cēsu Centrālās bibliotēkas** darbinieku sastāvā:

- 1. jūlijā savas darba gaitas bibliotēkā noslēdza ilggadējā bibliotēkas direktore **Natālija Krama** un metodiķe **Zaiga Eglīte**, kuras bibliotēkārājam darbam veltījušas 48 savas dzīves gadus;
- Par Cēsu Centrālās bibliotēkas jauno direktori 18. jūlija Cēsu novada domes sēdē tika apstiprināta Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja **Lāsma Vasmane-Mašina**, kura amatā stājās 1. augustā. Līdz ar to notika arī izmaiņas pārējo bibliotēkas darbinieku sastāvā. Par Cēsu Centrālās bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāju tika iecelta nodaļas speciāliste **Inta Zaksa** un nodaļas sastāvu papildināja jauna darbiniece – **Laine Birkerte-Mihailova**. Tā kā par bibliotēkas metodiķi kolektīvs izvirzīja un apstiprināja novadpētniecības speciālisti **Ināru Elbreti**, tad viņas vietā tika pieņemta jauna darbiniece **Katrīna Riemere**, kas uzsāka pildīt novadpētniecības bibliogrāfa pienākumus;
- 1. novembrī darba gaitas bibliotēkā noslēdza arī ilggadējā Pieaugušo apkalpošanas nodaļas galvenā speciāliste **Ruta Glaudiņa**, kura bibliotēkā nostrādājusi 42 darba gadus. Līdz ar to pamatdarbā pieņemta **Signija Silauniece**, kura iepriekš uz nodaļas darbinieku prombūtnes laiku nostrādājusi 3 gadus šajā nodaļā, gūstot pieredzi pieaugušo auditorijas apkalpošanā.

Darbinieku skaits struktūrvienībās – 29

No tiem bibliotekārie darbinieki – 29

Darbinieki CCB struktūrvienībās		Kopā	Pilna slodze	Nepilna slodze			
Darbinieku kopskaits		29	25	4			
Bibliotekāro darbinieku kopskaits		29	25	4			
t. sk. sievietes		29	25	4			
t. sk. vīrieši							
no tiem ar bibliotekāro izglītību		12	11	1			
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)							
t. sk. ar bakalaura grādu		3	3				
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību		2	2				
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)		4	3	1			
t. sk. ar 3. profesionālo kvalifikācijas līmeni/4. LKI līmeni		3	3				
no tiem ar izglītību citās jomās		10	9	1			
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)		3	3				
t. sk. ar bakalaura grādu		3	3				
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību		2	2				
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)		2	1	1			
no tiem zinātņu doktori							
no tiem ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību		7	5	2			
no tiem ar pamatizglītību							
Profesionālā pilnveide (no 160 h)							
Bibliotekārie darbinieki struktūrvienībās pa vecuma grupām							
	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	>=80
Skaits		4	3	4	18		
Pārējo darbinieku kopskaits							
t. sk. sievietes							
t. sk. vīrieši							
no tiem ar bibliotekāro izglītību							
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)							
t. sk. ar bakalaura grādu							
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību							
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)							

t. sk. ar 3. profesionālo kvalifikācijas līmeni/4. LKI līmeni			
<i>no tiem ar izglītību citās jomās</i>			
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)			
t. sk. ar bakalaura grādu			
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību			
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g.)			
no tiem zinātņu doktori			
no tiem ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību			
no tiem ar pamatizglītību			
Profesionālā pilnveide (no 160 h)			
Brīvprātīgie			

Pozitīvi, ka 24 novada publiskajās bibliotēkās kadru mainība ir ļoti zema. Lielākās pārmaiņas skārušas **Priekuļu pagasta bibliotēku**, kur darbu attiecības pārtrauca abas iepriekšējās bibliotekāres **Liene Zuimača** un **Agnese Šteinberga**. Viņu vietā bibliotēkā darbu uzsāka **Elīna Krama** un **Inese Jansone**.

Kopējais novada publisko bibliotēku darbinieku skaits – **52**

No tiem bibliotekārie darbinieki – **46**

Darbinieki novada publiskajās bibliotēkās kopā	Kopā	Pilna slodze	Nepilna slodze
Darbinieku kopskaits	52	45	7
Bibliotekāro darbinieku kopskaits	46	41	5
t. sk. sievietes	46	41	5
t. sk. vīrieši			
<i>no tiem ar bibliotekāro izglītību</i>	21	20	1
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)	1	1	
t. sk. ar bakalaura grādu	7	7	
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību	3	3	
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993.g)	6	5	1
t. sk. ar 3. profesionālo kvalifikācijas līmeni/4. LKI līmeni	4	4	
<i>no tiem ar izglītību citās jomās</i>	14	13	1
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)	4	4	
t. sk. ar bakalaura grādu	6	6	
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību	2	2	

t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993.g)	2	1	1				
no tiem zinātņu doktori							
no tiem ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību	11	8	3				
no tiem ar pamatizglītību							
Profesionālā pilnveide (no 160 h)							
Bibliotekārie darbinieki pa vecuma grupām							
	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	>=80
Skaitis	2	10	7	6	21		
Pārējo darbinieku kopskaits				6	4	2	
t. sk. sievietes	5	4	1				
t. sk. vīrieši	1		1				
no tiem ar bibliotekāro izglītību				2	2		
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)							
t. sk. ar bakalaura grādu							
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību	1	1					
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g)	1	1					
t. sk. ar 3. profesionālo kvalifikācijas līmeni/4. LKI līmeni							
no tiem ar izglītību citās jomās				2	1	1	
t. sk. ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)							
t. sk. ar bakalaura grādu	1		1				
t. sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību							
t. sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993. g)	1	1					
no tiem zinātņu doktori							
no tiem ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību	2	1	1				
no tiem ar pamatizglītību							
Profesionālā pilnveide (no 160 h)							
Brīvprātīgie							

Pārskata periodā veikta bibliotēku darbinieku amatu saimju, līmeņu un tiem atbilstošu mēnešalgu grupu noteikšana.

Apbalvojumi

2024. gadā novada publisko bibliotēku darbinieki saņēmuši vairākus apbalvojumus.

Augstāko apbalvojumu – **Latvijas Republikas Ministru prezidentes Evikas Siliņas pateicības rakstu par mūža ieguldījumu bibliotēku attīstībā un pilnveidē** – saņēma ilggadējā bibliotēkas direktore **Natālija Krama**.

Cēsu Centrālās bibliotēkas e-prasmju konsultants **Dagnis Urjāns** saņēma **Cēsu novada pašvaldības atzinības rakstu** un naudas balvu par ieguldījumu un sasniegumiem iestādes attīstībā nominācijā “**Gada darbinieks 2024**”.

Cēsu Centrālās bibliotēkas ikgadējā svinīgā sarīkojuma laikā tika godināti Cēsu novada publisko bibliotēku darbinieki – darba jubilāri, kuri saņēma **Cēsu novada pašvaldības atzinības rakstus** par radošu ieguldījumu kultūrvides veidošanā un iestādes tēla popularizēšanā:

- Vecpiebalgas pagasta bibliotēkas vadītāja **Dzidra Ješkina** – 40 darba gadi;
- Cēsu Centrālās bibliotēkas lasītavas vadītāja **Ineta Kļaviņa** – 30 darba gadi;
- Drabešu pagasta Līvu bibliotēkas vadītāja **Lidija Rutkovska** – 30 darba gadi;
- Cēsu Centrālās bibliotēkas bibliogrāfe **Maira Jansone** – 25 darba gadi;
- Cēsu Centrālās bibliotēkas novadpētniecības lasītavas vadītāja **Elīna Riemere** – 20 darba gadi.

Finansējums personāla pilnveidei

Finansējums profesionālajai pilnveidei bibliotēku darbiniekiem bijis pietiekams. Visiem darbiniekiem, kuriem bijusi nepieciešamība, bija iespēja apmeklēt tālākizglītības apmācības – gan maksas, gan bezmaksas.

CCB Pieaugušo apkalpošanas nodaļas vadītāja Gita Hofmane LNB Kompetenču attīstības centrā nokārtoja ārpus formālās izglītības sistēmas programmas moduļa eksāmenu “Bibliotēkas lietotāju izglītošana”. CCB Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja Inta Zaksa un bibliogrāfe Laine Birkerte-Mihailova LNB Kompetenču attīstības centrā nokārtoja ārpus formālās izglītības sistēmas programmas moduļa eksāmenu “Darbs bibliotēkā ar pirmsskolas vecuma bērniem un skolēniem”.

Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi

2024. gadā 15 Cēsu Centrālās bibliotēkas darbinieki piedalījušies 38 dažādu nosaukumu profesionālās pilnveides pasākumos un tālākizglītībasursos, savukārt 28 Cēsu

Centrālās bibliotēkas struktūrvienību darbinieki līdzīgi kā iepriekšējā pārskata periodā katrs piedalījušies vidēji 8 profesionālās pilnveidesursos, semināros, apmācībās, konferencēs.

Daži no tiem:

- CCB organizētā Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku 22. konference "Labbūtības ceļvedis bibliotekāriem".
- LNB, LBB un Siguldas novada pašvaldības organizētais "Latvijas skolu un bērnu bibliotekāru lasītpatikas forums", kas notika kultūras centrā "Siguldas devons".
- LBB konference "Bibliotēkas un lasīšana".
- LNB pavasara konference "Baltā vilka zīmē".
- LBB 24. saiets "Bibliotēka bez robežām".
- LNB "Latvijas Bibliotekāru kongress", veltīts tēmai "Bibliotēkas un lasīšana".
- LNB un Jūrmalas Centrālās bibliotēkas Latvijas bibliotekāru novadpētniecības saiets-konference "Bibliotēku un novadpētnieku sadarbība: lokālās kultūrvides resursu veidošanai un piederības izjūtas veicināšanai ikvienam".
- LNB BAC, Latvijas Neredzīgo bibliotēkas seminārs "Pielāgotās literatūras pakalpojumu nodrošināšana Latvijas bibliotēkās".
- BIS ALISE kurss "Jaunākais analītisko ierakstu katalogizācijā un indeksēšanā".
- Valsts administrācijas skolas vebinārs "Vaicājumu jeb promptu inženierija – kā iegūt kvalitatīvu rezultātu no ģeneratīvā mākslīgā intelekta?".
- Gadskārtējā vadītāju konference "Vadītājs" Vidzemes koncertzālē "Cēsis".
- Cēsu Digitālā centra kursi "Kā nepazust medijos".
- Latvijas Kultūras koledžas tālākizglītības kurss "Izstāžu plānošana un dizains bibliotēkās" u. c.

Noteikti jāatzīmē arī novada bibliotekāru ieguldījums, daloties pieredzē citu organizāciju rīkotajos pasākumos un bibliotēku rīkotajos semināros.

Daži no tiem:

- Latvijas Nacionālās bibliotēkas tiešsaistes seminārā "Kā panākt dubultjaudu lasīšanai?" Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja Vasmane-Mašina dalās Nacionālo skaļās lasīšanas sacensību reģionālā kuratora pieredzē par Dr. Klauna (Ivetas Rozentāles) un neredzīga cilvēka (Ingas Kravales) iesaistīšanu reģionālā konkursa žūrijā.

- Madonas un Varakļānu novadu pašvaldību bibliotēku darbinieku seminārā ar prezentāciju “Digitalizācija. Cēsu Centrālās bibliotēkas pieredzes stāsts” uzstājās CCB Novadpētniecības lasītavas vadītāja Elīna Riemere.
- Limbažu novada bibliotēku darbinieku metodiskajā dienā tiešsaistes diskusijā “Izzinošs un organizēts darbs ar bērniem ikdienā; Kā uzrunāt savus lasītājus, lai esi sadzirdēts; Kas vēl palika nepateikts?” iesaistījās CCB Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja Inta Zaksa.
- Cēsu zonālais vēstures arhīva darbinieki, sarunu festivāla LAMPA iedvesmoti un rosināti, aicināja uz atmiņas institūciju diskusiju “Dokuments, forma, ilgtspēja” trīs galveno atmiņas institūciju jomu – arhīvu, bibliotēku un muzeju – pārstāvjus, lai sarunātos par dokumentiem, to formu, ilgtspēju, par ieguvumiem, iespējamajiem zaudējumiem, zināmo un vēl nezināmo. Cēsu Centrālo bibliotēku diskusijā pārstāvēja direktores vietniece Skaidrīte Daņiļēviča un Novadpētniecības lasītavas vadītāja Elīna Riemere.
- Festivāla LAMPA” ietvaros diskusijā “Nauda pasta nodaļā vai banka telefonā” piedalījās Amatas pagasta Ģikšu bibliotēkas vadītāja Dace Lāce.

Pateicamies par tālākizglītības pasākumu rīkošanu LNB un citu institūciju darbiniekiem!

5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA

Galvenie rādītāji

CCB pamatrādītāji

	2022	2023	2024	+ vai –	% salīdzinot ar iep. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	4593	5132	5580	+448	+8,7 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	1482	1698	2003	+305	+18,0 %
Bibliotēkas apmeklējums	42315	61016	61818	+802	+1,3 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	16943	23785	21834	-1951	-8,2 %
Virtuālais apmeklējums	11984	687116	1018022	+330906	+48,1 %
Izsniegums kopā	89078	98158	102934	+4776	+4,9 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	70300	80129	86462	+6333	+7,9 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	14363	15906	16246	+340	+2,1 %
<i>t. sk. bērniem līdz 18 g.</i>	17017	19906	19557	-349	-1,8 %
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	28,5 %	32,3 %	35,7 %		+3,4 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	45,5 %	45,6 %	63,9 %		+18,3 %
Iedzīvotāju skaits	16108	15897	15643*	-254	-1,6 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>			3137*		

*Izmantoti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati uz 2025. gada 1. janvāri.

Gadu no gada vērojama pozitīva tendence aktīvo lietotāju skaitā, tas arvien palielinās, tādā veidā apliecinot bibliotēkas sniegto pakalpojumu nepieciešamību un nozīmību. Pārskata periodā vidējais apmeklētāju skaits dienā CCB bija 224 (iepriekšējā periodā 222).

Bibliotekārais aptvērums vienmēr ir rēķināts attiecībā pret Cēsu pilsētas iedzīvotāju skaitu un bērnu skaitu Cēsu pilsētā, tādēļ arī šis rādītājs nav īsti korekts un neatspoguļo patieso situāciju, jo par Cēsu Centrālās bibliotēkas lietotājiem kļūst cilvēki no visa plašā Cēsu novada un arī citiem novadiem. Ja kopējā bibliotekārajā aptvērumā pēdējos gados ir vērojams ne pārāk liels, bet stabils pieaugums, tad bibliotekārajā aptvērumā bērniem ir vērojams ļoti straujš kāpums – aptvērums ir palielinājies par 18,3 %.

Novada publisko bibliotēku pamatrādītāji kopā

	2022	2023	2024	+ vai –	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	9870	10862	11558	+696	+6,4 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	2762	3149	3604	+455	+14,5 %
Bibliotēkas apmeklējums	100578	131440	139631	+8191	+6,2 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	25448	34668	33975	–693	–2,0 %
Virtuālais apmeklējums	16184	713921	1053106	+339185	+47,5 %
Izsniegums kopā	196896	214912	220718	+5806	+2,7 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	135948	151574	158555	+6981	+4,6 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	56136	59401	60288	+887	+1,5 %
<i>t. sk. bērniem līdz 18 g.</i>	26279	31737	32051	+314	+1,0 %
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	22,7 %	24,9 %	27,0 %		+2,1 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	34,3 %	38,8 %	45,3 %		6,5 %
Iedzīvotāju skaits	43568	43489	42861*	–628	–1,4 %
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>			7950*		

**Izmantoti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati uz 2025. gada 1. janvāri.*

Secinājums – samazinājies bērnu un jauniešu līdz 18 g. vecumam bibliotēku apmeklējums.

Bibliomāts

CCB lasītājiem jau trešo gadu pasūtīto grāmatu saņemšanai ir pieejams bibliomāts. Tas ir ļoti pieprasīts, un no bibliotēkas lietotājiem bieži dzirdami atzinīgi vārdi par šādu mūsdienīgu pakalpojumu. Bibliomāta izsniegums netiek uzskaitīts, un izsnieguma analīze netiek veikta.

E-grāmatu bibliotēka

Cēsu novada publisko bibliotēku statistikas dati

	2022	2023	2024
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits kopā	608	685	764
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	63	77	84
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums kopā	3963	5054	6404
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums pārskata periodā	908	1099	1350

Šī pārskata perioda “3TD E-grāmatu bibliotēkas” autorizēto lietotāju skaits un izsniegums ir palielinājies salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu. Pēdējos divos pārskata periodos ir vērojams stabils pieaugums e-grāmatu bibliotēkas izsniegumā: 21 % un 23 %. Jaunajiem lasītājiem reģistrējoties bibliotēkā, tiek piedāvāti autorizācijas dati, un viņi tiek informēti, ka ar tiem var ne vien pieslēgties kopkatalogam, pasūtīt interesējošo un pagarināt lasīšanas termiņu, bet arī izmantot, lai autorizētos 3TD e-grāmatu bibliotēkai.

Platformā 3td.lv ir viegli orientēties, veikt nepieciešamās darbības. Grāmatu klāsts ir daudzveidīgs un aktuāls un regulāri tiek papildināts. Tomēr dažkārt no bibliotēkas lietotājiem dzirdamas atsauksmes, ka viņi vēlētos, lai e-grāmatu piedāvājums būtu vēl plašāks un tajā tiktu piedāvāts vairāk salīdzinoši nesen iznākušo grāmatu. Kaut arī e-grāmatu bibliotēkas izmantošana ir bez maksas un tajā mēdz būt pieejamas grāmatas, uz kurām publiskajās bibliotēkās ir jāgaida rindā, tik un tā ir cilvēki, kuri priekšroku dod fiziskai grāmatai.

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

CCB apmeklētājiem ar īpašām vajadzībām ir pieejams lifts un divas pielāgotas labierīcības (gan 1., gan 2. stāvā). Cilvēkiem ar redzes grūtībām CCB lasītavā ir pieejama tekstu palielināmā ierīce – video lupa, kas ļauj lasīt palielinātus tekstus kvalitatīvā izšķirtspējā. Bibliotēkas piedāvātie pakalpojumi ir pieejami un tiek nodrošināti visām sabiedrības grupām. Cilvēkiem, kuriem objektīvu iemeslu dēļ nav iespējas nokļūt līdz bibliotēkai, ir iespēja pieteikt grāmatu un periodisko izdevumu piegādi dzīvesvietā.

CCB struktūrvienībās situācijas ir dažādas. Arī citās novada publiskajās bibliotēkās tiek piedāvāta grāmatu un periodisko izdevumu piegāde dzīvesvietā, piemēram, Nītaurē, Priekuļos, Rīdzenē, Inešos, Veselavā, Ģikšos, Ieriķos. Liepas pagasta bibliotēkai šo pakalpojumu palīdz sniegt Samariešu kustības pārstāvji. Vismaz pusei reģiona pagastu

bibliotēku ierīkotas uzbrauktuves pie ieejas vai speciāli pacēlāji personām ar īpašām vajadzībām. Taču arī to bibliotēku, kurām vēl nav uzbrauktuves, lifti, pacēlāji, pakalpojumi ir pieejami visiem cilvēkiem, jo bibliotēku darbinieki savus pagastu iedzīvotājus zina un nodrošina viņu apkalpošanu.

Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā

Pielāgotā literatūra bibliotēkas krājumā

	Grāmatu skaits CCB	Grāmatu skaits CCB struktūrvienībās
Grāmatas palielinātā drukā		186
Grāmatas vieglajā valodā	6	25

Jaunu lasītāju piesaistei tiek izmantota jebkura iespēja, lai uzrunātu iedzīvotājus, nevalstiskās organizācijas, sociālās iestādes. CCB kopā ar Cēsu pilsētas Valdemāra bibliotēku sagatavo un izplata plakātus, informatīvās lapiņas par Valdemāra bibliotēkas pielāgotās literatūras krājumu, tā izmantošanas iespējām. CCB Pieaugušo apkalpošanas nodaļas darbinieces informē savus lasītājus, kuri vairs nevar lasīt grāmatas parastajā iespaidrakstā, par Valdemāra bibliotēkā pieejamo pielāgoto literatūru. Līdzīga vienošanās Valdemāra bibliotēkai ir arī ar citām CCB struktūrvienībām.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām

Bibliotēka jau sen vairs nav vieta, kur tikai paņemt un nodot grāmatas un periodiskos izdevumus, tā ir multifunkcionāls centrs. Piemēram, Mārsnēnu un Vecpiebalgas pagastu bibliotēkas kalpo arī kā kopienu centri. Pārskata periodā Mārsnēnu pagasta bibliotēkā tika organizētas lielākā daļa no Mārsnēnu pagasta kopienas “Tev, mārsnēnieti!” tikšanās reizēm, kurās aktīvi iesaistījās arī bibliotēkas vadītāja, plānojot dažādas norises pagastā. Savukārt Vecpiebalgas pagasta bibliotēkā tika turpinātas kopienas iedzīvotāju tikšanās “Savējo sarunas”. Šo pasākumu plānošanā uz klausīti iedzīvotāju ierosinājumi par aktuāliem jautājumiem, un, vadoties no tiem, uzaicināti speciālisti, lai rastu risinājumu problēmām. “Savējo sarunu” vakari notiek sadarbībā ar biedrību “Vecpiebalga savējiem”. Pārskata periodā notikušas 4 šādas tikšanās, kuru mērķis ir kvalitatīva un aktuāla informācijas aprīte, ideju apmaiņa, lai ikvienu ieinteresēto iedvesmotu vietējās lauku teritorijas attīstībai.

Bibliotēkas ir arī vietas, kas veicina vietējo kultūras un sporta dzīvi. Drabešu pagasta Līvu bibliotēkā 2024. gadā Skujenes amatierateātris uzstājās ar Baibas Jukņēvičas režisētu humora izrādi “Pasmaidīsim”. Iespaidīga bija Kaives amatierateātra izrāde “Ģimenes

fotogrāfija”, bet Nītaures teātris izrādīja Hermaņa Paukša lugu “Vai mana cūka pie jums nav bijusi?”. Amatiereteātru izrādes ir ļoti iecienītas ne tikai senioru vidū, kā varētu domāt, tās labprāt apmeklē arī cilvēki darbspējīgā vecumā un arī bērni. Pārskata periodā Līvu bibliotēkā notika arī akustiskās mūzikas koncerts, kurā uzstājās Līvu iedzīvotājs Juris Brokers kopā ar savu dēlu. Sporta dienā Līvu bibliotēkā notika tradicionālais dambretes turnīrs.

Pasākumi atsevišķām mērķgrupām CCB struktūrvienībās

- Cēsu pilsētas Valdemāra bibliotēkā 2024. gadā turpināja izzināt tēmas, kas saistītas ar mūsu novada un Cēsu vēsturi. Tika organizēts pasākumu cikls “Cēsnieks un viņa nams”. Stāsta vēsturniece Dace Cepurīte”. Pirmajā tikšanās reizē, 16. maijā, D. Cepurīte stāstīja par ēkām Lielajā Kalēju ielā 5 un 5A, Rīgas ielā 27, Rīgas ielā 20, to īpašniekiem. 24. oktobrī, otrajā tikšanās reizē, par ēku Lielajā Katrīnas ielā 9 un Bērzaines ielā 10 vēsturi, to īpašniekiem. Tā kā kopš Cēsu Uzvaras pieminēkļa atklāšanas ir pagājuši 100 gadi, tika saņemts lūgums pastāstīt arī par to. Bija interesanti uzzināt pieminēkļa celšanas, sagraušanas un atjaunošanas vēsturi. Pasākumu apmeklētāji aktīvi iesaistījās ar saviem stāstiem par namiem un to iedzīvotājiem.
- Jaunpiebalgas pagasta bibliotēkā aprīlī notika četras videolekcijas acu veselībai, ko čakli apmeklēja 10 interesenti.
- Vecpiebalgas pagasta bibliotēkā vienu reizi nedēļā notiek angļu valodas apguves nodarbības pieaugušajiem (šobrīd angļu valodu apgūst divas grupas – iesācēji un ar priekšzināšanām. Pārskata periodā īstenotas 25 nodarbības).
- Vecpiebalgas pagasta bibliotēkā notika arī lekcijas par dārzkopību. Apmeklētāju atsauksmes liecina, ka ļoti vērtīga bija lekcija par šobrīd aktuālu tēmu – augstajām dobēm, ko vadīja ainavu dizainere Vineta Radziņa.
- Vecpiebalgas pagasta bibliotēkā tika organizētas arī radošās darbnīcas un meistarklases. Skaistus, praktiskus un videi draudzīgus rotājumus izgatavoja Gaismas lukturu darbnīcā (nodarbību vadīja Ērika Māldere) un Ziemassvētku rotājumu meistarklasē (nodarbības vadīja Santa Vilde). Interesentu skaits, kas vēlējās piedalīties Adventa vainagu meistarklasē, krietni pārsniedza bibliotēkas iespējas – vairākiem potenciālajiem dalībniekiem vietu skaita ierobežojumu dēļ nācās pat atteikties.
- Amatas pagasta Ģikšu bibliotēkā pensionāriem un citiem interesentiem tika organizēta punktiņmandalu terapija ar Sarmīti Eiduku.

- Liepas pagasta bibliotēkā dārzkopības enuziastiem bija iespēja izglītoties lekcijā par sēklām un tās arī iegādāties. Martā, aprīlī un maijā bibliotēkā darbojās sēklu, stādu maiņas punkts.
- Liepas pagasta bibliotēkā 2024. gada pavasarī aizsākās lekciju cikls “Virtuālais ceļojums pa Liepu”, šīs vēsturiskās lekcijas sagatavoja novadnieks, liepēnietis Aivars Vilnis.
- Nītaures pagasta bibliotēkā gada nogalē sadarbībā ar senioru organizāciju “Labākie gadi” tika organizēts pasākums “Kopā ar mazbērniem”. Tajā piedalījās vecvecāki ar saviem mazbērniem. Arī žūrijā bija mazbērni. Kopā tika minētas mīklas, mazliet īstenotas sportiskās aktivitātes, liktas grāmatu un filmu varoņu puzles, kā arī sagatavoti pārsteigumi tuviniekiem.
- Skujenes pagasta bibliotēkā 2024. gadā norisinājās skujenietes Lailas Zeiles gleznu izstādes un notika arī trīs radošās darbnīcas, uz kurām bija gaidīti dažādu paaudžu interesenti, kuriem patīk radoši darboties.
- Veselavas pagasta bibliotēkā notika trīs nodarbības, lai gatavotos Ziemassvētkiem, – Adventes vainagu veidošana, papīra Ziemassvētku dekoru izgatavošana un nodarbība par idejām svētku galdam.

Interēšu klubi un kopas novada bibliotēkās

- Vairākās Cēsu reģiona bibliotēkās aktīvi darbojas lasītāju klubiņi: Līgatnes pilsētas bibliotēkā, Cēsu pilsētas Valdemāra bibliotēkā, Cēsu Centrālajā bibliotēkā (ar nosaukumu “Grāmata mani sauc”) un Jaunpiebalgas pagasta bibliotēkā (ar nosaukumu “Lasītprieks”). Lai gan katra bibliotēka šīs tikšanās organizē pēc cita principa – ar vienotu tematiku, kopā lasot un apspriežot vienu grāmatu vai apskatot jaunieguvumus bibliotēkā, visur tā ir iespēja grāmatmīļiem sanākt kopā un apmainīties viedokļiem par izlasīto.
- Jaunpiebalgas pagasta bibliotēkā jau kopš 2014. gada darbojas interēšu kopa “Teātra afiša”. Tikšanās reizēs tiek runāts par teātri, mākslu un kultūru. Tiek organizēti arī kopīgi pasākumi un teātra izrāžu apmeklējumi. 2024. gada novembrī dalībnieki apmeklēja arī amatierteātru skati Alūksnē un noskatījās četras izrādes.
- Jaunpiebalgas pagasta bibliotēkā darbojas arī “Garīgās izaugsmes klubiņš”. Bibliotēka un Jaunpiebalgas sabiedriskā kopa, kurā darbojas aktīvi seniori, pārskata periodā noorganizēja četrus pasākumus ciklā “Garīgā un fiziskā veselība labākai dzīves kvalitātei”. Pasākumus katru reizi apmeklēja 12–15 interesenti, kuri paši aktīvi

iesaistījās, daloties ar atziņām, viedokļiem, pieredzes stāstiem, lasīja dzeju, ieteica literatūru par attiecīgo tēmu un gādāja cienastu kopīgai ēdienu degustācijai.

- Vēl Jaunpiebalgas pagasta bibliotēkā notiek gleznotāju radošās darbnīcas. Nodarbības norisinās blakus bibliotēkas telpām Jaunpiebalgas apvienības pārvaldes zālē, kurā regulāri tiek arī izstādītas viņu radītās gleznas. 2024. gadā izstādīti Māras Baldzēnas un Maijas Kārklīņas darbi.
- Cēsu pilsētas Valdemāra bibliotēkā turpina darboties amatierteātris “Aina”. Tā dalībnieki galvenokārt ir cilvēki ar redzes traucējumiem, bet režisore – bijusī ilggadējā bibliotēkas vadītāja, rakstniece Aina Karele. Atskaites periodā teātris trīs reizes uzstājās Cēsu pilsētas Valdemāra bibliotēkas organizētajos pasākumos un četras reizes – ārpus bibliotēkas: Cēsu Kultūras biedrībā “Harmonija” un Cēsu Centrālajā bibliotēkā.
- Veselavas pagasta bibliotēkas paspārnē darbojas Veselavas sieviešu biedrība “IEVA”. Regulāri notiek kāda tikšanās vai izbraukums, vai kā citādi kopā tiek pavadīts laiks. Kopā ar veterāniem tika turpināta novadnieka Jāņa Lapiņa un Latvijas pirmkaroga idejas popularizēšana ar pasākumiem 4. maijā un 11. novembrī.

Uzziņu un informācijas darbs

Cēsu Centrālās bibliotēkas Eiropas Savienības informācijas punkta (ESIP) darbs

Lai veicinātu ESIP atpazīstamību Cēsu pilsētā un novadā, visa gada garumā gatavota informācija par Eiropas Savienības aktualitātēm, ievietošanai CCB mājaslapas sadaļā [“Eiropas Savienības informācijas punkts”](#).

Eiropas Savienības informācijas punkts 2024. gadā piedāvājis šādus pakalpojumus:

- grāmatas, bukletus, faktu lapas par Eiropas Savienību;
- uzziņas par Eiropas Savienību klātienē, telefoniski un e-pastā;
- informāciju par ES izglītības programmām;
- konsultācijas par informācijas avotiem Eiropas Savienības jautājumos;
- interneta resursus par Eiropas Savienību.

Sniegtas konsultācijas, uzziņas par šādām tēmām:

- Eiropas Zaļais kurss;
- Programma “Erasmus+”;

- Spēle “ES zinu ES” – izziņoša spēle par visdažādākajiem jautājumiem, kas saistīti ar Eiropas Savienību;
- Eiropas Savienības fonda pieaugušo izglītības projekta “Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide” tālākizglītības iespējas.

Izplatīta informācija Cēsu novada skolām par iespēju piedalīties dažāda veida konkursos.

- 03.06.–01.07. Bibliotēkas telpās izvietots interaktīvs digitālais stends, kurā iekļauta informācija par Eiropas Savienības Kopējo lauksaimniecības politiku;
- 04.03. Sadarbībā ar EUROPE DIRECT Vidzeme organizēta praktiska nodarbība Cēsu Valsts ģimnāzijas 8.b klases audzēkņiem “Mākslīgā intelekta izmantošanas iespējas skolēniem”;
- 22.03. Dalība konferencē “20 gadi Latvijas dalībai ES un NATO”;
- 07.11. Dalība konferencē “Eiropas Savienības nākotne un Latvijas intereses”.

Tiešsaistes katalogs kā pakalpojums

[Cēsu reģiona kopkatalogā](#) kopējais ierakstu skaits elektroniskajā katalogā ir 89 283. Pārskata periodā elektroniskajā kopkatalogā ievadīti 1982 ieraksti. Eksemplāru skaits elektroniskajā katalogā – 466 010 monogrāfijas un 36 341 turpinājumresursi. Pavisam kopkatalogs ietver ziņas par 502 351 iespieddarbu eksemplāriem. Galvenā autoritatīvā datubāze elektroniskajā katalogā sastāv no 14 426 termiņiem – 2024. gadā tā papildināta ar 368 termiņiem. Visvairāk atslēgvārdu terminus izmanto, veidojot analītikas aprakstus no laikraksta “Druva” Novadpētniecības datubāzē.

Tabula "BIS ALISE izmantošana"

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Pasūtīts (Web) eksemplāru (2024)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana	
Cēsu novads	25 publiskās 25 izglītības 50	25 publiskās 19 izglītības 44	44	33	44	4364
Smiltenes novads	2 publiskās 1 izglītības 3	2 publiskās 1 izglītības 3	3	3	3	
Kopā:	53	47	47	36	47	

Pirmajā jūlijā LNB datu centra infrastruktūrā notika nopietna avārija, kā rezultātā būtiski tika bojāti kultūras resora IT sistēmās uzkrātie dati un pašu sistēmu darbība, tostarp BIS ALISE, ar kuru strādā Latvijas pašvaldību publiskās bibliotēkas. Informācija par notikušo avāriju un to, kāpēc nav pieejama BIS ALISE, tika saņemta tikai pēc konsultācijām ar sistēmas izstrādātājiem. Tikai pēc 2 dienām no Kultūras informācijas sistēmām e-pastā tika saņemta īsa ziņa par notikušo avāriju. Sistēmas nedarbošanās parādīja, cik atkarīgi savā pamatdarbībā bibliotekāri ir no elektroniskās sistēmas un datu uzturētājiem. Bez IT sistēmas darbības bija iespējams veikt tikai fizisku lietotāju apkalpošanu – grāmatu un žurnālu izsniegšanu un saņemšanu, visus datus fiksējot manuāli.

Pirmdien, 8. jūlijā, tika atjaunota BIS ALISE pašvaldību publiskajās un skolu bibliotēkās Cēsu reģionā. Būtībā vairākas dienas pagāja, lai uzkrātos datus fiziski pārnestu uz BIS ALISE. Pilnvērtīgu darbu novada bibliotēkas atsāka 9. jūlijā, nodrošinot lietotāju apkalpošanu sistēmā ALISE.

2024. gads ieies bibliotēku vēsturē ar vairākkārtīgiem sistēmas bojājumiem. Ļoti cerams, ka datu pārvaldītāji būs izanalizējuši notikušo un padziļinātu datu pārbaudi, lai turpmāk sistēmu darbināšanas laikā netiktu konstatēti bojājumi, kas neļauj tās pilnvērtīgi izmantot, kā arī savlaicīgi informētu par notikušo datu īpašniekus – publiskās bibliotēkas.

2024. gadā no 53 reģiona bibliotēkām ar BIS ALISE strādā 47 bibliotēkas (27 publiskās bibliotēkas, 20 izglītības iestāžu bibliotēkas un 1 profesionālās izglītības ievirzes bibliotēka – Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskolas bibliotēka. 2024. gadā tika

reorganizētas Spāres un Stalbes pamatskolas, tās pievienojot citām izglītības iestādēm, bibliotēkas tika likvidētas un to krājumi pievienoti citām skolu bibliotēkām.

Cēsu reģiona kopkataloga dalīb bibliotēkas ir 3 Smiltenes novada bibliotēkas (Raunas pagasta, Raunas pamatskolas un Drustu pagastu bibliotēkas), ar kurām ir laba sadarbība.

BIS ALISE nav ieviesta 5 skolu bibliotēkās:

- Dzērbenes vispārīzglītojošajā un mūzikas pamatskolā;
- Līgatnes Jauno Līderu vidusskolā;
- Zaubes pamatskolā;
- Augšlīgatnes Jaunajā pamatskolā;
- Cēsu Jaunajā pamatskolā.

Visas kopkataloga bibliotēkas aktīvi izmanto BIS ALISE moduļus. Pēc nepieciešamības tiek izmantots Kataloģizācijas modulis, papildinot elektronisko kopkatalogu ar jauniem datiem, veicot ienākušo resursu apstrādi. Skolu un pagastu bibliotēkas jaunus bibliogrāfiskos aprakstus MARC formātā elektroniskajā katalogā neveido, dažas bibliotēkas nelielos apjomos importē aprakstus, izmantojot Z39.50. Kataloģizācijas darbu, autoritatīvo ierakstu pievienošanu, aprakstu priekšmetizāciju, resursu attēlu un anotāciju pievienošanu, kā arī MARC ierakstu rediģēšanu veic reģiona galvenās bibliotēkas krājuma organizācijas un novadpētniecības nodaļu speciālistes.

Tabulā uzskatāmi redzams, ka ir samazinājušies pašu veidotie MARC apraksti elektroniskajā katalogā, pārsvarā tie tiek importēti no citu bibliotēku katalogiem. Rezultātā vairāk laika veltot aprakstu papildināšanai un lokālo lauku pievienošanai, anotāciju veidošanai, bibliotekāru konsultēšanai. Jaunus ierakstus MARC formātā veido novadpētniecības datubāzes papildināšanai un to dara arī pagastu bibliotekāri. Lielākā daļa autoritatīvo ierakstu tiek importēti no LNB datubāzes, pašu veidoti tiek pārsvarā Novadpētniecības datubāzes vajadzībām.

Darbība	Kopskaits		
	2022	2023	2024
Izveidoti MARC ieraksti	3575	2501	2567
<i>Elektroniskajā katalogā</i>	443	461	176
<i>Novadpētniecības datubāzē</i>	3132	2040	2391
Importēti MARC ieraksti	1754	1845	1373
<i>Elektroniskajā katalogā</i>	1498	1714	1053
<i>Novadpētniecības datubāzē</i>	256	131	320
Rediģēti MARC ieraksti	8292	8030	7035

<i>Elektroniskajā katalogā</i>	3730	4611	4216
<i>Novadpētniecības datubāzē</i>	4562	3419	2819
Pievienoti attēli lokālajās anotācijās	463	636	517
Izveidotas anotācijas	5894	4449	6027
<i>Elektroniskajā katalogā</i>	1325	985	733
<i>Novadpētniecības datubāzē</i>	4569	3464	5294
Rediģētas anotācijas	391	1286	1248
<i>Elektroniskajā katalogā</i>	390	1284	1239
<i>Novadpētniecības datubāzē</i>	1	2	9
Izveidoti autoritatīvie ieraksti	6	3	31
<i>Elektroniskajā katalogā</i>	3	2	3
<i>Novadpētniecības datubāzē</i>	3	1	28
Importēti autoritatīvie ieraksti	207	234	473
<i>Elektroniskajā katalogā</i>	200	153	365
<i>Novadpētniecības datubāzē</i>	7	81	108
Rediģēti autoritatīvie ieraksti	137	111	303
<i>Elektroniskajā katalogā</i>	100	51	72
<i>Novadpētniecības datubāzē</i>	37	60	231

Atskaites periodā tika rediģēti un papildināti 7035 ieraksti un izveidotas 6027 anotācijas un pievienotas sīkbildes.

2024. gadā notika pāreja uz jauno tiešsaistes kataloga versiju – **AlisePAC**. Jaunajam katalogam ir uzlabota funkcionalitāte un dizains. Bibliotēkas var izveidot dažādas grāmatu kolekcijas, kā, piemēram, “Bilžu un skaņu grāmatas” Vecpiebalgas bibliotēkā, “Jaunākās grāmatas bērniem”, “Liepēnieši un viņu grāmatas”, “Inešu bibliotēka iesaka” un, protams, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2024”. Bibliotekāriem ļoti patīk veidot šīs kolekcijas, jo redzama ir atgriezeniskā saite no lietotāju puses. Lietotājiem ir iespēja veidot savus “vēlējumu” sarakstus grāmatām, atzīmēt izdevumus, kurus vēlas lasīt, sniegt vērtējumu par lasītajām grāmatām, labot savus datus, kontaktinformāciju.

Cēsu reģiona publisko un skolu bibliotēku kopkatalogs ir pieejams lietošanai no dažādām mobilajām ierīcēm. Autorizētiem lietotājiem ir nodrošināta izdevumu pasūtīšana/rezervēšana un izdevumu nodošanas termiņu pagarināšana tiešsaistē. Grāmatas un citus materiālus ir iespējams pasūtīt no jebkuras reģiona bibliotēkas. 2024. gadā ir samazinājies autentificēto lietotāju kopkataloga izmantošanas skaits, bet palielinājies kopīgais kopkataloga apmeklētāju skaits.

WebPac apmeklētība

	2023	2024
Visi lietotāji	672 699	992 803
Autentificētas sesijas	8831	8464
Meklēti izdevumi izmantojot mobilo aplikāciju	13 163	10 837

CCB autorizētie lietotāji

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	4593	5132	5580	+8,7 %
Autorizētie lietotāji kopā	3179	3484	3800	+9,0 %
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	286	305	316	+3,6 %

Autorizētie lietotāji novada publiskajās bibliotēkās kopā

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepř. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	9870	10862	11558	+6,4 %
Autorizētie lietotāji kopā	3903	4549	4966	+9,2 %
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	475	646	417	-35,4 %

SBA pakalpojums

CCB SBA rādītāji

SBA	2022	2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	43	60	83
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	637	896	902

SBA rādītāji CCB struktūrvienībās

SBA	2022	2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	938	1255	1539
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	457	517	806
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	69	5	7

SBA rādītāji novada publiskajās bibliotēkās kopā

SBA	2022	2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	981	1315	1622
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	1094	1413	1708
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	69	5	7

Kā redzams pēc tabulās ievietotajiem datiem, SBA kārtā nosūtīto un saņemto dokumentu skaits katru gadu palielinās. Tam iemesli iespējami vairāki, taču visbiežāk tiek minēti divi:

- negatīvais – ierobežoti līdzekļi krājuma komplektēšanai;

- pozitīvais – bibliotēkas savstarpēji vienojas par konkrētu eksemplāru iegādi, lai nenoslogotu savu krājumu. Mūsdienu pasta un pakomātu pakalpojumi nodrošina operatīvu grāmatu apmaiņu.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

6. KRĀJUMS

Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Cēsu Centrālā bibliotēka, komplektējot krājumu, vadās pēc izstrādātā dokumenta “Cēsu Centrālās bibliotēkas krājuma attīstības koncepcija 2021.–2025. gadam”, kurā noteikta bibliotēkas krājuma veidošanas un papildināšanas politika. Dokumentā uzmanība veltīta izdevumiem par Latviju un novadu, vēsturi, kultūru un cilvēkiem. Krājums tiek papildināts regulāri, tematiski un atspoguļo visu vecuma iedzīvotāju vajadzības un intereses.

2025. gadā CCB sadarbībā ar struktūrvienībām izstrādās jaunu, kopīgu visam novadam, komplektēšanas politiku. 2024. gadā tika apkopoti kopējie mērķi un uzdevumi, analizēta esošā situācija un pagastu attīstības realitāte, iedzīvotāju skaita un sastāva izmaiņas.

2024. gadā darbs ar krājumu tika veikts saskaņā ar krājuma komplektēšanas politiku, kas nosaka, ka tiek veidots kvalitatīvs bibliotēkas lietotāju vajadzībām un interesēm atbilstošs bibliotēkas krājums ar šodienas prasībām atbilstošiem informācijas resursiem. 2024. gada prioritātes bija nemainīgas – latviešu oriģinālliteratūra, augstvērtīga nozaru literatūra, kultūrvēsturiska satura literatūra, grāmatas bērniem un jauniešiem, kā arī alternatīvo lietu komplektēšana (galda spēles u. c.), tematiski daudzveidīgi periodiskie izdevumi. Pārskata periodā samazinājies iegādāto izdevumu skaits, kas skaidrojams ar Cēsu novada domes grāmatvedības aizliegumu papildināt krājumu pēc 15. oktobra. 2,5 mēnešus jaunās grāmatas netika pirktas, un tas radīja kritumu visos rādītājos.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

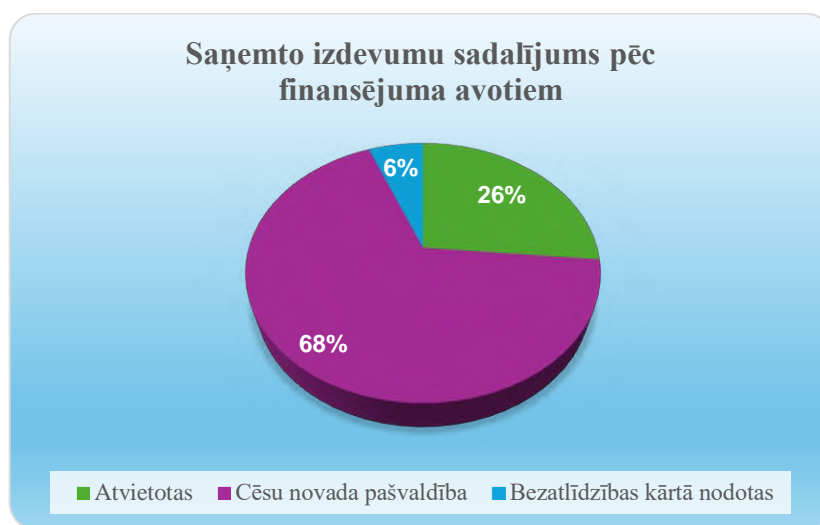
Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums CCB

	2022	2023	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	19103	18517	18309
<i>t. sk. grāmatām</i>	15638	15126	15047
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	3445	3391	3262
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pilsētā	1,55	1,42	1,44
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	25 088	22 703	22 543

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums CCB struktūrvienībās

	2022	2023	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	66598	64411	66921
<i>t. sk. grāmatām</i>	48313	45711	48290
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	18285	18356	18631
Finansējums krājumam uz 1 iedz. novadā	2,91	2,73	2,88
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	80 169	75 843	78 645

Secinājumi: pašvaldības finansējums krājuma papildināšanai sastāda 68 %, 32 % jaunieguvumu ir bez atlīdzības iegūtās grāmatas. Kopumā pašvaldības piešķirtais finansējums 2024. gadā bibliotēkas funkciju veikšanu nodrošināja, un tam ir attīstību veicinoša tendence, krājuma komplektēšanai piešķirtais finansējums nedaudz palielinājies ir struktūrvienībās, bet Cēsu Centrālajai bibliotēkai palicis nemainīgs.

Sadalījums pēc finansējuma avotiem CCB

Bibliotēkas īpaši izjūt cenu paaugstināšanos grāmatām, periodiskajiem izdevumiem, dažādām precēm un pakalpojumiem, tai skaitā pieaug izmaksas bibliotēkas pasākumu rīkošanai. Analizējot finanšu līdzekļu ieguldījumu uz kopējo bibliotēkā iepirkto grāmatu skaitu, secinām, ka 2024. gadā bibliotēkā iegādāto grāmatu vidējā cena bija 9,00 EUR (salīdzinājumam 2023. gadā – 8,66 EUR, vēl pirms gada – 7,56 EUR).

Krājuma pārbaude

Pārskata periodā krājuma pārbaudes (inventarizācijas) tika veiktas 3 novada bibliotēkās:

- 2 pagastu bibliotēkās (Mārsnēnu un Veselavas pagastu);
- 1 skolu bibliotēkā (Skujenes pamatskolā).

Pagastu bibliotēkās tās jau bija atkārtotas elektroniskās krājuma inventarizācijas.

Cēsu Centrālās bibliotēkas krājuma pārbaude atskaites periodā nav veikta.

Krājuma rādītāji

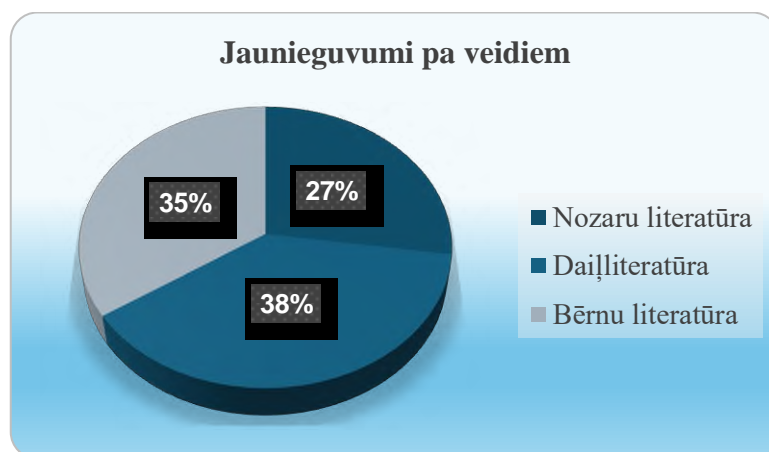
Krājuma rādītāji CCB

	2022	2023	2024
Jaunieguvumi kopā	3358	2949	2686
<i>t. sk. grāmatas</i>	2066	1745	1671
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	348	320	257
<i>t. sk. bērniem</i>	721	613	583
Izslēgtie dokumenti	1975	1082	1444
Krājuma kopskaits	74507	76374	77616
Grāmatu krājuma apgrozība	1,40	1,24	1,32
Periodisko izdevumu apgrozība	1,41	1,47	1,46

Krājuma rādītāji CCB struktūrvienībās

	2022	2023	2024
Jaunieguvumi kopā	14977	13649	14403
<i>t. sk. grāmatas</i>	5799	4511	5259
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1797	1540	1514
<i>t. sk. bērniem</i>	1562	1105	1687
Izslēgtie dokumenti	21114	14297	10576
Krājuma kopskaits	163144	162496	172372
Grāmatu krājuma apgrozība	0,96	0,51	0,50
Periodisko izdevumu apgrozība	1,74	1,94	1,77

Situācijas raksturojums, rādītāju analīze, secinājumi

CCB jaunieguvumi pa veidiem

No jaunieguvumiem nozaru literatūra sastāda 27 %, daiļliteratūra – 38 %, bet bērnu un jauniešu literatūra – 35 % .

Cēsu Centrālā bibliotēka grāmatu iegādei izmanto trīs lielākos piegādātājus: SIA “Latvijas Grāmata” (64 % no iepirkto grāmatu daudzuma), SIA “Apgāds Zvaigzne ABC” Cēsu grāmatnīcu (19 %) un IK “VIRJA AK” (9 %). Novada publiskās bibliotēkās nemainīgi lielākais grāmatu piegādātājs ir IK “VIRJA AK” un SIA “Latvijas Grāmata”. Atskaites periodā bibliotēkās tika turpināts aktīvs darbs pie krājumu izvērtēšanas. Bibliotēkas tika mudinātas turpināt analizēt savu krājumu un lasītāju sastāvu, kā arī aktīvāk popularizēt krājumu.

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana bērnu un jauniešu literatūrā

Jauniegvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu, jauniešu literatūru, 35 % CCB un 40 % struktūrvienībās ir bērniem un pusaudžiem domātie izdevumi. Jauniegvumu skaits bērniem un pusaudžiem ar katru gadu palielinās visās novada bibliotēkās.

Lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” ietvaros reģiona bibliotēkas no LNB saņēmušas 757 grāmatu eksemplārus par 7675,39 EUR, t. sk. Cēsu Centrālā bibliotēka – 85 eksemplārus par 862,99 EUR. Programmas ietvaros grāmatas saņēma arī 16 publiskās bibliotēkas un 9 izglītības iestāžu bibliotēkas.

Cēsu novada bibliotēku krājumos ir 284 nosaukumu galda spēles, kuras tiek piedāvātas bibliotēku lietotājiem. Pārskata periodā parādījās arī tendence spēles ņemt uz mājām. Pēc mācībām bērni nāk uz bibliotēku un klātienē spēlē izzinošās spēles, līdz ar pieaugušo interesi pēc spēlēm ir nepieciešamība krājumu papildināt ar tām.

Cēsu Centrālā bibliotēka	137
Pagastu bibliotēkas	108
Skolu bibliotēkas	124

Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”

Pateicoties atbalstam projektā “Vērtīgo grāmatu iepirkums Latvijas publiskajām bibliotēkām”, Cēsu Centrālā bibliotēka un tās struktūrvienības izvēlējās 345 grāmatas (182 nosaukumi) par summu 4213,92 EUR. Grāmatas tika sadalītas visām Cēsu novada pašvaldību publiskajām bibliotēkām. CCB koordinēja novada bibliotēku dalību projektā “Vērtīgu grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” – izsūtīja grāmatu sarakstu, apkopoja visu bibliotēku pieteikumus, lai tiktu iegādātas pašas nepieciešamākās grāmatas. Ļoti rūpīgs darbs tika ieguldīts, apkopojot bibliotēku sarakstus un sagatavojot gala pieteikumu. Informācija par saņemtajām grāmatām tika ievietota bibliotēkas vietnē, kā arī bibliotēkas un struktūrvienību sociālajos tīklos. No piedāvātā klāsta bibliotēkas izvēlējās galvenokārt nozaru literatūru.

Bibliotēkas pozitīvi vērtēja iespēju projekta ietvaros papildināt savu bibliotēku krājumus, netērējot budžeta līdzekļus, iegūt jaunas grāmatas. Kā atzīmēja Drabešu pagasta Līvu bibliotekāre: *“Piedāvājums ir pietiekoši liels un labs.”* Savukārt Skujenes pagasta bibliotekāre atzina: *“Šī programma ir liels atspaidis mazās lauku bibliotēkas darbībā. Sūtījums, ko saņēmām novembrī, saturēja 15 grāmatas, un tā kopējā vērtība bija 154,73 EUR, un tajā bija bērnu grāmatas, nozaru literatūra un latviešu autoru darbi. Katrs mazākais pienesums, ko var saņemt, ir svarīgs. It īpaši finansiālo apstākļu dēļ.”*

Datubāzes

CCB pieejamo datubāzu izmantojums

Datubāze	2022	2023	2024
Letonika			
lejuplāžu skaits	375	126	252
News			
lejuplāžu skaits	179	111	120
Citas			

CCB pieejamas šādas datubāzes: Lursoft laikrakstu bibliotēka news.lv un datubāze letonika.lv. Bibliotēkas mājaslapā ievietota informācija par bezmaksas un brīvpiekļuves datubāzēm un e-resursiem. Bibliotēkā ir izvietota informācija par datubāzu lietošanas iespējām. Sagatavoti un izlikti izdales materiāli par pieejamajām datubāzēm.

Visu gadu, īpaši **Digitālās nedēļas** laikā, interesentiem tiek piedāvāta iespēja iepazīties ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas Digitālo bibliotēku, kā arī apgūt bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantošanu.

2024. gadā Digitālās nedēļas ietvaros (13.05.–24.05.) tika piedāvātas individuālas un grupu konsultācijas:

- Pēc pieprasījuma:
 - Individuālās konsultācijās datoru un viedtālrunu izmantošanā par lietotājiem interesējošiem tematiem.
 - Individuālās konsultācijas CV atjaunināšanā vai izveidē *Europass* rīkā.
 - Gan individuāli, gan grupām – Iepazīsti savas dzimtas vēsturi Digitālajā bibliotēkā.
 - Informatīva stunda sākumskolas klašu grupām “Bērnu drošība internetā”.
 - Praktiski informatīva nodarbība par informācijas meklēšanu datubāzēs 7.–12. klašu skolēnu grupām.
- 14. un 16. maijā praktiski informatīva nodarbība par informācijas meklēšanu datubāzēs pieaugušajiem.

Pārskata periodā tika organizētas dažādas apmācības par datubāzu izmantošanu, un arī Pieaugušo apkalpošanas nodaļas darbinieki ikdienā sniedz individuālas konsultācijas par datubāzu izmantošanas iespējām un to attālinātu izmantošanu.

Darbs ar parādniekiem CCB

Pārskata periodā, tāpat kā citus gadus, turpināta lasītāju – parādnieku apzināšana. Izmantojot BIS ALISE esošo opciju “sūtīt atgādinājumu”, lietotāji e-pastā saņem paziņojumu no bibliotēkas par kavētu izdevumu nodošanas termiņu. Parādniekiem tiek izsūtītas arī īsziņas ar lūgumu atnest atpakaļ uz bibliotēku savlaicīgi nenodotos izdevumus. Ja lietotājs nereaģē uz rakstiskiem aizrādījumiem, tiek veikti telefona zvani. Arī [CCB tīmekļvietnes](#) sākumlapā periodiski ir redzams atgādinājums “Lasītāj – parādniek! Aicinām atnest atpakaļ uz bibliotēku termiņā nenodotās grāmatas! Kavējuma nauda par tām netiks prasīta. Izsniegtos bibliotēkas izdevumus jebkurā diennakts laikā ir iespēja atstāt arī grāmatu nodošanas kastē pie mazajiem ieejas vārtiem”.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

2024. gadā veikts intensīvs darbs, lai gan piesaistītu bibliotēkai jaunus lasītājus, gan turpinātu veiksmīgu sadarbību ar jau esošajiem. CCB Bērnu apkalpošanas nodaļas statistikas rādītāji uzrāda pozitīvu tendenci.

Novada publiskajās bibliotēkās situācija kopumā vērtējama pozitīvi. Ir pagasti, kuros nav izglītības iestāžu, līdz ar to arī piesaistīt bērnus bibliotēkām reizēm ir ļoti grūti. Tomēr bibliotekāri organizē dažādus pasākumus, aktivitātes, arī ciemojoties izglītības iestādēs. Ir bibliotēkas, kurās lasītāju un izsniegumu skaits samazinās, bet lielākoties tomēr 2024. gads tomēr ir bijis ar plus zīmi. Pasākumu jomā vērojama daudzveidība, bibliotēku piedāvāto aktivitāšu skaits katru gadu minās, arī iedvesmojoties no citu bibliotēku piedāvājuma. Lielākā daļa novada bibliotekāru veiksmīgi sadarbojas ar vecākiem, pirmsskolas izglītības iestādēm un skolām, realizējot dažādus lasītveicināšanas pasākumus, tādējādi piesaistot bērnus apmeklēt bibliotēkas.

2024. gadā pagastu bibliotēkās lasītāji – bērni līdz 18 gadu vecumam – bija **26,8 %** no kopējā lasītāju skaita, bet Cēsu Centrālajā bibliotēkā – bērni līdz 18 gadu vecumam – bija **36 %** no kopējā lasītāju skaita.

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana

Krājums tiek regulāri papildināts ar jaunāko pieejamo literatūru dažādām vecuma grupām. Tiek sekots fonda stāvoklim, iespēju robežās savu laiku nokalpojušās grāmatas tiek aizvietotas ar jaunākiem izdevumiem. Cēsīs ir divas grāmatnīcas – grāmatnīca “Globuss” un “Zvaigznes grāmatu nams”, kurās tiek iegādātas grāmatas, audiogrāmatas un galda spēles, kas atbilst Bērnu apkalpošanas nodaļas profilam. Gan CCB, gan novada publisko bibliotēku darbinieki labprāt izmanto iespēju iegādāties grāmatas arī no izplatītāja – IK “VIRJA AK”. Finansējums ir apmierinošs, lai gan grāmatu cenu pieaugums ietekmē arī bibliotēku pirktspēju. Bērnu apkalpošanas nodaļai vairumā gadījumu tiek pirkti 2 grāmatas eksemplāri, taču šī amplitūda svārstās 1–4 eksemplāru robežās.

Fonda stāvoklis 2024. gada nogalē bija 13 213 vienības, reģistrēto lasītāju skaits – 2356.

Pozitīvā tendence – aizvadītajā gadā ir palielinājies reģistrēto lasītāju skaits (+231), negatīvā tendence – iegādāto grāmatu skaits uz vienu nodaļas reģistrēto lasītāju sarucis līdz **0,25**.

2024. gadā Bērnu apkalpošanas nodaļai tika abonēti 13 preses izdevumi (gada laikā saņemti 96 periodisko izdevumu eksemplāri). Bērni jaunākos žurnālus var lasīt bibliotēkā uz vietas, savukārt iepriekšējo gadu izdevumi tiek izsniegti līdzņemšanai. Aizvadītajā gadā periodikas izsniegums ir bijis **316**.

2024. gadā krājums papildināts arī ar grāmatām svešvalodās. Pieaug bērnu un jauniešu interese par literatūru angļu valodā. Joprojām aktuāla ir arī literatūra ukraiņu valodā. Pārskata periodā iegādātas 17 grāmatas svešvalodās.

Joprojām pieprasītas ir galda spēles. To skaits līdzņemšanai ir skaitliski neliels, tomēr apmeklētāju interese par tām ir. Pērn galda spēļu izsniegums līdzņemšanai bijis **51**.

23 novada publiskajās bibliotēkās atskaites pārskata periodā saņemti 1687 jaunieguvumi bērniem, kas sastāda **32 %** no pagastu publisko bibliotēku jaunieguvumu skaita.

Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Bērnu apkalpošanas nodaļā tiek piedāvāts daudzveidīgs pakalpojumu klāsts gan pirmsskolas, gan pamatskolas vecuma bērniem. Intensīva darba rezultātā esam varējuši realizēt 103 pasākumus (89 pasākumi bija 2023. gadā) un priecēt apmeklētājus ar 13 literārajām/mākslas izstādēm.

Pasākumi/izstādes	Skaitis
Literārās stundas	72
Ekskursijas	10
Lasītāju klubiņš bērniem	2
Tikšanās ar autoriem	3
Bibliotekārās stundas	4
Pūčulēnu skola	3
Rītausmas stunda (Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros)	1
Harija Potera ballīte	1
Nacionālo skaļās lasīšanas sacensību reģionālais fināls	1
Radošās darbnīcas	1
Ģimeņu rīti, pēcpusdienas	3
“Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” apbalvošana	1
Jauno dzejdaru pēcpusdiena	1
Literatūras/tematiskās un mākslas izstādes	13

Reģiona publisko bibliotēku ikgadējās atskaitēs norādītie dati darbā ar bērniem liecina, ka pagājušajā gadā kopskaitā organizēti 222 pasākumi un 191 literatūras/tematiskās izstādes. Vērojama pozitīva tendence, jo pieaudzis gan pasākumu (+43), gan izstāžu skaits (+56).

Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Bērnu, jauniešu un vecāku (BJV) žūrija

Jau 23 gadus Latvijā veiksmīgi darbojas lasīšanas veicināšanas programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Tā ir LR Kultūras ministrijas un Latvijas Nacionālās bibliotēkas finansēta Bērnu literatūras centra iniciatīva, ko raksturo visplašākais aptvērums. Programma tiek īstenota ikvienā Latvijas novadā, un kopš 2007. gada tā ir pieejama arī ārpus Latvijas robežām. Katrai vecuma grupai ieteiktās grāmatas lasa un vērtē bērni, jaunieši, no 2012. gada – arī pieaugušie. Tādējādi, rādot priekšzīmi bērniem, par žūrijas ekspertiem ir kļuvuši daudzi vecāki, vecvecāki un skolotāji.

Cēsu reģionā aktīvas šīs programmas dalībnieces ir 25 bibliotēkas (Cēsu Centrālā bibliotēka, 15 novada publiskās bibliotēkas un 9 skolu bibliotēkas). Plānotais dalībnieku skaits, kuri programmu pabeidz un aizpilda anketas, ir ~600.

Pateicībā par uzcītīgo programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” grāmatu lasīšanu un vērtēšanu 26. martā Bērnu apkalpošanas nodaļas darbinieces aicināja savus lasītājus – žūrijas dalībniekus uz “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2023” noslēguma ballīti. Tika noskaidrots, kuras grāmatas ieguvušas vislielāko atzinību Cēsu Centrālās bibliotēkas lasītāju vidū. Katrs dalībnieks, kurš aizpildīja grāmatu novērtējuma anketu, tika godināts par paveikto darbu, saņemot programmas balvu un diplomu. Neizpalika arī citi pārsteigumi.

Veiksmīgākie BJV žūrijas pasākumi pagastu publiskajās bibliotēkās

Vaives pagasta Rīdzenes bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vieta Rāmuļos

Pirmsskolēnu kolektīvā grāmatu lasīšana grupiņā. Praktiskais darbiņš – pārrunāt izlasīto, uzzīmēt to. Kopā 83 lasītprasmju stundas sākumskolas skolēniem (pavisam kopā 356 apmeklējumi).

Veselavas pagasta bibliotēka

Katru gadu bērnodārza vecākā grupiņa tiek iesaistīta Bērnu žūrijas darbā. Sekmīgi tika noslēgta arī 2023. gada Bērnu žūrija, un grupiņā 5+ tika izlasītas un novērtētas tā gada bērnu grāmatas. Noslēguma pasākumā notika attālināta pieslēgšanās Latvijas Nacionālās bibliotēkas Ziedoņa zāles studijai, kur norisinājās lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un

vecāku žūrija 2023” Lielie lasīšanas svētki. Lasītāji saņēma diplomus un balvas par dalību žūrijas darbā. Pie čaklajiem lasītājiem ciemojās un diplomus izdalīja CCB pūce.

Mārsnēnu pagasta bibliotēka

Aizvadītajā gadā 2023. gada žūrijas dalībniekiem, turpinot tradīciju, bibliotēkas vadītāja noorganizēja BJV žūrijas noslēguma ekskursiju “Iepazīsti Latviju”. Šajā gadā (22. jūnijā) žūrijas dalībnieki devās uz Straupes pazemes ezeriem, kur gidu pavadībā bija iespēja uzzināt vairāk par šīm skaistajām alām ar dzidro ūdeni, nokāpt Kraukļu aizā un izbaudīt elpu aizraujošos Paradīzes (Gleznotāju) kalna skatus Siguldā. Radoši darboties Siguldas Pils kvartāla Ādas arteļa darbnīcā, izveidojot (pēc izvēles) ādas grāmatzīmi vai atslēgu piekariņu, apciemot un pabarot “Sigulda Zoo” iemītniekus. Pa ceļam uz ekskursijas noslēguma vietu pie jūras Baltajā kāpā vēl tika apskatīts iespaidīgais Sējas dižozols.

Drabešu pagasta Līvu bibliotēka

Sadarbībā ar bērnu dārza vecākās grupas audzinātāju arī 2024. gadā Bērnu žūrijā tika iesaistīti bērni vecumā 5+. Bērni, kuriem vecāki deva atļauju, tika reģistrēti Līvu bibliotēkā kā lasītāji. Audzinātāja ņēma grāmatas, un tad visi kopā lasīja, vērtēja. Pēc tam notika noslēguma pasākums, kurā bērni stāstīja par savām izlasītajām grāmatām, atbildēja uz bibliotekāres uzdotajiem jautājumiem par žūrijas grāmatām. Drosmīgākie bērni tika aicināti nolasīt fragmentu no savas mīļākās grāmatas. Bērni par savu mīļāko grāmatu bija uzzīmējuši zīmējumus. Visi zīmējumi tika izvietoti bibliotēkā tematiskā izstādē, kuru atnāca apskatīties arī bērnu vecāki. Pēc pasākuma bērni saņēma bibliotekāres sarūpētās dāvanas.

Līgatnes pilsētas bibliotēka

Bibliotēka sadarbojas ar tuvējām skolām, Augšlīgatnes Jauno sākumskolu un Jauno Līderu vidusskolu, kur dalās ar BJV grāmatām, aicina skolēnus uz bibliotēkas rīkotajiem pasākumiem. Pārskata periodā 1. klases audzinātāja no Jauno Līderu vidusskolas savai klasei no bibliotēkas paņēma 5+ “Bērnu un jauniešu žūrijas” grāmatas, lai viņiem ātrāk izdotos visiem izlasīt grāmatas, jo arī skolas bibliotēkā tās ir pa 1 eksemplāram, savukārt skolotājas mudināti lielākie lasītāji apmeklēja bibliotēkas rīkotos pasākumus. Kā arī bibliotēka regulāri sūta informāciju Jauno Līderu vidusskolas 1. un 3. klases skolotājām par gaidāmajiem bērnu un jauniešu pasākumiem bibliotēkā. Skolās tiek izvietotas afišas.

Citi veiksmīgākie pasākumi pagastu publiskajās bibliotēkās

Līgatnes pagasta bibliotēka

Lai atbalstītu bērnu vēlmi un iespējas lasīt grāmatas arī vasaras brīvlaikā, bibliotēkā reizi nedēļā tika rīkotas klusās grupu lasīšanas nodarbības, kad var ierasties ar savu grāmatu un lasīt kopā ar bibliotekāri – katrs pusstundu lasa savu grāmatu klusumā un mierā.

Liepas pagasta bibliotēka

Pārskata periodā bibliotēka pēc neliela pārtraukuma atsāka piedalīties “Ziemeļvalstu literatūras nedēļā 2024”. Rīta stundas lasījums notika divas reizes. Vienā lasījumā piedalījās pamatskolas 2. klase, otrā lasījumā piedalījās bērnudārza vecākā grupiņa. Literārās nedēļas lasījumos tika lasīti Islandes autoru darbi, iepazīta Islandes kultūra, daba, tradīcijas.

Nītaures pagasta bibliotēka

Ziemeļvalstu literatūras nedēļā “Rītausmas stundā” lasāmā grāmata tika skatīta uz interaktīvās tāfeles. Teksta lasīšanas laikā bija vairākas pauzes. Piemēram, spēle “Patiesība vai meli”. Tika uzdoti dažādi jautājumi par ziemeļvalstīm, par izlasīto tekstu. Viens no jautājumiem bija: “Cik bieži izvirst vulkāni Islandē?” Atbildes tika iegūtas ar interneta meklētājprogrammas *Google* starpniecību. Nākamajā dienā pēc pasākuma ziņās stāstīja, ka tieši šogad vulkāni Islandē izvirst daudz biežāk nekā agrāk, tika secināts, ka atrastā atbilde nebija pareiza. Kļūme tika novērsta, bērniem izstāstot, kā var kļūdīties, ja fakti netiek pārbaudīti vairākos informācijas kanālos, tai skaitā jaunākajās ziņās.

Vaives pagasta Rīdzenes bibliotēka

Visapmeklētākais un gaidītākais pasākums vasaras izskaņā ir brīvdabas kino vakars (no 2018. gada). Šo pasākumu Vaives Rīdzenes bibliotēka rīko jau 7 gadu un uz kino vakaru ierodas arī iedzīvotāji no pilsētas (Cēsis) un blakus pagastiem (Veselava, Priekuļi). Liels prieks, ka nelielā ciematiņā ir vieta, kur satikties, pabūt kopā un kopā noskatīties kino. Kā jau ierasts, animācija tiek izvēlēta bērnu auditorijai. Taču šogad tika rādīta filma – brīnumainais stāsts par šokolādes meistarumu “Vonka”. Katram skatītājam līdzī bija paņemts plediņš vai spilventiņš un našķi, lai ir īpašā kino skatīšanās sajūta. Kopumā kino vakaru apmeklēja 78–88 cilvēki.

Priekuļu pagasta bibliotēka

Šogad bibliotēkā viena no visvairāk apmeklētajām un iecienītākajām aktivitātēm bērniem bija spēle “Atrodi rudeni Priekuļu bibliotēkā”. Šī spēle kļuva par lielisku veidu, kā apmeklētājiem iepazīt bibliotēkas telpas un piedzīvot rudens noskaņu. Kopumā spēli izspēlēja 93 bērni. Tā bija saistoša ne tikai skolēniem, bet arī pirmsskolas vecuma bērniem, kas deva iespēju dažādām vecuma grupām piedalīties un baudīt bibliotēkas piedāvāto pasākumu.

Līgatnes pilsētas bibliotēka

“Spēļu pēcpusdiena skolēniem” sadarbībā ar Līgatnes Kultūras centru, kurā tika spēlētas spēles “Alfabēta ducis”, “Burtošanas čempionāts”, latviešu tautas mīklu spēle “Abra”, “Dixit”, “Tikai viens” u. c. Bērniem un jauniešiem ļoti patīk spēlēt galda spēles. Pārskata periodā šāda pēcpusdiena bija tikai viena.

“Restarts lasīšanai” ietvaros tika aicinātas bērnudārza grupas iepazīties ar bibliotēku, tās pakalpojumiem un grāmatām. Skolēniem organizētas Lasītāju pēcpusdienas, kurās tika pārrunāts izlasītās grāmatas. Novērots, ka visvieglāk ir iedvesmot bērnudārza vecuma bērnus lasīšanai un bibliotēkas apmeklēšanai, jo viņiem tas ir kas pavisam jauns un interesants.

Amatas pagasta Ģikšu bibliotēka

Vasarā tika iekārtota Mohanku izstāde. Tās ir ukraiņu bērnu izgatavotas lellītes, kuras dod arī līdzī karavīriem karā. Līdz ar izstādi tika vākti līdzekļi sagrautajām skolām bērniem Ukrainā.

Veiksmīgākie pasākumi Cēsu Centrālās bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļā

Jau septīto gadu CCB Bērnu apkalpošanas nodaļa koordinēja lasītveicināšanas programmas “**Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības**” reģionālās aktivitātes. 9. maijā Bērnu apkalpošanas nodaļā pulcējās 24 Cēsu novada 5. klašu skolēni, lai cīnītos par Nacionālo skaļās lasīšanas sacensību reģionālā čempiona titulu!

Šo sacensību mērķis ir pilnveidot bērnu prasmes izvēlēties piemērotu un interesantu literatūru skaļai lasīšanai, sekmēt interesi par lasīšanu un grāmatām, saliedēt bērnus kopīgām lasīšanas aktivitātēm, kā arī veicināt lasītprieku. Konkursa dalībniekus vērtēja žūrijas komisija: bijusī skolotāja, sociālā rehabilitētāja, Cēsu Neredzīgo biedrības pārstāve un aktīva audio grāmatu lietotāja Inga Kravale-Mazūre, izglītības iestāžu darbiniece, radoša personība

un čakla grāmatu lasītāja Laine Birkerte-Mihailova, Dr. Klauns, grāmatas “Mazā cēsnieka stāsti” autore, laikraksta Vidzemes novadiem “Druva” žurnāliste Iveta Rozentāle un Cēsu Centrālās bibliotēkas Novadpētniecības lasītavas vadītāja, mūziķe un Veselavas teātra studijas “Kurlās vārdes” aktrise Elīna Riemere.

Par 2024. gada Cēsu novada reģionālo čempioni tika kronēta Adele Laganovska no Jaunpiebalgas vidusskolas, kura aizraujoši un pārliecinoši lasīja fragmentu no Frančeskas Saimonas grāmatas “Negantā Nika šausmu filma”, bet vicečempiona titulu ieguva Emīls Lapiņš no Cēsu 1. pamatskolas, lasot fragmentu no Alana Aleksandra Milna grāmatas “Vinnijs Pūks un viņa draugi”. Šis bija pirmais gads, kad tika rīkots arī starpfināls, kurā piedalījās visas Vidzemes reģionālie čempioni.

Šogad “**Lasīšanas stafetē**” piedalījās arī skolotāji un bibliotekāri, kā arī vecāki, kuri lasīja grāmatas kopā ar bērniem un sūtīja savus aprakstus. Pasākumā tika godinātas arī bibliotēkas, kuras bija saņēmušas visvairāk balsu no “Lasīšanas stafetes” dalībniekiem. Ir gandarījums par lasītāju pozitīvo balsojumu, kura rezultātā Cēsu Centrālā bibliotēka iekļuvusi 12 populārāko Latvijas bibliotēku vidū.

Pēc apbalvošanas ceremonijas dalībnieki pulcējās uz kopīgu foto un pēc tam skatījās animācijas filmu “Pūķa sargātāja”. Apgāds Zvaigzne ABC jau deviņo gadu organizē lasīšanas veicināšanas konkursu bērniem un jauniešiem “Lasīšanas stafete”. Šogad konkurss notika sabiedrības iesaistes kustības “Restarts lasīšanai” ietvaros un sadarbībā ar kinoteātri “Forum Cinemas” un Rīgas Zooloģisko dārzu.

Ļoti liels paldies uzcītīgajiem CCB Bērnu apkalpošanas nodaļas lasītājiem un stafetes dalībniekiem, kuri lasīja grāmatas, pildīja uzdevumus un piedalījās šajā konkursā!

Apmeklētāju vidū ļoti pieprasīti ir bibliotēkas organizētie **Ģimeņu rīti** ar teatralizētu ievirzi, kuros gan lieli, gan mazi skatītāji var baudīt pašdarbības teātru izrādes. Aizvadītajā sezonā tāds bija teatralizētais ģimeņu rīts “**Vinnija Pūka ziemas prieki**” (pēc Alana Milna grāmatas motīviem tapušais uzvedums Veselavas teātra studijas “Kurlās Vārdes” izpildījumā).

2024. gadā papildināts nodaļas piedāvājums ar jaunu pasākumu formātu – **spēļu pēcpusdienas**. Tas ir radošs veids, kā ģimenēm pavadīt kopā laiku. Decembrī notika pirmais Bingo vakars, kuru apmeklēja 27 dalībnieki. Turpmāk šāda veida pasākumi tiks piedāvāti regulāri.

Jau septīto gadu Bērnu apkalpošanas nodaļa piedalījās **Radvilišķu publiskās bibliotēkas (Lietuva) organizētajā starptautiskajā pasaku lasīšanas festivālā**. 2024. gadā piedalījāmieš attālināti, nosūtot pasakas ierakstu latviešu valodā. Šī dalība festivālā jau ir

kļuvusi par tradīciju, kas stiprina starptautisko sadraudzību starp CCB un Radvilišķu publisko bibliotēku. 2025. gadā plānots festivālu apmeklēt klātienē.

27. septembrī CCB Bērnu apkalpošanas nodaļā norisinājās Dzejas dienām veltīts pasākums **“Jauno dzejdaru pēcpusdiena skolēniem”**. Pasākumā piedalījās 17 jaunie dzejdari. Katrs no viņiem lasīja savu dzeju. Pozitīvu vērtējumu par dzeju izteica īpašais viesis, rakstnieks Rvīns Varde. Rvīns arī dalījās savā pieredzē putnu vērošanā un motivēja jauniešus darīt arī turpmāk lietas, kas viņiem sagādā patiesu prieku.

Novembrī CCB tika izveidots **Lasītāju klubiņš bērniem**. Tikšanās notiek reizi mēnesī. Bērni paši plāno klubiņa darbību, paši arī izvēlas, kādu literatūru jāizlasa līdz nākamajai tikšanās reizei. Uzsvars tiek likts uz bērnu iniciatīvu, lai radītu viņos lielāku ieinteresētību piedalīties un justies brīvi, kā arī plānot sev interesējošas aktivitātes.

Viens no visveiksmīgākajiem pasākumiem Bērnu apkalpošanas nodaļā bija **Harija Potera Halovīna ballīte**. Pasākums notika 30. oktobrī, un to apmeklēja vairāk nekā 100 bērni. Pasākumā ikviens varēja piedalīties dažādās radošās un tematiskās aktivitātēs, pārbaudot savas zināšanas par populāro Hariju Poteru un citiem grāmatas varoņiem. Bērni ieradās tērpos, un arī viņus sagaidīja tematiski ģērbtas bibliotekāres. Bērnu apkalpošanas nodaļa bija atbilstoši dekorēta, un ikvienam bija iespējam nofotografēties foto zonā, izmantojot dažādus tematiskus aksesuārus. Pasākumā darbojās ne tikai bibliotēkas darbinieki, bet arī brīvprātīgie palīgi: jaunieši un pat bijusī nodaļas vadītāja Inese Majore, iejūtoties profesores lomā.

Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā

Cēsu Centrālās bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļā strādā trīs darbinieces, kas ir optimāls skaits, lai nodrošinātu pilnvērtīgu nodaļas darbu. 2024. gadā nodaļā darbinieku sastāvs ir mainījies:

- Lāsma Vasmane-Mašina – nodaļas vadītāja (kopš 1. augusta – CCB direktore);
- Inese Jankovska – galvenā speciāliste;
- Inta Zaksa – bibliogrāfe (kopš 1. augusta – nodaļas vadītāja);
- Laine Birkerte-Mihailova – bibliogrāfe (kopš 1. augusta).

2024. gadā nodaļas darbinieces apmeklējušas šādus tīmekļseminārus un konferences:

- Latvijas Nacionālās bibliotēkas Pavasara konference “Baltā Vilka zīmē” (konferenci klātienē apmeklēja Inta Zaksa).
- Inese Jankovska un Lāsma Vasmane-Mašina piedalījās tiešsaistes seminārā bibliotekāriem, kuri strādā ar bērnu auditoriju “Vecāku iesaiste bērnu lasītprieka veicināšanā”.
- LNB tiešsaistes seminārā “Kā panākt dubultjaudu lasīšanai?” piedalījās visas trīs nodaļas darbinieces. Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja Lāsma Vasmane-Mašina seminārā dalījās Nacionālo skaļās lasīšanas sacensību reģionālā kuratora pieredzē par Dr. Klauna (Ivetas Rozentāles) un neredzīga cilvēka (Ingas Kravales) iesaistīšanu reģionālā konkursa žūrijā.
- Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku 22. konference “Labbūtības ceļvedis bibliotekāriem” (konferenci organizēja un tajā piedalījās visas trīs Bērnu apkalpošanas nodaļas darbinieces: Laine Birkerte-Mihailova, Inta Zaksa, Inese Jankovska).
- Inta Zaksa piedalījās LNB, LBB un Siguldas novada pašvaldības organizētajā Latvijas skolu un bērnu bibliotekāru lasītpatikas forumā, kas notika kultūras centrā “Siguldas devons”.
- Apmācības “Dizaina pamatprasmju apgūšana tiešsaistes programmā Canva” apmeklē Laine Birkerte-Mihailova.

Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku konference

Ikgadējā CCB organizētā Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku konference sniedz nozīmīgu ieguldījumu bibliotekāru profesionālajā pilnveidē darbā ar bērniem. Tās mērķis ir turpināt un atbilstoši bibliotēku nozares laikmeta tendencēm pilnveidot

Šī projekta norisi, rezultātā veicinot bērnu – skolu bibliotēku sadarbības praksi ar citām iestādēm un organizācijām. 2024. gadā konference tika organizēta jau 22. reizi, taču pirmo reizi – ārpus Cēsu pilsētas. Par tās norises vietu tika izraudzīti Priekuļi, kur dalībniekiem tika nodrošinātas plašākas telpas. Tā bija arī lieliska iespēja Vidzemes kolēģiem iepazīt Cēsu novada Priekuļu pagasta bibliotēku. Šī gada konferences tēma: **“Labbūtības ceļvedis bibliotekāriem”**.

Konferences dalībniekiem tika dota iespēja iegūt zināšanas par šādām tēmām:

- “Kā saprast pieaugušo un bērnu uzvedības problēmas bibliotēkā?” (Līga Bērziņa – Latvijas autisma apvienības vadītāja);
- “Darbinieku labbūtība. Kā atbalstīt, uzklaut, iedvesmot?” (Meldra Putniņa – komandas vadītāja – supervizore);
- “MOT programma: Iedrošināt, motivēt, atbalstīt jauniešus” (Laura Kiseļova – MOT Latvija pamataktivitāšu vadītāja).

Konference vienkopus pulcēja vairāk nekā 90 dalībniekus no Cēsu, Alūksnes, Gulbenes, Limbažu, Madonas, Smiltenes un Valkas novadiem. Savstarpējās pieredzes apmaiņas ietvaros dalībniekiem pievienojās arī kolēģes no Talsu Galvenās bibliotēkas. Konferences pievienotā vērtība noteikti ir arī neformālās sarunas un savstarpēja dalīšanās pieredzē, tāpēc kolēģi allaž ir priecīgi par šo ikgadējo tikšanos klātienē laikā, kad pārsvarā profesionālās pilnveides pasākumi norit tiešsaistē.

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Apmeklētāju uzvedības kultūra bibliotēkā

Jāatzīst, ka Cēsīs trūkst vietas, kur bērniem un jauniešiem saturīgi pavadīt brīvo laiku pēc skolas (gaidot pulciņus, sabiedrisko transportu vai vecākus). Šobrīd šo nišu galvenokārt aizpilda bibliotēka. Tas nav slikti, bet, ņemot vērā pieaugošo apmeklētāju skaitu, rodas dažādas problēmas. Bibliotēkas darbiniekiem ikdienā nākas saskarties ar apmeklētājiem, kuri, uzturoties bibliotēkā, neievēro iekšējās kārtības noteikumus. Problēmsituācijas ir dažādas: nereaģēšana uz bibliotekāru aizrādījumiem, skaļa un bravūrīga uzvedība, kas traucē citus apmeklētājus, bezatbildīga attieksme pret bibliotēkas inventāru, vecāku attieksme un nevēlēšanās ierobežot bērna darbības, kas nav pieļaujamas bibliotēkā (skriešana, lekšana, spilvenu un pufu mētāšana) u. c. Bibliotekāri, protams, dara maksimālo, lai šīs situācijas risinātu, taču ne vienmēr tas ir vienkāršs uzdevums. Diezgan bieži nākas saskarties ar bērniem un jauniešiem, kuriem ir visatļautības un pārākuma sajūta pār bibliotekāru.

Piemērotu telpu trūkums

Kopš Cēsu Centrālās bibliotēkas ēkas rekonstrukcijas apritējuši gandrīz desmit gadi. Šajā laikā īpaši skaudri izjūtam telpu nepiemērotību Bērnu apkalpošanas nodaļai. Bibliotēkas atvērtais telpu plānojums starp Bērnu apkalpošanas nodaļu un Vispārīgo lasītavu ir ļoti nepraktisks. Bērnu radītais troksnis traucē Vispārīgās lasītavas apmeklētājiem, kuri vēlas lasīt vai strādāt klusumā. Bērnu apkalpošanas nodaļai trūkst atsevišķu telpu, kur bērni drīkstētu pulcēties un sarunāties, netraucējot citus bibliotēkas apmeklētājus.

Lasītāji – parādnieki

Šī problēma bibliotēkās allaž bijusi aktuāla. Problēma ar lasītājiem – parādniekiem tiek risināta, zvanot un sūtot atgādinājuma e-pastus. 2024. gads gan ir bijis salīdzinoši pozitīvs, jo proporcionāli vairāk laika esam atvēlējuši parādnieku apzināšanai, līdz ar to arī vairāk grāmatu tiek atgrieztas bibliotēkā.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

8. NOVADPĒTNIECĪBA

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

2024. gadā novadpētniecības darbam tika izvirzītas divas galvenās prioritātes.

Pirmkārt, Novadpētniecības datubāzes papildināšana ar analītiskajiem aprakstiem par aktuālo periodu un jau esošo bibliogrāfisko ierakstu labošana un papildināšana (īpaši to aprakstu labošana, kas vecāki par 2012. gadu), lai izveidotais digitalizētais materiāls varētu tikt pievienots kvalitatīvam un pilnvērtīgam bibliogrāfiskajam aprakstam. Visa gada garumā tika turpināts arī apjomīgais darbs pie novadniekiem veltītajās fiziskajās mapēs esošo publikāciju digitalizācijas un elektronisko mapju veidošanas. Pārskata periodā krājumā fiksētas un apmeklētājiem pieejamas jau 540 elektroniskās mapes.

Otrkārt, ņemot vērā, ka Cēsu novada pašvaldības projekts “[Cēsis – Latvijas kultūras galvaspilsēta](#)” ir cieši saistīts ar bibliotēkas novadpētniecības darbu, Novadpētniecības lasītavas vadītāja Elīna Riemere un Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja Inta Zaksa iesaistījās projekta darba grupā, lai izstrādātu 2025. gada Cēsu pilsētas un novada kultūras programmu un tādējādi rastu iespēju piedāvāt interesentiem plašāku bibliotēkas pakalpojumu un pasākumu klāstu, palielinātu bibliotēkas iesaisti lokālu, Latvijas mēroga un starptautisku projektu īstenošanā, rastu jaunus sadarbības partnerus, kā arī veicinātu Cēsu Centrālās bibliotēkas atpazīstamību un publicitāti.

Novadpētniecības krājums

Vispārīgs raksturojums

2024. gadā Novadpētniecības lasītavas krājumā fiksēti **4122** eksemplāri, tai skaitā arī grāmatas, audiovizuālie resursi, seriālizdevumi, rokraksti u. c. Gada laikā krājums papildināts ar **108** eksemplāriem, no kuriem 67 ir jaunieguvumi. Krājumā pārskata perioda beigās ir **2641** mapes. Gada laikā fizisko mapju skaits ir palielinājies par 1 mapi.

	2022	2023	2024
Grāmatas	3722	3757	3860
Audiovizuālie izdevumi	81	81	105
Nošizdevumi	40	40	40
Nepublicētie izdevumi	64	64	65
Kartogrāfiskie izdevumi	18	18	18
Attēlizdevumi	15	15	16
Seriālizdevumi	18	18	18
Kopā	3979	4014	4122
Mapes	2639	2641	2642
Pavisam kopā	6618	6655	6764

Paralēli fiziskajām mapēm tiek veidots arī elektronisko tematisko mapju krājums. 2024. gadā krājumā fiksētas un apmeklētājiem pieejamas **540** elektroniskās mapes – **245** novadniekiem veltītās un **295** nozaru tematiskās mapes.

Līdztekus grāmatām un tematiskajām mapēm krājuma būtisku daļu sastāda arī laikraksti:

- Laikraksts Vidzemes novadiem “Druva” – no 2009. g. septembra;
- Cēsu rajona laikraksts “Druva” – 1945.–2009. g.;
- “Cēsu Avīze” – 1928.; 1931.–1934. g.;
- “Cēsu Vēstis” – 1933.–1939. g.;
- “Cēsu Vēstis” – 2006. g. 22. jūn.–2006. g. 23. dec.;
- Cēsu novada pašvaldības izdevums / Cēsu novada Centrālās administrācijas (pēc 2021. gada 1. jūlija) izdevums “Cēsu Novada Vēstis”;
- vēsturiskā Cēsu rajona 23 pagastu avīzes, kā arī Cēsu novada apvienību pārvalžu informatīvie izdevumi.

Krājuma kvalitātes, aktualitātes un attīstības novērtējums

Novadpētniecības krājums ir specializēts fonds, kurā tiek iekļauti šādi izdevumi: grāmatas par novadu un novadniekiem, Cēsīs izdotās grāmatas, novadnieku autordarbi prozā, dzejā, dramaturģijā, dažādās zinātnēs, personāliju un nozaru tematiskās mapes, audiovizuālie materiāli, kartogrāfiskie materiāli, Cēsu pilsētas un vēsturiskā Cēsu rajona laikraksti.

Komplektējot Novadpētniecības lasītavas fondu, galvenais nosacījums ir, lai jauniegvumam ir saistība ar Cēsu novadu vai vēsturisko Cēsu rajonu, neņemot vērā izdošanas gadu, valodu vai tajā pausto ideoloģiju. Pārskata perioda ietvaros krājums

papildināts ar jaunāko literatūru, piemēram, Sandis Laime “Raganas : Witches”, Miks Koljers “Stārks”, Inguna Bauere “Daiļā Marija”, trīs rakstnieces Zanes Nuts grāmatas – “Džekpots”, “Saplēstā kokvilna” un 2023. gadā izdotā “We Should Divorce”. Klāt nākušas arī grāmatas par ievērojamām personībām Cēsu novadā un Latvijā – Tatjana Žagare-Vītiņa “Brāļi Žagari” (par Andreju un Juri Žagariem), Ilze Būmane “Piebaldzēns ar pasaules apvārsni : Artura Krūmiņa dzimtas likteņstāsts” (par arhitektu, LU profesoru un arhitektūras vēsturnieku Arturu Krūmiņu) un Ģirts Dripe “Savu ceļu ejot : Valsts prezidents Andris Bērziņš (2011–2015) dzīvē un darbos”. Fonds papildināts arī ar nozaru literatūru: Guna Roze “No šūpuļa līdz zeltam : Latvijas dzimtsarakstu sistēmai 100”, Artūrs Tereško “Sirds slimību fitoterapija”, Guna Rukšāne “Hostas” un “Cēsu pils raksti” (zinātnisko rakstu 5. krājums). Viens no brīnišķīgākajiem jaunieguvumiem ir arhitekta Jāņa Dripes grāmata “Kultūrtelpa : 21. gadsimta kultūras būves Latvijā”, kas ir bagātīgi ilustrēts un apliecināts vēstījums par 83 arhitektoniski veiksmīgām un nozīmīgām kultūras būvēm un 9 projektiem visos Latvijas novados, tai skaitā Cēsu Centrālās bibliotēkas ēku.

2024. gadā tiek turpināts 2018. gadā uzsāktais darbs, skenējot, apstrādājot un elektroniski uzglabājot publikācijas no republikas laikrakstiem, žurnāliem un grāmatām. Lēmums skenēt materiālus attaisnojas, jo tiek ietaupīta gan telpa, gan finansiālie resursi, kā arī ņemtas vērā novadpētniecības lasītavas apmeklētāju intereses un esošā laikmeta tendences.

Krājuma izmantojums

Kā pēdējos gados novērots, arī 2024. gadā par novadpētniecības krājumā esošajiem materiāliem vairāk interesējušies tieši individuālie pētnieki, žurnālisti, vēsturnieki, grāmatu autori, gidi u. c. novadpētniecības entuziasti, retāk – skolēni un studenti.

Novadpētniecības lasītavas lietotāji un apmeklētāji

	2022	2023	2024
Reģistrēti lietotāji	58	80	104
Apmeklētāji	115	215	299

Redzams, ka Novadpētniecības lasītavā reģistrēto lasītāju skaits un apmeklējums 2024. gadā (salīdzinot ar 2023. gadu) ir pieaudzis. Tas liecina par to, ka bibliotēkas apmeklētāji arvien pārliecinošāk atgriežas pie ieraduma apmeklēt bibliotēku klātienē. Taču savu aktualitāti nezaudē arī attālinātā apkalpošana – 2024. gadā ar e-pasta starpniecību ir nosūtīti novadpētniecības materiāli un sniegtas uzziņas **15** cilvēkiem.

Izniegums

	2022	2023	2024
Mapes	111	92	192
Grāmatas	52	63	107
Avīzes	42	39	105

Iepriekšējā pārskata periodā galvenie interesējošie temati, kas ietverti tematiskajās un personāliju mapēs, ir bijuši: Cēsu grāmatniecības vēsture, mācību iestādes (Cēsu Valsts ģimnāzija, Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola, Cēsu skolotāju institūts), pils un muižas (Cēsu Jaunā pils, Veselavas muiža), biedrības un nevalstiskās organizācijas (kultūras biedrība “Harmonija”), Cēsu pilsētas un novada pagastu vēsture (Latvijas Neatkarības karš (1918–1920), 1905. gada revolūcija, Veselavas pagasts, Liepas pagasts, Kaives pagasts, Inešu pagasts, Raiskuma pagasts, Straupes pagasts), kā arī personālijas (Jānis Apals, Ernests Brastiņš, Jānis Reinholds Doreds, Arvīds Krīpens, Haralds Sīmanis, Miervaldus Birze, Oskars Jēpe u. c.). Izniegumā tiek uzskaitīti arī tie izdevumi, kas tiek izmantoti attālināto uzziņu sagatavošanai. 2024. gadā attālināti sniegta informācija un nosūtīti materiāli, piemēram, par Cimzas pusmuižas labības magazīnu, lidotāju Alīdu Pavlovsku, par maizes cepšanas tradīcijām Cēsu apkaimē, Devona laika izrakumiem, taksometru pakalpojumu attīstības vēsturi Cēsīs u. c.

Plašākai tematu izpētei interesentiem piedāvāti arī krājumā esošie periodiskie izdevumi, grāmatas, kā arī vietnēs news.lv un [Digitālā bibliotēka](#) esošā informācija.

Novadpētniecības krājums CCB struktūrvienībās

Struktūrvienībās novadpētniecības krājums izvietots atsevišķos plauktos, nodalīts no pārējā krājuma, brīvi pieejams apmeklētājiem. Krājums tiek strukturēts un kārtots pamatā trīs variantos – tematiski, hronoloģiski vai jaukti (tematiski un temata ietvaros hronoloģiski). Mapju saturu veido publikācijas no laikrakstiem un žurnāliem, fragmenti no grāmatām, izdrukas no interneta resursiem, pagasta iedzīvotāju atmiņu vēstījumi, fotogrāfijas. Materiāli tiek regulāri papildināti un izmantoti pēc pieprasījuma. Lielāko daļu šī fonda sastāda grāmatas novadu, ievērojamiem novadniekiem un novadnieku izdotās grāmatas, kā arī tematiskās un novadniekiem veltītās mapes un skolēnu zinātniski pētnieciskie darbi. Vairākām bibliotēkām 2024. gadā ir bijusi iespēja papildināt krājumu ar unikālām kolekcijām un materiāliem, piemēram:

- Cēsu pilsētas Valdemāra bibliotēka ir savākusi un apkopojusi materiālus par novadnieku Leonu Stari, izveidojot 2 mapes “Leons Staris – Latvijas Neredzīgo biedrības biedrs, gleznotājs, dzejnieks, pedagogs”. Redzot bibliotekāru ieinteresētību, L. Staris bibliotēkai nodevis 6 dokumentu kastes ar fotogrāfijām, dokumentiem un citiem materiāliem par savu dzīvi un darbību.
- Straupes pagasta bibliotēkā 2024. gadā fonds papildināts ar 2 mapēm “Barikādes”, kur ļoti lielu materiālu krājumu nodeva pagasta iedzīvotājs Imants Kalniņš.
- Līgatnes pilsētas bibliotēka, gatavojoties bibliotēkas 100 gadu jubilejai, apkopojusi materiālus par bibliotēkas vēsturi, darbiniekiem un svarīgākajiem notikumiem. Apkopotais materiāls tika prezentēts darbinieku un aktīvāko lasītāju salidojumā “Bibliotēkai 100!”, kā arī izveidota jauna novadpētniecības mape, kura tiks papildināta. Mapē ievietoti materiāli no salidojuma, jo arī tas jau ir kļuvis par bibliotēkas vēsturi.
- Līgatnes pagasta bibliotēka ir ieguvusi Līgatnes pagasta jauktā kora vēsturi no 1986. līdz 2006. gadam un dažus materiālus par sieviešu un vīriešu ansambļiem, kas ir vēl senāki. Oriģināli netika atstāti, materiāls ir saskenēts datorā. Materiālu apkalpojums sastāv no fotogrāfijām, piezīmēm, dažādiem apbalvojumiem, dziesmu grāmatām.
- 2024. gada pavasarī Liepas pagasta bibliotēka sadarbībā ar novadpētnieku Aivaru Vilni uzsāka lekciju ciklu “Virtuālais ceļojums pa Liepas pagastu”. Pavisam bija četri šādi virtuālie ceļojumi, kas ietvēra sevī stāstus par Lodes karjeru un Devona laikiem Liepā, bišu dzenīšiem, par Līču, Baižu, Lodes, Laņģu, Renču mājām, par Liepas ciemata izveidošanos. Visas novadpētnieka Aivara Viļņa sagatavotās virtuālu lekciju prezentācijas gan papīra formātā, gan elektroniskā formātā ir pieejamas bibliotēkā. Prezentācijas ir bagātas ar stāstiem un fotogrāfijām.

Novadpētniecības resursu digitalizācija

2018. gadā uzsāktā digitālā novadpētniecības krājuma veidošana sekmīgi tiek turpināta arī 2024. gadā.

Digitalizējamo materiālu skaitā 2024. gadā tika iekļautas publikācijas no republikas preses un laikraksta “Druva” (vecākas par 2017. gada oktobri). Pārskata perioda ietvaros ir digitalizēti **362** teksta dokumenti, kas satur **626** lappuses. Pavisam kopā šobrīd ir digitalizēti **2317** dokumenti (3891 lappuses). Digitalizēto dokumentu skaitā netiek iekļautas publikācijas no laikrakstiem “Druva” (jaunākas par 2017. gada oktobri) un Cēsu novada pašvaldības izdevuma “Cēsu Novada Vēstis”, jo tie tiek saņemti elektroniskā formātā.

	2022	2023	2024
Digitalizēto lappušu skaits	472	583	626
Digitalizēto dokumentu skaits	237	315	362

Digitalizētais materiāls tiek uzglabāts divos formātos – pdf un jpg. Lai nodrošinātu maksimālu resursu pieejamību, nepārkāpjot autortiesības, digitalizētais materiāls tiešsaistē ir pieejams daļēji. Saskaņā ar noslēgto vienošanos ar SIA “Cēsu Druva” pārstāvjiem, šī laikraksta publikācijas (gan elektroniski sagatavotās, gan digitalizētās) ir brīvi pieejamas jebkuram interesentam, izmantojot Cēsu reģiona elektroniskā kopkataloga sniegtās iespējas. 2024. gadā ir pievienotas **5041** šādas publikācijas anotāciju veidā. Savukārt digitalizētais materiāls no republikas preses publiski nav pieejams. Pirmkārt, tas tiek pievienots lokālās anotācijas veidā Novadpētniecības datubāzē Cēsu reģiona kopkatalogā, papildus ārējā anotācijā tiek norādīts, ka resurss ir pieejams elektroniskā formā Cēsu reģiona publiskajās bibliotēkās. Otrkārt, skenētie materiāli no republikas preses tiek uzglabāti tīklā hronoloģiskā secībā laikraksta ietvaros. Treškārt, tie tiek uzglabāti elektroniskajā mapē atbilstoši publikācijas tematikai.

2024. gadā tika turpināts darbs pie digitalizēto materiālu sistematizēšanas un kārtošanas elektroniskajās mapēs. Pārskata periodā ir izveidotas **29** elektroniskās mapes – **22** novadniekiem veltītās un **7** nozaru tematiskās mapes. Mapēm tiek nodrošināta pieeja bibliotēkas lasītavā esošajos datoros. Elektronisko mapju kārtojums ir līdzīgs mapju novietojumam plauktā – tematiski pēc UDK un novadniekiem veltītās. Elektroniskajās mapēs tiek sistematizēti materiāli neatkarīgi no tā, vai tie ir digitalizēti vai elektroniski radīti. Visa gada garumā tika turpināts arī apjomīgais darbs pie novadniekiem veltītajās fiziskajās mapēs esošo publikāciju digitalizācijas. Turpinās skenēto materiālu apstrāde, izmantojot attēlu apstrādes un teksta atpazīšanas programmas. Turpinās arī fizisko tematisko mapju skenēšanas process.

Bibliotēkas tīmekļvietnē, sadaļā “Digitālās izstādes”, ir apskatāmas 15 kolekcijas, kas veltītas dažādām ar novadpētniecību saistītām tēmām. 2024. gadā interesenti šīs kolekcijas ir aplūkojuši 188 reizes.

Novadpētniecības bibliogrāfiskais darbs

Pārskata perioda beigās elektroniskā kopkataloga Novadpētniecības datubāzē (pieejama bibliotēkas [elektroniskajā kopkatalogā](#), starp trim katalogiem izvēloties sadaļu Novadpētniecības datubāze) fiksēti **115 954** bibliogrāfiskie ieraksti. Gada laikā datubāze ir papildināta ar **3442** ierakstiem, kas ir par **705** ierakstiem vairāk nekā iepriekšējā pārskata periodā. Bibliogrāfiskie ieraksti Novadpētniecības datubāzē tiek veidoti gan no laikraksta “Druva”, gan Cēsu novada apvienību pārvalžu informatīvajiem izdevumiem (tai skaitā no izdevuma “Cēsu Novada Vēstis”), kā arī no republikas preses izdevumiem – laikrakstiem un žurnāliem.

Bibliogrāfiskos ierakstus veido gan CCB darbinieki, gan Cēsu novada pagastu publisko bibliotēku darbinieki, interesentiem nodrošinot informācijas resursu pieejamību virtuālajā vidē par Cēsīm, Cēsu novadu, vēsturisko Cēsu rajonu un tā novadniekiem. Daļa ierakstu tiek arī importēti no LNB Nacionālās bibliogrāfijas analītikas datubāzes.

Šajā pārskata periodā ir lielāks jaunizveidoto ierakstu skaits, un tas skaidrojams ar to, ka bibliogrāfisko aprakstu veidošana tika turpināta arī vasaras mēnešos (atvaļinājumu laikā). Tika turpināta jau esošo bibliogrāfisko ierakstu rediģēšanai, lai izveidotais digitalizētais materiāls varētu tikt pievienots kvalitatīvam un pilnvērtīgam bibliogrāfiskajam aprakstam.

Analizējot darbu Cēsu novada pagastu bibliotēkās, secināts, ka 2024. gadā visaktīvāk darbs Novadpētniecības datubāzē veikts Jaunpiebalgas pagasta bibliotēkā (izveidoti 94, rediģēti 187 ieraksti). Aktīvi darbs turpināts arī Līgatnes pilsētas bibliotēkā (izveidoti 82, rediģēti 94 ieraksti), Vecpiebalgas pagasta bibliotēkā (izveidoti 79 ieraksti, rediģēti 109 ieraksti), Amatas pagasta Ģikšu bibliotēkā (izveidoti 73, rediģēti 35 ieraksti), Priekuļu pagasta bibliotēkā (izveidoti 63, rediģēti 99 ieraksti), Nītaures pagasta bibliotēkā (izveidoti 48, rediģēti 146 ieraksti), Liepas pagasta bibliotēkā (izveidoti 42, rediģēti 95 ieraksti), Taurenas pagasta bibliotēkā (izveidoti 42, rediģēti 9 ieraksti), Straupes pagasta bibliotēkā (izveidoti 35, rediģēti 33 ieraksti), Raiskuma pagasta bibliotēkā (izveidoti 26, rediģēti 64 ieraksti). Ikdienas darbs datubāzē turpinās arī citās novada publiskajās bibliotēkās, taču dažādu faktoru ietekmē jaunizveidoto un rediģēto ierakstu skaits nav skaitliski liels. Kopumā Cēsu novada pagastu publisko bibliotēku darbinieki pārskata periodā datubāzi papildinājuši ar **711** ierakstiem un rediģējuši **1613** ierakstus.

2024. gadā ir turpināta arī pagastu bibliotēkāju apmācība ierakstu veidošanā. Savas iepriekš gūtās zināšanas bibliogrāfisko ierakstu veidošanā atsvaidzināja un papildināja Priekuļu pagasta, Drabešu pagasta Ieriķu, Zaubes pagasta, Skujenes pagasta un Straupes pagasta bibliotēku vadītājas.

Arī iepriekšējā pārskata periodā analītiskajiem aprakstiem tika pievienotas anotācijas, kas sniedz iespēju tos atlasīt pēc nozīmīgākajiem atslēgvārdiem pilntekstā. Kopumā pārskata periodā ir izveidotas **5041** ārējās pilntekstu anotācijas laikraksta “Druva” analītiskajiem bibliogrāfiskajiem aprakstiem. Šīs anotācijas ir publiski pieejamas jebkuram interesentam, ko ļauj 2017. gadā noslēgtais līgums ar laikraksta “Druva” redakciju.

Pagastu bibliotēkas arī 2024. gadā turpina novadpētniecības mapju apstrādi un aprakstu izveidi BIS Alise elektroniskajā kopkatalogā. Mapju bibliogrāfiskajiem aprakstiem tiek pievienotas anotācijas un saites uz publikāciju analītiskajiem aprakstiem Novadpētniecības datubāzē. Tādējādi tiek nodrošināta objektīva mapju izsnieguma elektroniskā uzskaitē, kā arī potenciālajiem interesentiem dota iespēja attālināti iepazīties ar bibliotēku novadpētniecības krājumā esošajiem materiāliem. Ir bibliotēkas, kurām šis process jau ir pabeigts, piemēram, Līvu bibliotēkai ievadīts katalogā viss 38 mapju fonds, ir bibliotēkas, kurās process vēl notiek, piemēram, Inešu pagasta bibliotēka 2024. gadā elektroniskajā katalogā ir pievienojusi 30 novadpētniecības mapju bibliogrāfiskos aprakstus.

The screenshot shows a web interface for a library catalog. On the left, there is a sidebar with filters. Under 'Izmantotie filtri', the filter 'Inešu pagasta bibliotēka' is selected. Below it, there is a 'Notīrīt filtrus' button. Under 'Bibliotēkas', several libraries are listed with checkboxes: Amatas pagasta Ģikšu bibliotēka (2), Cēsu Centrālā bibliotēka (1817), Drabešu pagasta Līvu bibliotēka (38), Dzērbenes pagasta bibliotēka (5), and Inešu pagasta bibliotēka (21), which is checked. The main area is titled 'Katalogs' and shows search results for '"novadpētniecības mape" atrasti 31 ieraksti'. It includes sorting options 'Kārtot: Atbilstība' and 'Rādīt 24'. Three result cards are visible: 'Vecpiebalgas muiža. [novadpētniecības mape]', 'Cirstu muiža. [novadpētniecības mape]', and 'Inešu pagasta bibliotēkas vēsture. [novadpētniecības mape]'. Each card has a small image and a blue link.

Novadpētniecības darba popularizēšana CCB

Izstādes

Novadpētniecības lasītavā tiek izvietotas izstādes, kas veltītas Cēsu kultūrvēsturei, novadniekiem, viņu autordarbiem un nozīmīgiem dzīves notikumiem. Kopumā 2024. gadā novadpētniecības lasītavā un citviet bibliotēkā tika izvietotas 15 izstādes.

	2022	2023	2024
Izstādes Novadpētniecības lasītavā	5	6	8
Izstādes citviet bibliotēkā	2	5	7

Novadpētniecības izstādes CCB

Norises laiks	Norises vieta	Izstādes nosaukums
Janvāris	Pieaugušo apkalpošanas nodaļā Novadpētniecības lasītavā	Literatūras izstāde “Ingunu Baueri pieminot”
19. janvāris– 29. februāris	1. stāva lasītāju zālē	Gleznotājas Katrīnas Eglītes darbu izstāde “Atslābini diafragmu”
Februāris– maijs	Novadpētniecības lasītavā	Izstāde veltīta kultūras biedrības “Harmonija” 30 gadu jubilejai
25. marts– 15. jūlijs	1. stāva lasītāju zālē	Valdas Bomikas čunčīnāšanas tehnikā darināto darbu izstāde “Raibais Pavasaris”
15. maijs– 28. jūnijs	Novadpētniecības lasītavā	Izstāde, veltīta Jāņa Sudrabkalna 130 gadu jubilejai. “Sirds pāri man plūsmo sirds pasauli sauc Un sirdī man pasaule plaša”
Jūlijs	Novadpētniecības lasītavā	Tematiskā literatūras izstāde “Jauniegvumi novadpētniecības krājumā”, 1. daļa
Augusts	Novadpētniecības lasītavā	Tematiskā literatūras izstāde “Jauniegvumi novadpētniecības krājumā”, 2. daļa
5.–30. augusts	Pieaugušo apkalpošanas nodaļā	Tematiskā literatūras izstāde “Dacei Rukšānei-Ščipčinskai 55”
Septembris	Novadpētniecības lasītavā	Tematiskā literatūras izstāde “Jauniegvumi novadpētniecības krājumā”, 3. daļa
2.–30. septembris	Pieaugušo apkalpošanas nodaļā	Izstāde “Laikabiedru portreti” . Projekts “LAIKABIEDRU PORTRETI” ir profesionālu gleznotāju plenērs ar mērķi radīt Cēsīm atpazīstamu mākslinieku, kultūras veidotāju portretus, veltot to Artūram Dronim
Novembris	Pieaugušo apkalpošanas nodaļā	Tematiskā literatūras izstāde. “Rakstniekam Kārlim Skalbem – 145”
4.–30. novembris	1. stāva lasītāju zālē	Izstāde “Veltījums gleznotājam Artūram Dronim 120 gadu jubilejā” . Artūrs Dronis (1904–1995) bija skolotājs un gleznotājs

		no Cēsīm, kurš darbojās izglītības un mākslas jomās. Izstāde papildināta ar informatīvajiem materiāliem no Novadpētniecības lasītavas krājuma
8.–29. novembris	Novadpētniecības lasītavā	Tematiskā literatūras izstāde, veltīta 11. un 18. novembrim
2. decembris–31. janvāris	Novadpētniecības lasītavā	Izstāde “ (Ne)notikušās satikšanās ”

Pasākumi

Novads un novadpētniecības krājums tiek popularizēts ne tikai ar izstādēm, bet arī ar to pasākumu starpniecību, ko organizē bibliotēka – tikšanās, muzikāli literārie pasākumi un citi tematiskie pasākumi. 2024. gadā bibliotēkā ir tikuši organizēti 8 pasākumi, veltīti novadpētniecības tematikai.

	2022	2023	2024
Pasākumi	2	7	8

Novadpētniecības pasākumi CCB

Norises laiks	Pasākuma nosaukums	Apmeklētāju skaits	Apraksts
17. janvārī	Izdevniecības “Jumava” grāmatu atvēršanas svētki	16	Pasākumā piedalās Juris Visockis un Pāvils Raudonis prezentējot grāmatas: “Finks un sargeņģelis. Zibsnis” (J. Visockis, P. Raudonis), “Melnā čūska miltus mala” (R. Alksnis).
30. janvārī	Daumanta Vasmaņa grāmatas “Cēsu novada pagātnes ainas” prezentācijas pasākums	1	Komunikācijas kļūdas rezultātā laikrakstā “Cēsu Novada Vēstis” tika publicēta nepatiesa informācija par it kā plānoto pasākumu bibliotēkā. Uz faktiski neesošu pasākumu ieradās 1 apmeklētāja, kas sev par prieku saņēma dāvanā grāmatas eksemplāru no Daumanta meitas.

7. martā	Tikšanās ar akupunktūras un fitoterapijas ārstu Artūru Tereško	48	
22. martā	Gunā Rukšānes grāmatas “Tas nav nopietni!” atvēršanas svētki	55	
27. septembrī	Jura Krūzes autorkoncerts “ Uz melnbaltiem taustiņiem dzejoli skan... ”	70	
7. novembrī	Izstādes “Veltījums gleznotājam Artūram Dronim 120 gadu jubilejā” atklāšana	26	
Citi pasākumi			
Janvārī	Komandu izlaušanās spēle bibliotēkas pagrabā “Dzejas detektīvs”	2	
25. oktobrī	Ekskursiju pa Cēsu pilsētu Salaspils pedagogiem	40	Ekskursiju vada Inta Zaksa un Elīna Riemere

Publicitāte

Kā ik gadu, arī 2024. gadā informācija par novadpētniecības izstādēm un pasākumiem tiek izvietota bibliotēkas informācijas standos, ievietota bibliotēkas tīmekļvietnē, sociālajos tīklos un Cēsu novada pašvaldības tīmekļvietnes sadaļā “Aktualitātes” – “Pasākumu kalendārs”, kā arī Cēsu novada pašvaldības izdevumā “Cēsu Novada Vēstis”. Lai nodrošinātu CCB (tai skaitā arī novadpētniecības) darba publicitāti, notiek sadarbība ar laikraksta Vidzemes novadiem “Druva” žurnālistiem. Kopskaitā 2024. gadā laikrakstos publicēti 25 raksti par Cēsu Centrālo bibliotēku un tās darbību (20 raksts laikrakstā “Druva”, 5 raksti izdevumā “Cēsu Novada Vēstis”). ([Plašāk sadaļā “Publicitāte” – 70. lpp.](#))

Novadpētniecības darba popularizēšana CCB struktūrvienībās

Tāpat kā CCB, arī tās struktūrvienībās novadpētniecības materiāli tiek izmantoti izstāžu veidošanā un pasākumu organizēšanā (scenāriju veidošana, novadmācību stundu satura sastādīšana u. c.). Ieskatam struktūrvienībās organizētās novadpētniecības izstādes un pasākumi.

Skujenes pagasta bibliotēka

Lai aktivizētu skujeniešus novadpētniecībā un vietējās kultūras attīstībā, tika rīkotas vairākas izstādes. Pirmā audēju darbu izstāde maijā uz valsts svētkiem. Kā nākamās un svarīgākās izstādes bija mākslinieces, skujenietes Lailas Zeiles gleznu izstādes, kuras bija apskatāmas no augusta otrās puses līdz decembra beigām. Kopā trīs izstādes, viena pēc otras, jo visus darbus ierobežotās vietas dēļ nebija iespējams izkārtot vienā reizē. Gleznas tika izvietotas arī jaunajās bibliotēkas telpās. Tika novērots liels apmeklētāju skaits uz šīm izstādēm. Daudzi jo daudzi skujenieši pirmo reiz ienāca bibliotēkas telpās tieši apskatīt šīs gleznas, jo mākslinieces darbi pirmo reizi tika rādīti iedzīvotājiem.

Jaunpiebalgas pagasta bibliotēka

- Fotogrāfiju izstāde “Agrāk un tagad”.

No septembra ir apskatāma gaitenī pie JPB. Tajā ir fotogrāfijas, kurās redzamas sabiedriski nozīmīgas Jaunpiebalgas ēkas agrākajos laikos un mūsdienās. Jaunās fotogrāfijas tika uzņemtas no tā paša rakursa, kā senajos attēlos. Tās ir izdrukātas uz lielām planšetēm un ir Jaunpiebalgas novadpētniecības muzeja krājumā.

- 29. oktobrī tematisks pasākums “Jaunpiebalgas muižai – 540”.

Pasākums tika organizēts pēc pasākuma “Piebalga, tu mīlestība mana!” apmeklētāju ierosinājuma, kuri vēlējās kaut ko vairāk uzzināt par Jaunpiebalgas apvienības pārvaldes ēku, kurā atrodas arī JPB. Vēsturnieks un novadpētnieks Gints Skutāns pasākuma apmeklētājus iepazīstināja ar savu prezentāciju un stāstījumu par senākiem laikiem, kartēm un ceļiem. JPB vadītāja Baiba Logina parādīja prezentāciju un pastāstīja par ēkas vēsturi no 20. gs. sākuma līdz mūsdienām. Pasākuma apmeklētāji uzzināja, ka šī bijusī Jaunpiebalgas muižas ēka ir vairākkārt degusi un atkal atjaunota, ka tajā ir bijis gan Cēsu Miertiesas 2. iecirknis, gan Gaujēnas rajona partijas komiteja, gan Jaunpiebalgas slimnīca, gan kolhoza “Piebalga” kantoris.

Liepas pagasta bibliotēka

Pārskata periodā bibliotēkā sadarbībā ar Eduarda Veidenbauma memoriālo muzeju “Kalāči” un Valmieras muzeju notika pasākums veltīts Pāvilam Rozītim 135. jubilejā. Vēsturniece Ingrīda Zīriņa lasīja lekciju un rādīja prezentāciju par P. Rozīti un Valmieras Drāmas teātra aktrise Dace Everss runāja P. Rozīša dzeju.

Līgatnes pagasta bibliotēka

Šajā pārskata periodā bibliotēkas sociālajos tīklos tika uzsākta akcija “Vai atpazīsti bildē esošo vietu?”. Tās mērķis bija piesaistīt cilvēku interesi esošajam novadpētniecības krājumam un, ja iespējams, iegūt materiālus krājuma papildināšanai. Akcijas laikā katru nedēļu tika publicēta fotogrāfija no novadpētniecības krājuma, kurā redzama kāda

Augšlīgatnes ciema vieta. Sekotāji tika aicināti nofotografēt šo vietu mūsdienās. Neraugoties uz skaitliski nelielo atsaucību iesūtot mūsdienu fotogrāfijas, daudzi atzina, ka interesanti apskatīt vecās fotogrāfijas. Tāpat akcijas laikā cilvēki tika aicināti iesūtīt fotogrāfijas no saviem mājas arhīviem. Akcijas rezultātā tika iegūta viena iepriekš neredzēta senā fotogrāfija un apraksti dažām krājumā esošajām bildēm.

Zaubes pagasta bibliotēka

Novadpētniecības materiālu krājums regulāri tiek izmantots skolā, vēstures stundās, novadmācības stundās skolēniem. Sadarbībā ar Zaubes pamatskolas skolotāju Janu Stūrīti bibliotēkā notika sociālo zinību un vēstures stunda 5. klasei “Kultūrvēsturiskie objekti Zaubes pagastā”. Sadarbībā ar Zaubes pamatskolas skolotāju Sandru Pudāni septembrī notika Dzejas projekts skolēniem “Kā atnāk dzejolis”. Akrostihu radīšana.

Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

Analizējot 2024. gada darba rādītājus, var secināt, ka novadpētniecības darbs pilnībā ir atgriezies pirmspandēmijas darba ritmā. Ir palielinājies klātienē apmeklētāju skaits gan ikdienā, gan bibliotēkas organizētajos pasākumos. Arī bibliotēkas darbinieki ir pieraduši pie izmaiņām darba pienākumos, kas radās teritoriālās reformas un Cēsu novada administratīvās reorganizācijas rezultātā.

Vēl joprojām spēkā ir apgalvojums, ka novadpētniecības darba apjoms ir vērtējams kā “bezgalīgs un nebeidzams”, mainās tikai aktuālie darbības virzieni un prioritātes. Izvērtējot CCB un tās struktūrvienību darba kvalitatīvos rādītājus, ir redzams, ka bibliotēkas kā prioritāti ir izvirzījušas tieši novadpētniecības darba popularizēšanu, ne tikai pašas organizējot pasākumus un izstādes, bet arī aktīvi iesaistoties kultūras dzīves notikumos visā novadā. Bagātīgais reģiona novadpētniecības materiālu krājums ir kalpojis kā noderīgs informācijas resurss vairākiem projektiem, kā, piemēram, projekta “Virtuālā ekskursija “Literārās Cēsis” sagatavošanā.

Izvērtējot 2024. gadā paveikto un ņemot vērā 2025. gada aktualitātes, nākamajā pārskata periodā tiek izvirzīti šādi galvenie uzdevumi:

1. Turpināt pilnveidot Novadpētniecības datubāzi:

- digitalizēt republikas laikrakstu un žurnālu publikācijas, arhivēt laikrakstu “Druva”, un “Cēsu Novada Vēstis” elektroniskās versijas, apstrādāt digitalizētos un arhivētos materiālus attēlu un teksta apstrādes programmās, veidot anotācijas un pievienot tās analītiskajiem aprakstiem elektroniskā kopkataloga Novadpētniecības datubāzē;

- veidot analītiskos aprakstus par pašreizējo periodu no laikrakstiem, žurnāliem, grāmatām, īpašu vērību pievēršot laikraksta “Druva” un “Cēsu Novada Vēstis” aprakstu veidošanai;
 - veidot bibliogrāfiskos aprakstus ar anotācijām retrospektīvā analītiskajiem materiāliem par novadniekiem, iestādēm, organizācijām, objektiem un pasākumiem no tematiskajām mapēm;
 - veidot bibliogrāfiskos aprakstus ar anotācijām retrospektīvā analītiskajiem materiāliem no Cēsu pilsētas laikrakstiem, kas vecāki par 2000. gadu.
2. Digitalizēt Novadpētniecības lasītavas krājumā esošās tematiskās mapes, veidojot to ekvivalentu elektroniskā formā, kā arī veidot un papildināt digitālo novadpētniecības krājumu ar jaunākajiem materiāliem.
 3. Turpināt darbu pie digitālo izstāžu plānošanas un veidošanas.
 4. Bibliotēkas mājaslapas sadaļā “Novadpētniecība” veidot un papildināt tā saturu.
 5. Popularizēt novadpētniecības krājumu:
 - organizēt klātienē izstādes un tematiskos pasākumus, kā arī sekmēt sadarbību ar skolām, organizējot bibliotekārās un literārās stundas;
 - veicināt lietotāju interesi par Novadpētniecības lasītavā atrodamajiem materiāliem, izmantojot interneta vides un laikrakstu piedāvātās iespējas.
 6. Turpināt sadarbību ar Cēsu novada pašvaldības administrāciju, pašvaldības kultūras un tūrisma iestādēm, kā arī citām organizācijām, realizējot plānotās aktivitātes un pasākumus projekta “Cēsis – Latvijas kultūras galvaspilsēta 2025” ietvaros.
 7. Turpināt sniegt konsultatīvu un praktisku palīdzību CCB struktūrvienību darbiniekiem novadpētniecības darbā un analītisko aprakstu veidošanā Novadpētniecības datubāzē.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

9. PROJEKTI

Pārskata periodā CCB ir iesniegusi 3 projektu pieteikumus, tās struktūrvienība – Vaives pagasta Rīdzenes bibliotēka – vienu projekta pieteikumu.

Projektu apkopojums CCB un tās struktūrvienībās

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Virtuālā ekskursija “Literārās Cēsis”, 1. maršruts	Valsts Kultūrkapitāla fonds (VKKF)	750,00 EUR	Projekts tika pieteikts Literatūras nozares 2024. gada 2. projektu konkursā. Projektu tika plānots īstenot no 01.06.2024 līdz 30.09.2024., un tā ietvaros tika paredzēts sagatavot videomateriālu pirmajam pastaigu maršrutam, kas iekļautu informāciju par daļu no Cēsu vecpilsētas literārajiem objektiem, piesaistot profesionālu zīmola “SWAMP EDGE” videogrāfu Mārtiņu Purmali, kas nodrošinātu kvalitatīva videomateriāla sagatavošanu.	Neatbalstīts
Virtuālā ekskursija “Literārās Cēsis”, 2. maršruts	Valsts Kultūrkapitāla fonds (VKKF)	750,00 EUR	Projekts tika pieteikts Literatūras nozares 2024. gada 3. projektu konkursā. Projektu tika plānots īstenot no 01.11.2024. līdz 28.02.2025., un tā ietvaros tika paredzēts sagatavot videomateriālu otrajam pastaigu maršrutam, kas iekļautu informāciju par daļu no Cēsu vecpilsētas literārajiem objektiem, piesaistot profesionālu zīmola “SWAMP EDGE” videogrāfu Mārtiņu Purmali, kas nodrošinātu kvalitatīva videomateriāla sagatavošanu.	Neatbalstīts

<p>“Revive! Libraries and Creatives Revitalizing Neighborhoods.”</p>	<p>Interreg “Central Baltic Programme 2021–2027”</p>	<p>56 400,00 EUR</p>	<p>Projektu Ziemeļu dimensijas Kultūras partnerības sekretariāts 2024. gadā izstrādāja un iesniedza programmas virziena “Improved public services and solutions for the citizens (Uzlaboti sabiedriskie pakalpojumi un risinājumi iedzīvotājiem)” īstermiņa (18 mēneši) projektu konkursā. CCB šajā projektā ir kā sadarbības partneris. Projekta mērķis ir izstrādāt un pilotēt jaunu sadarbības modeli bibliotēkām, lai tās sinerģijā sadarbotos ar kultūras un radošo nozaru pārstāvjiem, lai sniegtu labumu sabiedrībai un atdzīvinātu apkaimes, kā arī aicinātu iedzīvotājus dalīties ar savām vajadzībām un vēlmēm attiecībā uz savu apkaimi.</p>	<p>Vērtēšana</p>
<p>“Atnāc, paskaties, ieklausies un piedalies!”</p>	<p>Cēsu novada pašvaldība</p>	<p>489,82 EUR</p>	<p>Vaives pagasta Rīdzenes bibliotēka sadarbībā ar biedrību “Kiwanis Cēsis” izstrādāja un iesniedza projektu Cēsu novada pašvaldības Iedzīvotāju iniciatīvu projektu konkursā. Tā ietvaros bibliotēkai tika iegādāts projektors, ekrāns un atskaņošanas tumba ar mikrofonu.</p>	<p>Atbalsīts</p>

VKKF iesniegtie projekti, tika izstrādāti ar ilgtermiņa mērķi – augstvērtīga, ilgtspējīga informatīvā videomateriāla sagatavošana un publicēšana, akcentējot Cēsu pilsētas un novada literātu un grāmatizdevēju devumu Latvijas literatūrzinātnes un grāmatniecības vēsturē. Projekta īstenošana paredzēja:

1. Izstrādāt un piedāvāt pastaigu maršrutu pa Cēsu pilsētu, kas interesentiem dotu iespēju iegūt informāciju par literātu un grāmatniecības darbinieku saistību ar Cēsu pilsētu un novadu.
2. Popularizēt Cēsu pilsētas un novada ievērojamās personības – literātus un grāmatniecības darbiniekus, aktualizējot viņu devumu latviešu literatūras vēsturē un grāmatniecībā paralēli projektu “Latvijas grāmatai 500” un “Cēsis – Latvijas kultūras galvaspilsēta 2025” norisēm.

Īstenojot projektu, tika plānoti šādi rezultāti:

- Augstvērtīga informacionālā materiāla apkopošana, sagatavošana, publicēšana.
- Cēsu mainīgās pilsētvides laikmeta liecību saglabāšana videoformātā.
- Projekta attīstīšana ilgtermiņā – izveidojot vismaz 5 stāstu sērijas videoformātā (katra sērija aptuveni 15–20 minūtes).
- Informācijas pieejamība attālināti tiešsaistē.

- Cēsu Centrālās bibliotēkas novadpētniecības krājuma publicitāte.
- Ar Cēsu pilsētas un novada kultūru saistītās informācijas popularizēšana.
- Literāro novadpētniecības stundu organizēšana sadarbībā ar izglītības iestāžu pedagogiem, paredzot iespēju tās īstenot gan telpās, gan pilsētvidē.

Diemžēl, tā kā projekti netika finansiāli atbalstīti, bet to satura izstrādē tika ieguldīts liels laika resurss, apkopojot informācijas bāzi un izstrādājot struktūru, 2025. gada galvenais uzdevums būs atrast veidu, kā šos projektus realizēt citos formātos.

2024. gadā Cēsu Centrālā bibliotēka pirmo reizi iesaistījās starptautiskā projektā, atsaucoties Ziemeļu dimensijas Kultūras partnerības sekretariāta aicinājumam kā sadarbības partnerim piedalīties Interreg “Central Baltic Programme 2021–2027” projektu konkursā ar projektu “Revive! Libraries and Creatives Revitalizing Neighborhoods.” (“Atjaunosim! Bibliotēkas un radošās personības atdzīvina apkaimes.”). Kā otrs sadarbības partneris tika piesaistīta Orimattila pašvaldība Somijā. Projekta kopējās plānotās izmaksas – 56 400,00 EUR, no kurām ERDF (*European Regional Development Fund*) līdzfinansējums projekta attiecināmo izmaksu segšanai ir 45 120,00 EUR un Cēsu novada pašvaldības līdzfinansējums ir 11 317,94 EUR. CCB loma un pienākumi projekta ietvaros ir:

- iesaistīšanās sadarbības rīka kopizveidē;
- ieguldījums projekta vadības grupā un ekspertu fokusgrupā;
- pilotprocesa īstenošana izvēlētajā lauku apvidū;
- pilotdokumentācija, komunikācija un izvērtēšana;
- viena tiešsaistes izplatīšanas pasākuma organizēšana un attiecīgo valstu tīklu iesaistīšana.

Projekta pieteikums šobrīd ir vērtēšanas procesā, un konkursa rezultāts būs zināms 2025. pavasarī.

10. PUBLICITĀTE

Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte

Visa informācija par Cēsu Centrālās bibliotēkas rīkotajiem pasākumiem tiek regulāri publicēta reģionālajā laikrakstā “Druva”, kā arī Cēsu novada pašvaldības ikmēneša izdevumā “Cēsu Novada Vēstis”. Pasākumus bieži apmeklē arī vietējie žurnālisti, veicinot bibliotēkas atpazīstamību un sabiedrības iesaisti. 2024. gadā laikrakstā “Druva” CCB un tās personāls tika pieminēti kopumā 20 reizes, savukārt laikrakstā “Cēsu Novada Vēstis” – 5 reizes (publicāciju skaitā netiek iekļauti laikrakstā publicētie ikmēneša pasākumu kalendāri).

Galvenie temati, kas atspoguļoti laikrakstos ir Cēsu novada publisko bibliotēku darbības rādītāji, Klientu apkalpošanas centru darbība bibliotēkās, CCB Bērnu apkalpošanas nodaļas un Pieaugušo apkalpošanas nodaļas organizētie pasākumi, direktoru maiņa CCB, Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku konference.

2024. gadā CCB speciālistēm bija iespēja piedalīties arī LNB gatavotajā izdevumā “Literatūras ceļvedis”, sagatavojot apskatus par grāmatām. Septembra numurā tika publicēts Novadpētniecības lasītavas vadītājas Elīnas Riemeres raksts par [Cēsu pils zinātnisko rakstu krājuma 5. sējumu](#). Savukārt oktobra numurā iespējams lasīt Pieaugušo apkalpošanas nodaļas galvenās speciālistes Signijas Silaunieces tēlaino, ar emocionālo un intelektuālo pieskārienu bagātināto rakstu par novadnieces Līgas Rimšas stāstu krājumu “[Mazo somiņu laiks](#)”.

Jaunums šogad ir Cēsu novada pašvaldības izdots elektroniskais izdevums “[Domes ziņojums par aktualitātēm pašvaldībā](#)”, kurā iekļauta īpaša sadaļa, kas veltīta Cēsu novada bibliotēku aktivitātēm un jaunumiem konkrētajā mēnesī.

12. jūlijā bibliotēkā notiek LTV1 raidījuma, dokumentālā vēstures detektīva “Tas notika šeit” filmēšana sižetam par Nītaures pagastu, kas televīzijā būs skatāms sestajā sezonā, raidījumos no 2025. gada 6. marta.

Sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Informācija par CCB plānotajiem pasākumiem un izstādēm ik mēnesi tiek publicēta pašvaldības laikrakstā “Cēsu Novada Vēstis”, sadaļā “Pasākumi Cēsu novadā”. Nepieciešamības gadījumā, lai palielinātu sabiedrības informētību par gaidāmo pasākumu, reklāma tiek ievietota laikrakstā “Druva”, taču, tā kā tas ir maksas pakalpojums, tad tie ir tikai atsevišķi gadījumi.

Pasākumu afišas tiek izvietotas 7 Cēsu pilsētas afišu standos, kā arī Cēsu Centrālās bibliotēkas telpās un bibliotēkai piederošajā āra afišu standā. Papildus afišas tiek izvietotas

dažādu organizāciju un iestāžu telpās atbilstoši konkrētā pasākuma mērķauditorijai, piemēram, pasākumu afišas pieaugušo auditorijai tiek izvietotas kultūras biedrības “Harmonija” telpās, savukārt afišas par pasākumiem skolēnu auditorijai tiek izvietotas Cēsu pilsētas mācību iestādēs.

Lai veicinātu pasākumu apmeklētību, bibliotēkā pirms pasākumiem tiek izvietotas informatīvās skrejlapas, kuras apmeklētāji var paņemt līdzi. Šāda pieeja palīdz informēt sabiedrību un stiprina saikni ar vietējo kopienu.

2024. gadā CCB ir aktivizējusi arī individuālu pieeju apmeklētāju informēšanai par plānoto, kas tiek nodrošināta telefoniski ar īsziņu starpniecību.

Bibliotēkas informācija tīmeklī

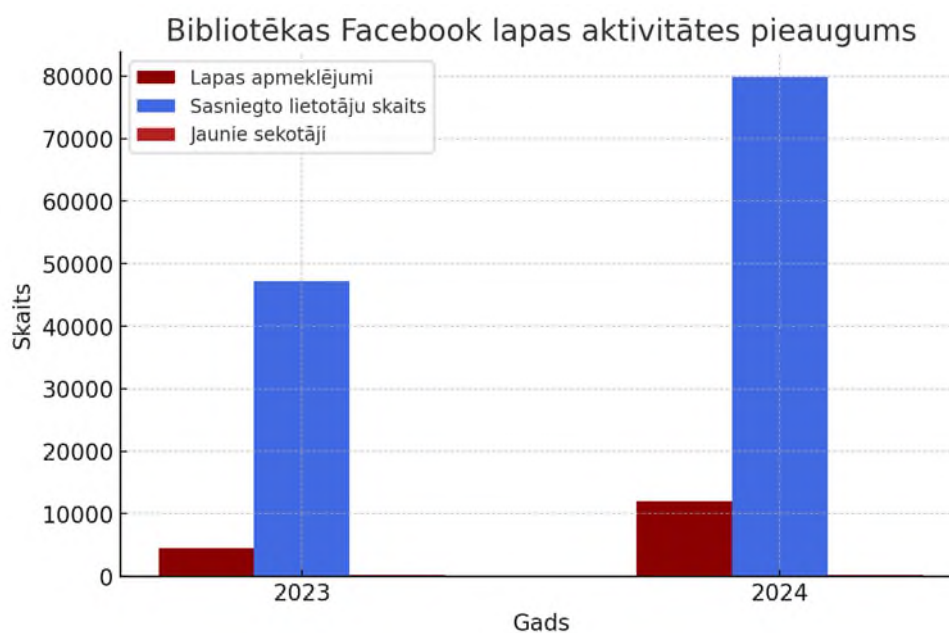
Cēsu Centrālā bibliotēka

2024. gadā Cēsu Centrālās bibliotēkas sociālo mediju platformas piedzīvoja nozīmīgu izaugsmi, sasniedzot jaunas auditorijas un veicinot lielāku iesaisti bibliotēkas publicētajam saturam.

Sociālo mediju vietnes *Facebook* apmeklējuma skaits sasniedza rekordlielu rādītāju – 12 007 lapas apmeklētājus, kas ir ievērojams pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Bibliotēkas publicētais saturs šajā platformā sasniedza 79 892 lietotājus, kas apliecina veiksmīgu satura stratēģiju un auditorijas iesaisti.

Pārskata perioda laikā *Facebook* lapas sekotāju skaits pieauga par 263 lietotājiem, turpinot stabilu izaugsmes tendenci.

Salīdzinot ar 2023. gadu *Facebook* lapas apmeklējumu skaits ir pieaudzis no 4522 apmeklētājiem iepriekšējā gadā līdz 12 007 šogad, kas norāda uz vairāk nekā divkārtšu izaugsmi. Bibliotēkas saturs 2023. gadā sasniedza 47 222 lietotājus, savukārt 2024. gadā šis skaits ir krietni palielinājies, sasniedzot 79 892 lietotājus. Arī sekotāju skaits turpināja pieaugt – ja 2023. gadā tas palielinājās par 227 lietotājiem, tad 2024. gadā tas jau bija 263 jauni sekotāji.

Šie rādītāji apliecina, ka bibliotēkas sociālo mediju aktivitātes ir bijušas veiksmīgas, palielinot auditorijas sasniedzamību un lietotāju iesaisti. Pieaugošā interese par bibliotēkas saturu liecina par efektīvu digitālā mārketinga stratēģiju un atbilstoša satura radīšanu, kas piesaista arvien lielāku auditoriju.

Cēsu Centrālās bibliotēkas tīmekļvietne www.biblioteka.cesis.lv tiek uzturēta MODOX *Revolution* platformā, un tās statistikas dati ir pieejami *Google Analytics* tiešsaistes rīkā. 2024. gada apmeklējuma dati liecina, ka bibliotēkas mājaslapu kopumā apmeklējuši 12 997 lietotāji. No tiem 67,5 % vietni sasniedza, izmantojot pārlūkprogrammu meklētājus, piemēram, *Google* vai *Bing*, kas norāda uz efektīvu mājaslapas redzamību meklētājprogrammās un lietotāju paradumu biežāk izmantot meklēšanas rīkus, nevis tieši ievadīt vietnes adresi.

Savukārt 30,7 % no lietotājiem mājaslapu atvēra, tieši ievadot tās URL adresi meklētājā vai uzklikšķinot uz iepriekš saglabātas saites, piemēram, grāmatzīmēs vai PDF dokumentos. Sociālo mediju platformas, piemēram, *Facebook* un *Instagram*, nodrošināja vien 0,7 % no kopējā mājaslapas apmeklējuma, kas norāda uz salīdzinoši nelielu sociālo tīklu ietekmi uz tīmekļvietnes sasniedzamību. Tikai 0,3 % sasniedza bibliotēkas vietni, izmantojot citu tiešsaistes vietņu ievietotās saites.

Aplūkojot ilgtermiņa tendences, redzams, ka mājaslapas apmeklējums pēdējo gadu laikā ir samazinājies. 2021. gadā bibliotēkas mājaslapu apmeklēja 14 206 lietotāji, taču 2022. gadā šis skaitlis samazinājās par 18 %, sasniedzot 11 550 apmeklētājus. 2023. gadā kritums turpinājās, un kopējais apmeklētāju skaits nokritās līdz 9 229, kas ir vēl viens samazinājums par 20 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Šī tendence var liecināt par izmaiņām lietotāju informācijas meklēšanas paradumos vai nepieciešamību veicināt mājaslapas atpazīstamību un

tās pieejamo resursu izmantošanu. Tomēr būtiski uzsvērt, ka 2024. gadā mājaslapas apmeklējums atkal ir ievērojami pieaudzis, pārsniedzot 2022. un 2023. gada rādītājus, pat neraugoties uz to, ka gada nogalē tehnisku iemeslu dēļ mājaslapas darbība bija traucēta. Tas ļauj cerēt uz turpmāku mājaslapas statistisko rādītāju pieaugumu.

10 visvairāk auditoriju sasniegušie bibliotēkas Facebook lapas ieraksti

Nr.	Ieraksta temats	Sasniegto lietotāju skaits
1.	Dzejas konkursā “Spārnotās grāmatu muguriņu rīmes” dzejas rindu vai rīmju attēlu iesūtīšana (Pieaugušo kategorija)	37 353
2.	Dzejas konkursā “Spārnotās grāmatu muguriņu rīmes” dzejas rindu vai rīmju attēlu iesūtīšana (Jauniešu kategorija)	23 343
3.	Cēsu Centrālajā bibliotēkā viesojās Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktore Dagnija Baltiņa	13 544
4.	Pazaudētās mantas meklē savus saimniekus!	6134
5.	Bērnu lasītāju klubīšs Cēsu Centrālajā bibliotēkā!	5366
6.	Ģimeņu pēcpusdiena “Pasaku karuselī”	4434
7.	Atskats uz Jura Krūzes autorkoncerta “Uz melnbaltiem taustiņiem dzejoļi skan...”	3045
8.	Dzejas konkursā “Spārnotās grāmatu muguriņu rīmes” dzejas rindu vai rīmju attēlu iesūtīšana (Bērnu kategorija)	2900
9.	Bibliotēku nedēļā – no 22. līdz 27. aprīlim	2444
10.	No 2. līdz 30. oktobrim Cēsu Centrālajā bibliotēkā grāmatas “Kurbads” ilustrāciju izstāde	2288

Cēsu Centrālās bibliotēkas *Facebook* lapas ieraksti liecina par dažādām tendencēm, kas piesaista lielu auditoriju. Galvenās aktivitātes ir saistītas ar radošām un izglītojošām iniciatīvām, piemēram, dzejas konkursiem, kas tiek organizēti pieaugušo, jauniešu un bērnu kategorijās. Šie konkursi ir popularizējuši dzeju un radošumu. Liela auditorija tika piesaistīta arī ar pasākumiem, kas veicina bērnu un ģimeņu iesaisti bibliotēkā, piemēram, bērnu lasīšanas klubiem un ģimeņu pēcpusdienām. Turklāt būtiska nozīme ir sadarbībai ar nozīmīgiem kultūras pārstāvjiem, piemēram, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktori Dagniju Baltiņu, kas piešķir notikumiem prestižu un piesaistīja plašāku uzmanību. Tāpat bibliotēka aktīvi piedalās sabiedriskās iniciatīvās, kā, piemēram, palīdzot atrast pazudušās mantas. Vēl viena tendence ir vietējās kultūras veicināšana un izstāžu organizēšana, piemēram, grāmatas “Kurbads” ilustrāciju izstāde un koncerti, kas akcentē Latvijas literatūras un mākslas mantojumu.

Informācija par CCB aktualitātēm tiek regulāri publicēta arī Cēsu novada pašvaldības oficiālajā mājaslapā [cesis.lv](https://www.cesis.lv), kas ļauj iedzīvotājiem un interesentiem sekot līdzi jaunumiem un notikumiem bibliotēkā. Papildus tam, ziņas par plānotajām kultūras aktivitātēm, kas notiek bibliotēkā, tiek publicētas īpaši veidotā mājaslapā [Pasākumi Cēsu novadā](#). Šī vietne koncentrējas uz dažādiem pasākumiem, tai skaitā koncertiem, izstādēm, konkursiem un citām kultūras aktivitātēm, kas veicina sabiedrības iesaisti un piedāvā dažādus izklaides un izglītojošus notikumus visām vecuma grupām.

CCB *Instagram* konta sekotāju skaits 2024. gada pārskata perioda beigās sasniedza 526, kas ir pieaugums par 12 % salīdzinājumā ar 2023. gadu, kad sekotāju skaits bija 469. Šis pieaugums norāda uz pakāpenisku auditorijas paplašināšanos un lielāku interesi par bibliotēkas digitālo saturu.

Iepriekšējā gadā bibliotēkas *Instagram* konts guva ievērojamu atpazīstamību, jo tā saturs tika bieži pieminēts un atzīmēts citu lietotāju stāstos un ierakstos. Šī stratēģija veicināja plašāku informācijas izplatīšanu par bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, pasākumiem un iespējām, radot lielāku sabiedrības iesaisti.

CCB struktūrvienības

No 24 Cēsu novada publiskajām bibliotēkām šobrīd 20 ir izveidotas un tiek uzturētas oficiālas *Facebook* lapas (4 bibliotēkas ir procesā), kas iezīmē nozīmīgu pārvērtību bibliotēku digitālajā komunikācijā un sabiedrības informēšanā. Ilgu laiku vairākas bibliotēkas atturējās no sociālo mediju platformu izmantošanas, taču šī tendence ir mainījusies, un visas novada bibliotēkas ir iesaistījušās digitālajā vidē. Šis solis ne tikai atvieglo informācijas izplatīšanu un komunikāciju ar esošajiem un potenciālajiem lietotājiem, bet arī veicina lielāku sabiedrības

iesaisti, sniedzot iespēju efektīvāk informēt par jaunumiem, pasākumiem un bibliotēku piedāvātajiem pakalpojumiem. Vienotas sociālo mediju stratēģijas ieviešana visā novadā ļauj bibliotēkām labāk koordinēt digitālo saturu un stiprināt to atpazīstamību vietējā un reģionālā līmenī.

No 24 Cēsu novada publiskajām bibliotēkām *Instagram* konts pastāv:

- Drabešu pagasta Ieriķu bibliotēkai;
- Līgatnes pagasta bibliotēkai;
- Līgatnes pilsētas bibliotēkai;
- Vaives pagasta Rīdzenes bibliotēkai;
- Vecpiebalgas pagasta bibliotēkai.

Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, situācija nav mainījusies, un kopējais bibliotēku skaits, kas aktīvi izmanto *Instagram* platformu, paliek nemainīgs. Lai gan *Facebook* platforma tiek izmantota gandrīz visās novada bibliotēkās, *Instagram* joprojām tiek uzturēts tikai ierobežotā skaitā bibliotēku. Tas norāda uz nepieciešamību izvērtēt šīs platformas potenciālu bibliotēku digitālajā komunikācijā un iespējamos ieguvumus no plašākas iesaistes, lai veicinātu jaunākās auditorijas sasniegšanu un sabiedrības iesaisti.

Šogad Cēsu Centrālās bibliotēkas organizētās apmācības par *Canva* un konsultācijas par *Facebook* izmantošanu ir devušas nozīmīgu ieguldījumu novada bibliotēku darbinieču profesionālajā attīstībā. *Canva* apmācībās dalībnieces apguva vai atsvaidzināja zināšanas par platformas izmantošanu, lai ātri un efektīvi veidotu vizuāli pievilcīgus un viegli uztveramus afišas un informatīvos materiālus. Savukārt *Facebook* konsultācijās bibliotēku darbinieces uzzināja par efektīvākajiem veidiem, kā izmantot sociālo mediju platformu, lai veicinātu bibliotēku atpazīstamību un sasniegtu plašāku auditoriju. Šīs apmācības ir iedvesmojušas bibliotēku darbinieces aktīvāk darboties digitālajā vidē – veidot savas *Facebook* lapas un pilnveidot vizuālās komunikācijas prasmes, tādējādi sekmējot bibliotēku piedāvāto pakalpojumu pieejamību un atpazīstamību.

Lai turpinātu attīstīt novada bibliotēku darbinieču digitālās prasmes un uzlabotu bibliotēku redzamību, nākotnē varētu īstenot šādas iniciatīvas:

1. **Canva padziļinātās nodarbības** – radošas darbnīcas par dažādu dizaina elementu izmantošanu, afišu, brošūru un prezentāciju veidošanu, kā arī digitālo grāmatu un citu vizuālo materiālu izstrādi.
2. **Interaktīvu prezentāciju veidošana** – apmācības par to, kā veidot saistošas prezentācijas ar vizuāliem elementiem, kas palīdzētu pasniegt informāciju lasītājiem un pasākumu dalībniekiem.

3. **Video un foto pamati** – praktiskas apmācības par to, kā ar vienkāršiem rīkiem uzņemt un apstrādāt fotoattēlus un video materiālus bibliotēkas pasākumiem vai grāmatu apskatiem.
4. **Digitālo rīku izmantošana radošiem projektiem** – iepazīstināšana ar dažādiem tiešsaistes rīkiem, kas palīdz radīt interaktīvu un izglītojošu saturu, piemēram, tiešsaistes viktorīnas, plakātus vai spēles bibliotēkas apmeklētājiem.

Spilgtākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

Pārskata periodā CCB īstenoti 25 pasākumi pieaugušo auditorijai (497 apmeklētāji), tostarp tikšanās/autorvakari, ekskursijas un izlaušanās spēles “Dzejas detektīvs” tūres, un 102 pasākumi bērnu auditorijai (2373 apmeklētāji), tostarp Ģimeņu rīti, literārās un bibliotēkārās stundas, Pūčulēnu skolas nodarbības u. c.

Pārskata periodā CCB īstenotas 85 izstādes pieaugušo un bērnu auditorijām, tostarp tematiskas literatūras, novadpētniecības, mākslas un ceļojošās izstādes.

Nacionālās enciklopēdijas elektroniskās vietnes enciklopedija.lv satura papildināšana

Cēsu Centrālā bibliotēka ir sagatavojusi un publicējusi savu pirmo šķirkli Nacionālās enciklopēdijas elektroniskajā vietnē enciklopedija.lv – “[Cēsu Centrālā bibliotēka](#)”. Šī šķirklā autore ir Novadpētniecības lasītavas vadītāja Elīna Riemere. Šis solis ir nozīmīgs bibliotēkas darbībā, jo nodrošina plašākai sabiedrībai pieejamu akadēmiski pamatotu un pārbaudītu informāciju par Cēsu Centrālās bibliotēkas vēsturi, darbību un nozīmi reģionā. Publicētā informācija veicina ne tikai bibliotēkas atpazīstamību, bet arī stiprina tās lomu kā nozīmīgu kultūras, izglītības un zināšanu centru. Bibliotēka turpinās aktīvi iesaistīties [Nacionālās enciklopēdijas](#) satura papildināšanā, sadarbojoties ar tās redakciju un vietējām kultūras institūcijām, lai nodrošinātu kvalitatīvu un uzticamu informāciju par Cēsu novada kultūras un vēstures mantojumu.

Atjaunots 2024. gada 22. augustā
 Ēva Rištere

Cēsu Centrālā bibliotēka

Cēsu novada pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas veic novada galvenās publiskās bibliotēkas funkcijas, kā arī ir metodiskais un konsultatīvais centrs novada publiskajām un izglītības iestāžu bibliotēkām

- Nosaukuma vēsturiskās izmaiņas
 - Darbības mērķis un uzdevumi
 - Darbības raksturojums, funkcijas
 - Iestādes pakalpojumu un/vai darbības ikdienas ieviešana
 - Struktūra
 - Vēsture
 - Kāpuma apraksts, skaitliskā dinamika, nozīmīgākās vērtības krājuma
 - Vadītāji
- Multivēde 11
- Saistītie šķirņi

Nosaukuma vēsturiskās izmaiņas

Bibliotēkas nosaukums ir mainīts vairākkārt atbilstoši politiskajām un administratīvi teritoriālajām izmaiņām valstī un izmaiņām bibliotēkas darbības funkcijās: Cēsu pilsētas bibliotēka (1919–1945), Cēsu apriņķa bibliotēka (1945–1950), Cēsu rajona centrālā bibliotēka (1950–1999), Cēsu Centrālā bibliotēka (kopš 1999. gada).

Darbības mērķis un uzdevumi

Cēsu Centrālās bibliotēkas (Cēsu CB) darbības mērķis ir būt kultūras, informācijas, zināšanu un komunikāciju centram, kurā personāls sniedz pakalpojumus, veicinot sabiedrības izglītošanu, nodrošinot sociālo funkciju un komunikāciju.

Mērķa īstenošanai izvirzīti četri uzdevumi:

- nodrošināt bibliotēkas lietotājiem neierobežotu piekļu kvalitatīvai un strukturētai informācijai gan poligrāfiskā, gan digitālā formā,
- saglabāt sabiedrībā interesi par grāmatu, veicinot lasīšanu bērnu un jauniešu vidū,
- saglabāt vielējās kopienas kultūras mantojumu nākamajām paaudzēm,
- sniegt atbalstu iedzīvotājiem jauno informācijas komunikāciju tehnoloģiju apguvē.

Saistītie šķirņi

bibliotēkas Latvijā grāmatniecība Latvijā

Cēsu Centrālā bibliotēka. Cēsis, 2015. gads.
 Fotogrāfs Indriķis Stūrmanis.

Jura Krūzes autorkoncerts “Uz melnbaltiem taustiņiem dzejoļi skan...”

CCB 11. septembrī norisinājās “Dzejas dienu” pasākums, kas pulcēja dzejas un mūzikas cienītājus, lai baudītu vietējā komponista Jura Krūzes autorkoncertu “Uz melnbaltiem taustiņiem dzejoļi skan...”. Bibliotekāres izvēlējās sev tuvus dzejoļus, kurus nolasīja, bet Juris Krūze izpildīja dziesmas, kas tapušas, izmantojot šo pašu autoru dzeju. Skatītājiem bija iespēja iepazīt un novērtēt Cēsu puses un Latvijas dzejnieku daiļradi, kas apvienojumā ar Jura Krūzes komponētajām melodijām radīja īpaši sirsnīgu atmosfēru. Juris Krūze vakara gaitā atzina, ka viņa mūzikas radīšanas process bieži sākas ar dzejas lasīšanu, kur vārdi paši sāk skanēt melodijās. Pasākuma dalībnieki aktīvi iesaistījās, dziedot līdzī pazīstamākās dziesmas un ar aplausiem novērtējot muzikālo un literāro programmu, kas atspoguļoja dzejas un mūzikas ciešo saikni.

Dzejas konkursa “Spārnotās grāmatu muguriņu rīmes”

Dzejas konkurss “Spārnotās grāmatu muguriņu rīmes” norisinājās no 9. līdz 27. septembrim, un tajā piedalījās dalībnieki, kuri izmantoja grāmatu muguriņu nosaukumus, lai radītu dzejas rindas vai spārnotus teicienus. Kopumā tika iesniegtas 89 rīmes, kas tika izvērtētas trīs vecuma kategorijās: bērni līdz 12 gadiem, jaunieši no 13 līdz 19 gadiem un pieaugušie no 20 gadiem.

Pēc fotogrāfiju iesniegšanas tās tika publicētas Cēsu Centrālās bibliotēkas *Facebook* profilā, un no 30. septembra līdz 11. oktobrim ikviens lietotājs varēja balsot par viņiem tīkamākajām. Vērtēšanu ietekmēja arī balsu skaits, ko fotogrāfijas saņēma, kā arī bibliotēkas darbinieku izvēlētais favorīts, kuram tika piešķirta īpaša pārsteiguma balva.

Apbalvošanas ceremonija notika 17. oktobrī, kur visi uzvarētāji tika apbalvoti ar dāvanām no konkursa atbalstītājiem,

tostarp:

- Kosmosa izziņas centrs;
- Naškoties Zane;
- a/s “Cēsu Alus”;
- SIA “Jānis Roze”;
- Ieber.lv;
- SIA “SarsAuto”;
- Apgāds Zvaigzne ABC;
- Zane Nuts.

Tikšanās ar slovēņu literatūras pārstāvi Ēvaldu Flisaru

Cēsu Centrālajā bibliotēkā norisinājās tikšanās ar ievērojamo slovēņu rakstnieku, dramaturgu, redaktoru un tulkotāju Ēvaldu Flisaru. Pasākumu atbalstīja Slovēnijas vēstniecība, piedāvājot iespēju iepazīt slovēņu literatūru un autora radošo darbību. Flisars uzstājās slovēņu valodā, daloties ar savu pieredzi literatūrā, stāstot par savu ceļu līdz rakstniecībai un radošā darba iedvesmas avotiem. Viņš iepazīstināja klātesošos ar savām grāmatām, tostarp romāniem, kas tulkoti vairāk nekā 40 valodās un guvuši starptautisku atzinību. Īpaša uzmanība tika pievērsta viņa nozīmīgākajiem darbiem, kuros atklājas cilvēka psiholoģija, eksistenciālie meklējumi un ceļojumu motīvi, kas caurvij autora daiļradi. Tikšanās radīja iespēju gūt padziļinātu ieskatu Flisara literārajā pasaulē un veicināja interesi par slovēņu kultūru un literatūru.

Ievērojamākie pasākumi CCB struktūrvienībās

Angļu valodas nodarbības Vecpiebalgas bibliotēkā

Vecpiebalgas bibliotēkā notika angļu valodas nodarbības divām grupām – iesācējiem un ar priekšzināšanām. Nodarbības, kas notika reizi nedēļā, pirmdienās, vadīja angļu valodas pasniedzējs Klāvs Kalnačs. Šīs nodarbības bija īpaši vērtīgas, jo katra grupa saņēma pielāgotu pieeju atbilstoši dalībnieku zināšanu līmenim. A1 līmeņa grupa koncentrējās uz gramatikas un vārdu krājuma apguvi no pamatiem, īpašu uzmanību pievēršot runāšanai. Savukārt A2–B1 līmeņa grupa turpināja pilnveidot savas sarunvalodas prasmes, veicinot ikdienas komunikāciju un valodas lietojumu reālās situācijās. Šī bija lieliska iespēja dalībniekiem uzlabot angļu valodas prasmes un iegūt pārliecību saziņā.

Lindas Mūrnieces grāmatas “Meitene ar pistoli uz jumta” atvēršanas svētki

Oktobrī Vecpiebalgas un Jaunpiebalgas pagasta bibliotēkās notika novadnieces Lindas Mūrnieces grāmatas “Meitene ar pistoli uz jumta” atvēršanas svētki. Pasākuma laikā apmeklētājiem bija iespēja iepazīties ar autora emocionālo un atklāto stāstījumu, kas ļāva ielūkoties novadnieces politiskajā biogrāfijā.

Brīvdabas kino vakars Vaives pagasta Rīdzenes bibliotēkā

Jau septīto gadu augusta vidū Vaives pagasta Rīdzenes bibliotēkas vadītāja Jana Sukure organizēja unikālu kino vakaru pie bibliotēkas ēkas, kas kļuvusi par īpašu tradīciju. Šogad skatītājus priecēja brīnumainais stāsts par šokolādes meistaru “Vonka” (*Wonka*). Tas bija īpašs pasākums, kurā katrs dalībnieks bija aicināts ņemt līdzi pledus, spilventiņus un našķus, lai radītu ērtu un mājīgu kino skatīšanās atmosfēru brīvā dabā.

Mārītes Kārkliņas tautisko lēlīšu izstāde Priekuļu pagasta bibliotēkā

Novembrī Priekuļu pagasta bibliotēkā bija skatāma īpaša lēlīšu kolekcija, kuru veidojusi Mārīte Kārkliņa no Jaunpiebalgas. Lēlītes, tērptas dažādu Latvijas novadu tautastērpos, radīja iespēju apmeklētājiem iepazīt gan latviešu tradicionālās rokdarbu prasmes, gan mākslinieces radošumu. Daudzi izstādes apmeklētāji atsaucās bibliotēkas aicinājumam ziedot lēlītes, kuras vēlāk varētu ietērpt brīnišķīgos Mārītes Kārkliņas darinātos tautas tērpos. Māksliniece par savu kolekciju saka: “*Un, kamēr vien mana sirds būs manos pirkstu galos un zibēs mazā adatiņa, viss arvien vēl taps*”, tādējādi apstiprinot, ka viņas radītās lēlītes turpinās dzīvot un attīstīties.

Tikšanās ar Iritu Rozentāli Mārsnēnu pagasta bibliotēkā

Mārsnēnu pagasta bibliotēkā viesojās dzejniece un rokrakstu analīzes speciāliste Irita Rozentāle. Šī bija iespēja iepazīties ar autores radīto dzeju un viņas dzejas krājumu “Dvēseles lidojums”, kā arī uzzināt par aizraujošo rokraksta analīzes pasauli. Pasākums piesaistīja kuplu apmeklētāju skaitu, gan mārsnēniešus, gan ciemiņus no blakus pagastiem un novadiem. Irita Rozentāle ar savu košo un pozitīvo personību radīja īpašu atmosfēru, ļaujot klausītājiem iedziļināties viņas dzejā un interesantajās tēmas niansēs.

11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS

Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Ar novada pašvaldību sadarbība vienmēr bijusi un arī tagad ir laba, konstruktīva, cieņpilna. Tas ļoti palīdz un atvieglo ikdienas darbu. Taču pārskata periodā pašvaldības iniciētas reorganizācijas rezultātā bibliotēka ir zaudējusi saimniecības pārziņa ½ slodzes štata vienību. Saistībā ar Cēsu novada pašvaldības plānoto Cēsu novada komunikācijas funkcijas reorganizāciju, kas paredz bibliotēkas komunikācijas funkciju daļēji nodot Cēsu novada Centrālās administrācijas Komunikācijas un klientu servisa pārvaldei, bibliotēka zaudēs vēl vienu darbinieka štata vienību, tāpēc kolektīvā vairs nav stabilitātes sajūtas un trūkst pārliecības, ka nav iecerētas vēl kādas radikālas izmaiņas, kas varētu skart bibliotēkas darbu.

Ar novada apvienību pārvaldēm, kas pēc reformas no novadu centriem šādi tika pārdēvētas (Amatas, Līgatnes, Priekuļu, Jaunpiebalgas, Pārgaujas, Vecpiebalgas) sadarbība it īpaši turpinās tajos gadījumos, kad viņu teritorijā esošajām bibliotēkām nepieciešama palīdzība – telpu remonts, pārcelšanās, KAC pakalpojumu nodrošināšana bibliotēkās u. c.

Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja CCB vārdā turpina pārstāvēt Cēsu novada mazo kultūras projektu konkursa vērtēšanas komisiju, ko apstiprinājis konkursa izsludinātājs – Cēsu novada pašvaldības iestāde “Kultūras pārvalde”.

Pārskata periodā Cēsu Centrālās bibliotēkas darbinieki aktīvi iesaistījās Kultūras pārvaldes un Cēsu muzeja īstenotajos projektos un aktivitātēs, piemēram, iesaistoties starptautiskā Interreg projekta “Nosūtījums uz kultūras aktivitātēm Baltijas jūras reģionā 2023–2025” realizācijā, uzņemot projekta dalībnieku grupas un iepazīstinot tās ar bibliotēkas piedāvājumu, kā arī Latvijas Kultūras kanona konkursa Vidzemes reģiona 1. kārtas atlasē kā žūrijas pārstāvji.

Novadpētniecības lasītavas vadītāja un Bērnu apkalpošanas nodaļas vadītāja uzsāka aktīvu dalību projekta “Cēsis – Latvijas kultūras galvaspilsēta” darba grupā, lai izstrādātu 2025. gada Cēsu pilsētas un novada kultūras programmu. Tas veicina sadarbību ar Cēsu novada muzejiem un citām kultūras iestādēm.

Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

Sadarbības partneri gadu no gada ir un paliek tie paši – novada iestādes un organizācijas, Latvijas publiskās bibliotēkas citos novados, augstākstāvošās institūcijas: Latvijas Republikas Kultūras ministrija, Kultūras informāciju sistēmu centrs, SIA “Tietoevry Latvia” (BIS ALISE), LNB, LNRB. Tā, piemēram, Madonas un Varakļānu novadu

pašvaldību bibliotēku darbinieku seminārā ar prezentāciju “Digitalizācija. Cēsu Centrālās bibliotēkas pieredzes stāsts” uzstājās CCB Novadpētniecības lasītavas vadītāja Elīna Riemere, savukārt pieci Jūrmalas pilsētas bibliotēkas darbinieki viesojās pieredzes apmaiņā bibliotēkā pie Cēsu kolēģiem.

Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

Jau septīto gadu Bērnu apkalpošanas nodaļa piedalījās Radvilišķu publiskās bibliotēkas (Lietuva) organizētajā starptautiskajā pasaku lasīšanas festivālā. 2024. gadā dalība festivālā notika attālināti, nosūtot pasakas ierakstu latviešu valodā. Šī sadarbība ir kļuvusi par tradīciju, kas stiprina starptautisko sadraudzību starp CCB un Radvilišķu publisko bibliotēku. 2025. gadā tiek plānots festivālu apmeklēt klātienē.

Sadarbībā ar Slovēnijas vēstniecību CCB bija iespējams organizēt tikšanos ar ievērojamo slovēņu rakstnieku, dramaturgu, redaktoru un tulkotāju Ēvaldu Flisaru.

Pārskata periodā, atsaucoties Ziemeļu dimensijas Kultūras partnerības sekretariāta aicinājumam, CCB pieņēma lēmumu pirmo reizi kā sadarbības partneris iesaistīties starptautiskā projektā, izstrādājot pieteikumu Interreg “Central Baltic Programme 2021–2027” projektu konkursā. Kā otrs sadarbības partneris tika piesaistīta Orimattila pašvaldība Somijā.

Sadarbības raksturojums novadpētniecības darbā

Cēsu Centrālajā bibliotēkā

Arī 2024. gadā tika turpināta sadarbība ar Latvijas Nacionālo bibliotēku (LNB). Pirmkārt, Nacionālās bibliogrāfijas analītiskas datubāzes papildināšanai tika nosūtīti **1892** laikraksta “Druva” analītiskie apraksti, kas veidoti no 2024. gadā publicētajiem rakstiem.

2023. gadā uzsāktās sarunas ar Nacionālo enciklopēdiju un tās galveno redaktoru Valteru Šķerbinski par iespējamo sadarbību [Nacionālās enciklopēdijas](#) elektroniskās vietnes satura papildināšanā 2024. gadā rezultējās ar noslēgtu sadarbības līgumu par 6 šķirkļu izstrādi un publicēšanu. Pārskata periodā tika publicēti šķirkļi: Cēsu Centrālā bibliotēka, Cēsu pils, Cēsu Svētā Jāņa baznīca, Miervaldis Birze, Cēsis, Latvijas Sarkanā krusta Cēsu sanatorija. 2025. gadā tiek plānots šo sadarbību turpināt.

CCB novadpētniecības darbiniekiem gadu gaitā ir izveidojusies arī lieliska sadarbība ar Cēsu Vēstures un mākslas muzeja speciālistiem, kas 2024. gadā realizējās kā informācijas apmaiņa, gatavojot projektu “Virtuālā ekskursija “Literārās Cēsis””.

Sadarbība novadpētniecības jomā CCB struktūrvienībās

Drabešu pagasta Ieriķu bibliotēkā turpinās veiksmīga sadarbība ar Ieriķu patrioti, pensionēto skolotāju Maiju Ratnieci, kas aktīvi līdzdarbojas dažādu novadpētniecības materiālu apkopošanā.

Inešu pagasta bibliotēka sniedza atbalstu pētījuma “Latvijas iedzīvotāju antropoloģiskās izpētes projekts. Piebalga” īstenošanā. Pirms 87 gadiem notika pirmais Piebalgas iedzīvotāju antropoloģiskās izpētes projekts profesora Jēkaba Prīmaņa vadībā. Toreiz tika apsekotas mājas un nomērīti vairāk nekā 4000 Vecpiebalgas un Jaunpiebalgas iedzīvotāji. Inešu bibliotēkas vadītāja pēc iepazīšanās ar šī pētījuma rezultātiem, kas aptvēra Vecpiebalgas daļu, kas šobrīd ir Inešu pagasta teritorijā, veica uzdevumu – ja iespējams, atrast kādus cilvēkus, kuri ir mērīti kā bērni 1936. gadā un šobrīd ir dzīvi, un varētu piedalīties jaunajā pētījumā 2024. gadā. Šie meklējumi rezultējās ar panākumiem – tika atrasti 2 cilvēki, kas savulaik kā bērni ir piedalījušies šajā pētījumā.

Pētījumā piedalījās piebaldzēni no pusotra līdz pat 99 gadiem. Turklāt četri dalībnieki kā mazi bērni bija mērīti arī Prīmaņa anketēšanā pirms 87 gadiem. Viena no viņiem – Spodra Līne – pie RSU pētniekiem devās ar pirmo kārtas numuru.

Spodra Līne, kurai februārī būs 90, Inešu pagastā dzīvojuši visu mūžu, stāsta viņas māsas meita Daiga Zaķīte. Līne nākusī no Iļelas ģimenes, strādājusi gan aptiekā un Vecpiebalgas slimnīcā, gan veikalā. Līnes kundze piebaldzēnus raksturo kā nopietnus cilvēkus, kas darbos ir noteikti un nav pavirši. Savukārt Zaķītei krenķis, ka augumu mērīšanā izrādījies – izsenis garie piebaldzēni nedaudz sarukuši.

Viena no vecākajām pētījuma dalībniecēm Spodra Līne, kura visu savu mūžu nodzīvojuši Inešu pagastā

Jaunpiebalgas pagasta bibliotēka veiksmīgi jau vairāku gadu garumā īsteno sadarbību ar Jaunpiebalgas apvienības pārvaldi, kas atrodas tajā pašā ēkā, kur bibliotēka. Sadarbības rezultātā bibliotēkas darbinieki regulāri piedalās darbu plānošanas sapulcēs, apvienības pārvaldes darbinieki darbu apvienošanas kārtībā iesaistās SBA pakalpojuma darbības veicināšanā (nodrošinot transportu un kā starpnieki grāmatu piegādē starp pagasta bibliotēku un CCB vai citām tuvākajām pagastu bibliotēkām), pagasta bibliotēkas darbinieki regulāri piedalās apvienības pārvaldes organizētajos pasākumos, piemēram, “Izvēlies Piebalgu!”. Veiksmīga ir arī sadarbība ar Jaunpiebalgas Kultūras centru, kas piedalās pasākumu plānošanā, ideju ģenerēšanā un īstenošanā – Barikāžu atceres pasākums, Dzejas dienas, “Izvēlies Piebalgu!” u. c. Savukārt Jaunpiebalgas novadpētniecības muzejs palīdz

novadpētniecības materiālu vākšanā un apkopošanā; informācijas precizēšanā – pasākumi par Jaunpiebalgas muižu, izstādes par novadniekiem u. tml. Ļoti aktīva sadarbība ir arī ar Jaunpiebalgas vidusskolas bibliotēku un Zosēnu pagasta bibliotēku, apmainoties ar grāmatām un profesionālo informāciju.

Kaives pagasta bibliotēkā ir izveidojusies lieliska sadarbība ar nevalstisko organizāciju “Līdzās”, kuras valdē darbojas bibliotēkas vadītāja un rosina idejas projektiem, kurus realizējot tiek uzlabota iedzīvotāju un arī bibliotēkas lietotāju dzīves kvalitāte.

Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Sadarbība ar izglītības iestādēm “Kompetenču pieejas mācību saturā (Skola2030)” ietvaros

Pirmsskolas izglītības iestāžu grupām tiek piedāvātas bibliotekārās stundas, kuru mērķis ir iepazīstināt un ieinteresēt topošos lasītājus ar bibliotēkā piedāvātajām iespējām un daudzveidīgajām grāmatām (ar 3D attēliem, skanošas, taktīlas, atveramiem lodziņiem, puzzle utt.). Bibliotekārās stundas tiek piedāvātas arī skolēniem, ņemot vērā pedagogu pieprasījumu un ieteikums.

Veiksmīgākie sadarbības piemēri CCB Bērnu apkalpošanas nodaļā

Atzīmējot dzejnieka un ornitologa, bērnu grāmatu autora Jāņa Baltvilka 80. jubileju, septembra un oktobra mēnešos tika aicinātas sākumskolas skolēnu un bērnudārzu audzēkņu grupas uz literāro stundu “Putni, atskaņas un Baltvilks”. Tās laikā mazie apmeklētāji tika iepazīstināti ar Baltvilka darbiem, ornitoloģiju, minēja mīklu pantus un radoši darbojās. Šī literārā stunda guva ļoti lielu pedagogu atsaucību. Divu mēnešu laikā to apmeklēja gandrīz tūkstoš dalībnieku.

Cēsu Centrālā bibliotēka sadarbībā ar SIA “Apgāds Zvaigzne ABC” un Cēsu Pilsētas vidusskolu 19. februārī organizēja tikšanos ar grāmatas “Kastaņkoku neticamais piedzīvojums” autori Aiju Hasintu Smit. Cēsu Pilsēta vidusskolā rakstniece tikās ar pirmo un otro klašu skolēniem. Viņa bērniem gan lasīja fragmentus, gan uzdeva dažādus jautājumus, kas saistīti ar šo grāmatu. Izrādījās, ka par godu “Kastaņkoku neticamajam piedzīvojumam” ir uzrakstīta arī ļoti skaista dziesma – grāmatas himna, kuru Aija iemācīja arī visiem klātesošajiem.

Cēsu Centrālā bibliotēka sadarbībā ar izdevniecību “Aminori” un Cēsu Pilsētas vidusskolu 4. oktobrī organizēja tikšanos ar slovēņu rakstnieci Janu Baueri. Jana Bauere

(1975) ir slovēņu rakstniece, redaktore un tulkotāja. Absolvējusi Ļubļanas Teātra, radio, kino un televīzijas akadēmiju dramaturģijas specialitātē. Cēsu Pilsētas vidusskolā rakstniece tikās ar pirmo klašu skolēniem. Viņa bērniem gan lasīja fragmentus, gan uzdeva dažādus jautājumus, dalījās stāstos, kas saistīti ar viņas grāmatām un bērniību. Sarunāties bērniem ar rakstnieci palīdzēja tulkotāja Māra Gredzena.

Veiksmīgākie sadarbības piemēri CCB struktūrvienībās

Zaubes pagasta bibliotēka

Vēstures un sociālo zinību skolotāja Jana Stūrīte, strādājot “Kompetenču pieejas mācību saturā Skola 2030” ietvaros, izmanto grāmatas, senās fotogrāfijas un citus materiālus no bibliotēkas novadpētniecības krājuma. Katru gadu 8. klasei vēstures stunda par tēmu “Apgaismības laikmets” notiek bibliotēkā. Tiek stāstīts par Baltijas novadpētnieku, pedagogu J. K. Broci un skatīta Zaube J. K. Broces zīmējums, par vācu luterāņu mācītāju, rakstnieku un publicistu Garlību Merķeli un viņa mājskolotāja gaitām Zaubes Annas muižā, kur viņš sarakstījis grāmatu “Latvieši”. Stundas noslēgumā tiek piedāvāts noskatīties filmu “Apgaismība 18. gadsimta Latvijā un Eiropā”.

Veselavas bibliotēka

Pavasārī kopā ar PII “Vālodzīte” audzēkņiem organizēti Baltā galdauta svētki, kad bērniem tiek stāstīts, kā Latvijai radies savs karogs.

Vecpiebalgas pagasta bibliotēka

Tikšanās ar mākslinieku Sandi Mūrnieku radošajā darbnīcā, lai veidotu ilustrācijas PII “Mazputniņš” izlolotajai idejai par grāmatu mazajiem lasītājiem ar mūsu novadnieces Ingunas Baueres pasakām un dzejoļiem.

Mārsnēnu pagasta bibliotēka

Pārskata gada sākumā bibliotēkā vairākas reizes viesojās Liepas pamatskolas Mārsnēnu pirmsskolas grupas bērni ar savām audzinātājām un auklītēm, kā arī bibliotekāre devās ciemos pie bērniem uz bērnudārzu. Bibliotēkā viņi tika iepazīstināti ar krājumu, bibliotekāra darbu, viņiem tika parādītas iespējas, ko bibliotēkā var darīt, ko var atrast, tika sagatavoti vecumam atbilstoši radošie darbi, skatītas jaunākās bērnu grāmatas, kā arī apmeklējuma noslēgumos neizpalika kādas jaukas multfilmas noskatīšanās. Bērnudārzā apskatīja un noklausījās stāstus vai stāstu fragmentus no grāmatām un veica radošus darbiņus.

Līgatnes pagasta bibliotēka

Bibliotēku Lāčplēša dienā apciemoja Augšlīgatnes pirmsskolas izglītības iestādes “Zvaniņi” grupiņas audzēkņi. Bērni klausījās fragmenta lasījumu no eposa “Lāčplēsis”. Tika turpināta arī veiksmīgā sadarbība ar Jauno Līderu vidusskolu, organizējot bibliotekārā darba praktiskās nodarbības 9. un 12. klases skolēniem.

Liepas pagasta bibliotēka

Sadarbībā ar Liepas pamatskolu bibliotēkā jau ceturto gadu notika Vidzemes reģiona skolu “Stāstnieku konkurss”, kurā piedalījās skolas no Vidzemes. Tāpat sadarbībā ar pamatskolu bibliotēkā jau tradicionāli notiek lasīšanas stundas. Bērni kopīgi izlasa kādu grāmatu, izanalizē lasīto, un katrs uzzīmē savu redzējumu, savas domas par izlasīto grāmatu.

Jaunpiebalgas pagasta bibliotēka

Tematisks pasākums Jaunpiebalgas PII “Kas slēpjas grāmatā?”. Teatralizētā pasākuma scenārijs bija veidots pēc I. Zanderes grāmatas “Vai grāmatai ir knābis?” motīviem. Tajā darbojās Bibliotēkas Pūce, Cīka un Luka. Lomās iejutās Jaunpiebalgas pagasta bibliotēkas darbinieces Baiba un Silvija, kā arī BJIC “Tagad” vadītāja Kitija. Bērni pasākuma laikā uzzināja par grāmatu ilustrācijām, burtiem, pasakām un bibliotēku, salika kopā vārdus no izgriežtiem burtiem un radošajā darbnīcā gatavoja katrs savu pūcīti. Pēc pasākuma tika saņemta arī atgriezeniskā saite – bērni pūcītēm rakstīja vēstules, uz kurām nācās atbildēt.

Amatas pagasta Ģikšu bibliotēka

Skolēnu ziemas brīvlaikā bērniem tika organizētas nodarbības, kurās tika rakstīti dzejoļi par ziemu. Janvārī bērnudārza “Kastanītis” vecākā grupa viesojās bibliotēkā, lai pastāstītu par izlasītajām Bērnu žūrijas grāmatām. Bērni bija sagatavojuši priekšnesumu, un kopīgi tika aizpildītas anketas. Pavasarī bibliotekāre devās ar dāvaniņām uz bērnudārza izlaidumu, lai apsveiktu savus čaklos lasītājus ar bērnudārza beigšanu. Oktobra sākumā bibliotekāre devās pie bērnudārza vecākās grupiņas bērniem ar stāstījumu par Bērnu žūrijas grāmatām un aicinājumu piedalīties lasīšanas veicināšanas programmā.

Sadarbības vērtējums

Bibliotēkas sadarbībai ar citām iestādēm ir ļoti būtiska loma veiksmīgā bērnu un jauniešu apkalpošanā. Īpaši jāizceļ Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra aktīvā sadarbība ar reģiona galvenajām, pagastu un skolu bibliotēkām, organizējot dažādus informatīvos seminārus un lasītveicināšanas aktivitātes.

Neapšaubāmi, ka ciešākie sadarbības partneri bibliotēkām darbā ar bērniem un jauniešiem ir izglītības iestādes.

Cēsu Centrālās bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļai aizvadītajā gadā veiksmīgākā sadarbība veidojusies ar skolām:

- Cēsu pilsētas Pastariņa sākumskola (bibliotekāre Ginta Pūpola);
- Cēsu Pilsētas vidusskola (latviešu valodas skolotāja Ilze Zariņa, skolotājas Jolanta Kataja-Paegle un Liene Ķesa, bibliotekāres Antra Kalniņa un Dace Mizone);
- Cēsu Bērzaines pamatskola (bibliotekāre Elīna Āboliņa, skolotāja Elīna Hauka);
- Cēsu 1. pamatskola (bibliotekāre Ineta Malojlo);
- Cēsu Jaunā vidusskola (skolotājas Jolanta Briša un Linda Mārtiņšone).

Esam gandarīti, ka sadarbība ar izglītības iestādēm un bibliotēkām notiek ne tikai Cēsu pilsētas teritorijā, bet arī plašāk Cēsu novadā:

- Drabešu Jaunā pamatskola (bibliotekāre Ingrida Logina);
- Nītaures mūzikas un mākslas skola (Nītaures pagasta bibliotēkas vadītāja Maira Prikule);
- Jaunpiebalgas pamatskola (bibliotekāres Vēsma Johansone, Jaunpiebalgas pagasta bibliotēkas vadītāja Baiba Logina).

Īpaši tiek novērtēts, ka Cēsu pilsētas Pastariņa sākumskolas skolotājas (Ginta Pūpola, Anita Vīņaude, Lilita Kampenusa, Iveta Daiga u. c.) ir ieinteresētas sadarbības pasākumu organizēšanā, tāpēc labprāt tiek uzklausi viņu ierosinājumus par vēlamajiem tematiem, kuri tiek saskaņoti ar skolēnu mācību programmām. Kā arī tiek sniegts atbalsts, gatavojoties olimpiādēm.

Ļoti liels prieks, ka bibliotēkai izveidojusies cieša sadarbība arī ar Cēsu pirmsskolas izglītības iestādēm. Aizvadītajā gadā aktīvākās sadarbības partneres, organizējot bibliotekārās un literārās stundas bija:

- Cēsu Jaunās vidusskolas pirmsskolas izglītības iestāde;
- Cēsu 3. pirmsskolas izglītības iestāde;

- Cēsu pilsētas Pastariņa sākumskolas pirmsskolas grupa;
- Cēsu 4. pirmsskolas izglītības iestāde (īpaši audzinātāja Sabīne Kalniņa, kura ar saviem audzēkņiem apmeklē visas pirmsskolas auditorijai veidotās nodarbības);
- Cēsu 5. pirmsskolas izglītības iestāde (izglītības iestāde atsaucās ierosinājumam par bibliotēkāju dalību vecāku sapulcēs, lai aicinātu vecākus kopā ar bērniem apmeklēt bibliotēku);
- Cēsu Bērzaines pamatskolas – attīstības centra pirmsskolas grupas “Pīlādzītis”;
- Jāņmuižas pirmsskolas izglītības iestāde.

Noteikti jāuzsver lieliskā sadarbība ar Cēsu grāmatnīcām – “Globuss” (SIA “Latvijas Grāmata”) un “Zvaigznes grāmatu nams” (SIA “Apgāds Zvaigzne ABC”). Esam ļoti pateicīgi par grāmatnīcu atbalstu mūsu pasākumiem!

2024. gadā ir izveidota arī cieša sadarbība ar atbalsta centru “Pērle”. Centra audzēkņi, kas pamatā ir jaunieši ar īpašām vajadzībām, labprāt apmeklē bibliotēku, piedalās literārajās stundās. Šī sadarbība ir abpusēji nozīmīga – jauniešiem tā ir iespēja mainīt ikdienas vidi, integrēties sabiedrībā, bet bibliotēkas darbiniekiem tā ir iespēja gūt pieredzi darbā ar cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un izvērtēt vides pieejamību.

Pozitīva sadarbība 2024. gadā izveidojusies ar Francijas institūtu Latvijā, izdevniecību “Aminori” un Ed. Veidenbauma memoriālo muzeju “Kalāči”. Kā ļoti veiksmīga vērtējama arī brīvprātīgo jauniešu un pieaugušo iesaiste bibliotēkas pasākumu organizēšanā.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

12. METODISKAIS UN KONSULTATĪVAIS DARBS

Cēsu Centrālā bibliotēka ir reģiona galvenā bibliotēka un metodiskais centrs 24 publiskajām bibliotēkām – Centrālās bibliotēkas struktūrvienībām – un 22 izglītības iestāžu bibliotēkām. 2024. gadā notika divu pamatskolu reorganizācija novadā, Spāres pamatskolu pievienojot Aleksandra Bieziņa Raiskuma pamatskolai un Stalbes pamatskolu pievienojot Straupes pamatskolai. Straupes pamatskolā izglītojošā darbība turpinās divās mācību vietās. Divās vietās atrodas arī bibliotēkas telpas. Tāpat kā līdz šim, metodiskā un konsultatīvā palīdzība tiek sniegta ne tikai novada publiskajām, bet arī izglītības iestāžu bibliotēkām.

2024. gada galvenās prioritātes

- Latvijas digitālās kultūras kartes (LDKK) aizpildīšana, sniedzot atbalstu un konsultācijas gan novada publiskajām, gan skolu bibliotēkām.
- Semināru un mācību organizēšana publisko un skolu bibliotēku darbiniekiem.
- Cēsu novada publisko bibliotēku publicitātes konkursa “Kas sunim asti cels, ja ne pats” izsludināšana.
- Vizitācijas novada publiskajās bibliotēkās.
- Izglītības iestāžu bibliotēku darbinieku iesaistīšana CCB rīkotajos profesionālās pilnveides pasākumos u. c.

Pārskata perioda otrajā pusē, 1. augustā, saistībā ar izmaiņām CCB darbinieku sastāvā amatā stājās jauna metodiskā darba vadītāja, kura iepriekš bija CCB novadpētniecības bibliogrāfe. Tā kā iepriekšējā amatā jau bija izveidojusies cieša sadarbība ar novada publisko bibliotēku darbiniekiem, tad, mainot amatu, mainījās tikai komunikācijas saturs. Ikdienas saziņa darba jautājumos notiek sarunās pa tālruni, mobilajā lietotnē *Whatsapp*, e-pastā un klātienē.

Viens no galvenajiem mērķiem bija izveidot veiksmīgu komunikāciju arī ar izglītības iestāžu bibliotēku darbiniekiem, jo tuvojās LDKK aizpildīšanas laiks 2025. gada janvārī. Izveidota arī lietotnes *Whatsapp* grupa ērtākai ikdienas saziņai.

2025. gada galvenās prioritātes ir sagatavoties CCB un tās struktūrvienību akreditācijai, kas plānota 2026. gada pavasarī, un publicitātes konkursa izvērtēšana.

Pārskata periodā apmeklētas visas 24 CCB struktūrvienības. Vizitācijas notika kārtējās materiālo vērtību inventarizācijas ietvaros novembrī. To mērķis bija apskatīt novada publiskās bibliotēkas, iepazīties ar vispārējo situāciju un aktualitātēm bibliotēkās. Galvenā uzmanība tika pievērsta izvietotajiem publicitātes materiāliem saistībā ar pavasarī izsludināto konkursu.

Semināri

Pārskata periodā organizēti 5 bibliotēku darbinieku semināri, no kuriem 3 – arī skolu bibliotēku darbiniekiem. Rīkots arī ikgadējais sezonas noslēguma svētku seminārs publisko bibliotēku darbiniekiem maijā.

Nr. p. k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs	Pasākuma nosaukums	Dalībnieku skaits (no tiem skolu bibliotekāri)	Stundu skaits
1.	31.01.2024.	Cēsu Centrālā bibliotēka Cēsīs, Raunas ielā 1	Reģiona GB	Seminārs Cēsu novada publisko bibliotēku darbiniekiem	26	6
2.	27.03.2024.	Cēsu Centrālā bibliotēka Cēsīs, Raunas ielā 1	Reģiona GB	Seminārs Cēsu novada publisko bibliotēku darbiniekiem	23	6
3.	25.09.2024.	Cēsu Centrālā bibliotēka Cēsīs, Raunas ielā 1	Reģiona GB	Seminārs Cēsu novada publisko un skolu bibliotēku darbiniekiem	32 (t. sk. 9 skolu bibliotekāri)	6
4.	25.10.2024.	Cēsu Centrālā bibliotēka Cēsīs, Raunas ielā 1	Reģiona GB	Tiešsaistes platformas "Canva" mācības	21 (t. sk. 6 skolu bibliotekāri)	4
5.	27.11.2024.	Cēsu Centrālā bibliotēka Cēsīs, Raunas ielā 1	Reģiona GB	Seminārs Cēsu novada publisko un skolu bibliotēku darbiniekiem	39 (t. sk. 12 skolu bibliotekāri)	5

Semināru temati

- Analītisko aprakstu veidošana BIS ALISE Novadpētniecības datubāzē.
- Cēsu Kultūras biedrība Harmonija.
- Aktualitātes bibliotekārajā darbā.
- Datu ievade LDKK.
- BIS ALISE stunda.
- Lasīšanas veicināšanas programmas bērniem un jauniešiem 2024. gadā.
- Bibliotēkas audiogrāmatu lejuplādes sistēmas “Balss” izmantošana pagastu bibliotēkās.
- Prombūtnes, kompensāciju iesniegumu reģistrācija sistēmā FIBU.
- Sabiedrības integrācijas fonda Vienas pieturas aģentūras atbalsts un pakalpojumi jaunpieņacējiem Latvijā.
- Grāmata kā sadarbības rīks.
- Finanšu drošība digitālajā vidē.
- Atskaišu sagatavošana par novadpētniecības darbu.
- Bibliotēku statistika – no datu iesniedzēja līdz datu lietotājam.
- Dizaina pamati dažādu vizuālo publicitātes materiālu sagatavošanā.
- Ievads vienota publicitātes stila pamatos.
- Tekstuālās informācijas pamatnosacījumi publicitātes materiāla izveidē.
- Praktiskais darbs – vizuālā publicitātes materiāla sagatavošana.
- Apdrošināšana – kāpēc vajadzīga? Apdrošināšanas iespējas ERGO.
- Pensiju sistēma Latvijā.

Maija mēnesī tika rīkots tradicionālais aktīvās darba sezonas noslēguma jeb svētku seminārs publisko bibliotēku darbiniekiem, kurā ar atzinības rakstiem un ziediem tika sveikti darba jubilāri – CCB novadpētniecības lasītavas vadītāja Elīna Riemere, bibliogrāfe Maira Jansone, lasītavas vadītāja Ineta Kļaviņa, Drabešu pagasta Līvu bibliotēkas vadītāja Lidiya Rutkovska un Vecpiebalgas pagasta bibliotēkas vadītāja Dzidra Ješkina ([plašāk sadaļā “Apbalvojumi” – 19. lpp.](#)). Bibliotekārus priecēja mūziķis Mārtiņš Liepa.

Kā ierasts, visu gadu periodiski organizētas arī individuālās apmācības publisko bibliotēku darbiniekiem par analītisko aprakstu veidošanu Novadpētniecības datubāzē.

2024. gada 1. maijā tika izsludināts Cēsu novada publisko bibliotēku konkurss “Kas sunim asti cels, ja ne pats” ar mērķi popularizēt novada publisko bibliotēku sniegtos pakalpojumus.

Konkurss noslēgsies 2025. gada 1. aprīlī. Tajā tiks vērtēta:

- sociālo tīklu profila izveide un uzturēšana;
- izveidotā un ievietotā informācija sociālajos tīklos par bibliotēkas aktivitātēm;
- sagatavotās afišas par bibliotēkas aktivitātēm un to publiskošana;
- iesūtītā informācija CCB;
- publikācijas periodikā par aktivitātēm bibliotēkā;
- e-resursu, datubāzu reklamēšana;
- pielāgotās literatūras pieejamības popularizēšana un gūtie rezultāti;
- bibliotēkas veidotās avīzes, ziņu lapas;
- sadarbība ar mikrorajona iestādēm, kopienu;
- pašu veidoto publicitātes materiālu dizains, saturs un regularitāte.

Profesionālie pieredzes braucieni

2024. gadā profesionālie pieredzes braucieni nenotika, tomēr šajā gadā 22. Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku konference “Labūtības ceļvedis bibliotekāriem” tika organizēta Priekuļos ([plašāk – 50. lpp.](#)) – ēkā, kurā atrodas arī Priekuļu pagasta bibliotēka. Gan Cēsu novada publisko, gan skolu bibliotēku darbiniekiem, kā arī bibliotekāriem no visa reģiona bija iespēja iepazīties ar Priekuļu pagasta bibliotēkas darbu, piedāvājumu un telpām.

Bibliotēkas telpas ir vienas no plašākajām novadā. Tās izkārtotas divos stāvos, un bibliotēkas apmeklētāju apkalpošanu nodrošina divas darbinieces. 1. stāvā izvietots daiļliteratūras un nozaru literatūras krājums, lasītavas krājums, novadpētniecības krājums, bet 2. stāvā – bērnu un jauniešu literatūras krājums. Tā kā abām darbiniecēm darbavietas ir iekārtotas 1. stāvā, tad 2. stāvā ierīkotas novērošanas kameras, lai būtu iespēja pārraudzīt tur notiekošo. Divas no trīs telpām nesen pārkārtotas, izmainot grāmatu plauktu virzienu, noformējumu un izkārtojumu, darbinieku darba vietu izvietojumu, kā rezultātā telpas ieguvušas mājīgu atmosfēru un daudz plašāku vietu kustībai, krājums – vairāk gaismas un ērtāku pieejamību

Konferences laikā bibliotēkā bija izvietota radošo darbu izstāde “Mārītes lellītes”. Šīs izstāde tapusi, sadarbojoties ar novadnieci, Jaunpiebalgas iedzīvotāju Mārīti Kārkliņu, kuras

sirdslieta ir šūšana. Mārītes rokās lelles pārtop par mākslas darbu, kuru rotā krāsaini un smalki viņas darināti latviešu tautas tērpi.

Šīs izstādes laikā bibliotēkas darbinieces bija izsludinājušas arī īpašu akciju – bārbijas leļļu ziedošanu Mārītes Kārkliņas turpmākajiem mākslas darbiem, kas guva atsaucību.

Savukārt rudenī viena no iecienītākajām aktivitātēm bērniem bijusi spēle “Atrodi rudeni Priekuļu bibliotēkā”.

Konsultatīvais atbalsts un apmācības izglītības iestāžu bibliotēkām

CCB metodiskajā pārraudzībā pārskata perioda sākumā bija 24 izglītības iestāžu bibliotēkas. Līdz ar divu pamatskolu reorganizāciju pārskata perioda beigās bija 22 izglītības iestāžu bibliotēkas.

Skolu bibliotēku darbiniekiem 2024. gadā nav organizēti atsevišķi semināri, bet viņi ir aicināti pievienoties publisko bibliotēku darbiniekiem semināros, kuros ir skatīti temati, kas varētu būt saistoši arī skolu bibliotekāriem. Pārskata periodā tādi ir bijuši **3** semināri. Seminārā novembrī piedalījās pat vairāk nekā puse (12) no novadā esošajiem izglītības iestāžu bibliotekāriem, kas ir pozitīvs rādītājs.

Oktobrī skolu bibliotekāriem bija iespēja piedalīties arī CCB organizētajā 22. Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku konferencē “Labbūtības ceļvedis bibliotekāriem”. Šo iespēju izmantoja trešdaļa (7) Cēsu novada skolu bibliotekāru.

Tāpat visā pārskata periodā sniegtas profesionālas konsultācijas gan klātienē, gan telefoniski, gan e-pastā. CCB speciālisti sniedza konsultācijas par darbu ar BIS ALISE, par statistikas datu izguvi no BIS ALISE, par Latvijas digitālās kultūras kartes (LDDK) aizpildīšanu, kā arī par darbu ar bērniem.

Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem

Darbs ar bērniem un jauniešiem notiek ciešā sadarbībā ar CCB Bērnu apkalpošanas nodaļu, sniedzot konsultatīvo un metodisko palīdzību 23 CCB struktūrvienībām, neieskaitot Cēsu pilsētas Valdemāra bibliotēku, un 22 izglītības iestāžu bibliotēkām.

Bērnu apkalpošanas nodaļa koordinē LNB lasīšanas veicināšanas mērķprogrammu, piemēram. “Grāmatu starts”, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības, realizāciju Cēsu novadā.

Sadarbība ar citām iestādēm metodiskā un konsultatīvā darba jomā

Sadarbībā ar LNB Bibliotēku attīstības centru (BAC) tika sekmēta bibliotekāru profesionālā pilnveide, nodrošinot regulāru piekļuvi aktuālajai profesionālajai informācijai un iespēju piedalīties nozares semināros klātienē un attālināti.

Jaunā metodiskā darba vadītāja veiksmīgi sadarbojās ar LNB BAC datu analīzes ekspertu Diānu Rudzīti, saņemot konsultācijas un atbalstu telefoniski un e-pastā, gatavojoties LDDK aizpildīšanai. Sadarbojoties ar LNB BAC, Diāna Rudzīte piedalījās arī Cēsu novada publisko un skolu bibliotēku darbinieku seminārā 27. novembrī, runājot par aktuālu tematu "Bibliotēku statistika – no datu iesniedzēja līdz datu lietotājam".

Turpinājās cieša sadarbība ar LNB Bērnu literatūras centru, koordinējot reģiona bibliotēku iesaisti bērnu un jauniešu lasīšanas veicināšanas programmās.

Tāpat turpinās sadarbība ar Cēsu novada pašvaldību, risinot jautājumus par bibliotēku pārceļšanu uz citām telpām, KAC darbību un citiem būtiskiem aspektiem novada publisko bibliotēku attīstībā. Pārskata periodā notikusi sadarbība arī ar Cēsu novada Komunikācijas un klientu servisa pārvaldes komunikācijas speciālisti Aneti Eglīti par apmeklēto novada publisko bibliotēku sadaļu novada apvienību pārvalžu mājaslapās ar mērķi salīdzināt datus LDDK. Nākamajā pārskata periodā noteikti jāuzsāk sadarbība ar pašvaldības grāmatvežiem, lai arī finansiālo rādītāju sadaļa izglītības iestāžu LDDK būtu aizpildīta korekti.

Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības

Galvenā metodiskā un konsultatīvā darba problēma pārskata periodā bija veidot sadarbību ar atsevišķiem novada izglītības iestāžu bibliotekāriem, kuri ļoti kūtri izrādīja atsaucību pat tādā vienkāršā uzdevumā kā pāreja uz autentificēšanos caur portālu latvija.lv LDDK portālā. Tiek neatlaidīgi strādāts pie komunikācijas uzlabošanas, lai turpmāk sadarbība metodiskajā jomā noritētu raitāk.

Jaunajai metodiskā darba vadītājai nākamajā pārskata periodā jāturpina aktivizēt metodiskais un konsultatīvais darbs ne tikai ar novada publiskajām bibliotēkām, bet arī ar novada izglītības iestāžu bibliotēkām. Semināros jāiekļauj arī tādi temati, kas aktuāli kā vieniem, tā otriem.

Tā kā 2024. gadā netika organizēti pieredzes apmaiņas braucieni, tad 2025. gadā tie būtu jārīko ne tikai Cēsu reģionā, bet arī citos Latvijas reģionos.

Tāpat nākamajā pārskata periodā jāpievērš lielāka uzmanība tieši dažādu mācību organizēšanai Cēsu novada publisko un skolu bibliotēku darbiniekiem, kā arī semināros

jāiekļauj aktuāli nozares temati, par kuriem runā ne tikai CCB speciālisti, bet arī speciālisti no citiem reģioniem.

2025. gadā jāaktualizē arī pielāgoto resursu izmantošana CCB struktūrvienībās.